

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR DIPLOMATIJOS PROGRAMA

SIMONA JAKAITĖ

II kurso studentė

**ONTOLOGINIS NESAUGUMAS KAIP ATSAKO Į DEZINFORMACIJĄ
VEIKSNYS: LIETUVOS IR SUOMIJOS ATVEJAI**

Magistro darbas

Darbo vadovė: Prof. Margarita Šešelgytė

Vilnius, 2026

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(parašas)

.....

(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

(v., pavarde)

.....

Komisijos nariai:

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Jakaitė S. Ontologinis nesaugumas kaip atsako į dezinformaciją veiksnys: Lietuvos ir Suomijos atvejai / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovė Margarita Šešelgytė. – V., 2026. – 98 p.

Reikšminiai žodžiai: ontologinis saugumas, dezinformacija, Suomija, Lietuva, bazinė pasitikėjimo sistema, autobiografinis naratyvas, grėsmės, identitetas, istorinė atmintis.

Šiame darbe nagrinėjamas Lietuvos ir Suomijos atsakas į dezinformaciją. Remiantis naratyvų ir dokumentų analizėmis, identifikuojama, kaip šios valstybės skirtingai vertina ir reaguoja į dezinformaciją. Skirtingos strategijos aiškinamos ontologinio saugumo skirtumais, remiantis bazinių pasitikėjimo sistemų ypatumais, kuriuos formuoja autobiografiniai valstybių naratyvai ir istorinė atmintis. Analizuojami strateginės reikšmės valstybiniai dokumentai bei prezidentų kalbos, atskleidžiantys, kaip šios šalys koordinuoja atsparumą dezinformacijai.

Turinys

Įvadas.	5
Antras skyrius: Teorija.	8
2.1 Ontologija	8
2.1.1 Ontologinio saugumo koncepcija.....	8
2.1.2 Ontologinis (ne)saugumo tarptautiniuose santykiuose požiūriai	9
2.1.3 Nuo istorinės trajektorijos iki skirtingo atsako	11
2.2 Saugumizacija	12
2.3 Informacinės grėsmės – dezinformacija	13
Trečias skyrius: Metodologija.	15
Ketvirtas skyrius: Suomija.	19
4.1 Suomijos tapatybė formuojanti ontologinį saugumą.....	19
4.1.1 Suomija – pragmatiškas pasirinkimas išlikti.....	20
4.1.2. Suomijos atsparumas paremtas sisu filosofija	22
4.1.3. Suomija – bendras visuomenės ir institucijų projektas	24
4.2 Suomijos institucijų požiūris į dezinformaciją.....	26
4.2.1 Dezinformacijos ir rusijos grėsmės suvokimas.....	26
4.2.2 Kova prieš dezinformaciją	29
4.3 Suomijos prezidento komunikacija apie dezinformaciją	32
Penktas skyrius. Lietuva.....	35
5.1 Lietuva apibendrintai	35
5.1.1 Lietuvos gynimas: rezistencinis identitetas linkęs kovoti.....	36
5.1.2 Lietuvos kova prieš Rusiją kaip fundamentalią grėsmę.....	38
5.1.3 Lietuvos susivokimas per euroatlantiką: kova kartu su partneriais	40
5.2 Institucinių dokumentų analizė	42
5.2.1 Įtvirtintas požiūris į dezinformaciją	42
5.2.2 Atvira kova prieš dezinformaciją	44
5.3 Lietuvos prezidento kalbų naratyvų analizė.....	46
Šeštas skyrius. Lyginimas.	49
Išvados.	53
Bibliografija:	56
SUMMARY	68
DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO DEKLARACIJA.....	70

Išvadas.

Gyvename nei karo, nei taikos metu, o pereinamuoju laikotarpiu. Panašūs sentimentai vis dažniau kartojami Europos politikų¹. Neretai ši mintis susijusi su Rusijos veiksmais – ši valstybė išlieka reikšminga karine galia Europos pašonėje ir nuosekliai demonstruoja imperialistines tendencijas. Veikla, kuri nėra tiesioginis karinis veiksmas, bet siekia padaryti žalos, neretai vadinama hibridinėmis atakomis.

Nuo strategiškai svarbios infrastruktūros pažeidimų Baltijos jūroje iki kibernetinių operacijų ar dirbtinai sukeltų migracijos krizių – Rusija, kartu su jai palankiomis struktūromis, kelia realią grėsmę kaimyninėms valstybėms. Grėsmė kyla ne tik institucijoms ar infrastruktūrai – Rusija skiria milžiniškus resursus komunikacijai, kurios tikslas skaldyti visuomenę ir menkinti Ukrainą². Ji net yra deklaravusi, kad iki 2026 m. norėtų dvigubinti valstybinės televizijos propagandos finansavimą iki 1,01 mlrd. eurų³. Tai rodo, kad propaganda suvokiama kaip ilgalaikė strateginė investicija.

Remiantis 2026 m. pradžioje publikuotais „Eurobarometro“ duomenimis, net 69 % Europos Sąjungos (toliau – ES) gyventojų jautė stiprų nerimą dėl dezinformacijos⁴. Tiek Lietuvoje, tiek Suomijoje visuomenės jaučia šią grėsmę vienodu lygiu – atitinkamai 85 % ir 86 % gyventojų. Tačiau abi šalys į tai reaguoja skirtingai.

Pagal 2023 metais publikuotą „DisinfoLAB“ ataskaitoje, Suomijoje nėra galiojančių įstatymų ar politikos priemonių, skirtų kovai su dezinformacija. Tačiau kai kuriais atvejais galima bausti už neapykantos kurstymą ar dezinformaciją pagal etninės agitacijos draudimą⁵. Kovos su dezinformacija principai remiasi pasitikėjimu institucijomis bei informacijos priemonėmis. Taip pat švietimu, kuriuo siekiama ugdyti medijų raštingumą ir kritinį mąstymą. Rusijai pradėjus pilno masto invaziją į Ukrainą 2022 metais, Suomijos transliuotojas sustabdė RT (buvęs „Russia Today“ kanalas) retransliaciją⁶. Tačiau šis kanalas nebuvo uždraustas. Šiandien RT ir „Sputnik“ yra draudžiami pagal ES sankcijas,

¹ „No longer peace with Russia, says Germany's Merz." *Reuters*. Paskelbta 2025 m. rugsėjo 29 d. <https://www.reuters.com/world/europe-no-longer-peace-with-russia-says-germanys-merz-2025-09-29/>; „Swedish PM says war with Russia could be imminent as armed forces enter Baltic." *The Guardian*. Paskelbta 2025 m. sausio 12 d. <https://www.theguardian.com/world/2025/jan/12/swedish-pm-war-peace-armed-forces-enter-baltic>.

² EUvsDisinfo, „Narratives and Rhetoric of Disinformation," *euvsdisinfo.eu*, žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://euvsdisinfo.eu/learn/#define-block-6>.

³ Jonathan Carter, „Russia to Double TV 'Propaganda' Spending While Slashing Aid for Soldiers' Families," *TVP World*, 2025 m. rugsėjo 30 d. <https://tvpworld.com/89211656/isw-russia-plans-2026-budget-cuts-to-soldier-compensation-big-increase-for-state-tv>.

⁴ European Commission, „Eurobarometer Survey 3632," *Eurobarometer*, žiūrėta 2025 m. balandžio 2 d. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3632>.

⁵ Dominic Saari, Panu Moilanen ir Miriam Hautala, „Disinformation Landscape in Finland," *EU DisinfoLab*, 2023 m. gegužė, https://www.disinfo.eu/wp-content/uploads/2023/05/Finland_DisinfoFactsheet.pdf.

⁶ AFP – Agence France Presse, „Finland Provider Blocks Russia Today Broadcasts," *Barron's*, 2022 m. vasario 25 d. <https://www.barrons.com/news/finland-provider-blocks-russia-today-broadcasts-01645810208>.

tačiau Lietuvoje sprendimą uždrausti RT tinklo programų retransliaciją dar 2020 metais priėmė Lietuvos ryšių ir televizijos tarnyba (LRTK)⁷. Žvelgiant į teisinį dėmenį, Lietuvoje dezinformacija yra uždrausta. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnyje, kuriame aptariama neskelbtina informacija teigiama, kad „Visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurioje skleidžiama dezinformacija[...]“⁸. Taip pat egzistuoja Seimo priimta (nors ir labai ribotą) dezinformacijos sąvoka⁹.

Taigi, žvelgiant iš itin plačios perspektyvos, atrodo, kad Lietuva yra linkusi rinktis gynybinę laikyseną, grindžiamą teisiniais instrumentais ir instituciniais įgaliojimais. Dezinformacija suvokiama kaip aiškiai apibrėžta problema, kuriai būtina taikyti konkrečias ir formalizuotas atsakomąsias priemones. Draudimų įtvirtinimas įstatymuose bei tam tikrų veiklų kriminalizavimas veikia kaip stiprus indikatorius, rodantis, jog valstybė Rusijos skleidžiamą dezinformaciją vertina kaip reikšmingą ir sisteminę grėsmę nacionaliniam saugumui. Suomijos pozicija gali pasirodyti santūresnė ir mažiau intervencinė. Ši valstybė labiau pasikliauja savo piliečių atsparumu informacinėms grėsmėms ir nuosekliai siekia jį stiprinti investuodama į švietimą, medijų raštingumo ugdymą bei kritinio mąstymo skatinimą.

Lietuva ir Suomija, kaip tyrimo objektai pasirinktos neatsitiktinai. Abi valstybės susiduria su dezinformacijos srautais, sklindančiais iš Rusijos, ir abi yra Europos Sąjungos bei Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) narės. Vis dėlto jų istorinės patirtys ir politinės raidos trajektorijos reikšmingai skiriasi. Vienas iš galimų paaiškinimų, kodėl dvi geografiškai artimos valstybės, turinčios tą patį grėsmingą kaimyną, pasirenka skirtingas reagavimo strategijas, yra ontologinio nesaugumo dimensija, susijusi su savęs ir aplinkos suvokimu. Šiame kontekste aktuali tampa ontologinio saugumo perspektyva, leidžianti nuodugniau analizuoti, kaip formuojasi saugumo pajautimas ir koku būdu jis veikia valstybių bei visuomenių reakcijas į neapčiuopiamas, tačiau reikšmingas grėsmes. Siekiant palyginti Suomijos ir Lietuvos ontologinio (ne)saugumo būsenas, bus analizuojama, ką ir kokiomis priemonėmis šios valstybės siekia ginti, taip atskleidžiant skirtingas jų saugumo sampratas ir prioritetus.

⁷ Ignas Jačauskas ir Vaidotas Beniušis, „Radijo ir televizijos komisija uždraudė Lietuvoje retransliuoti RT programas," *LRT*, 2020 m. liepos 8 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1195699/radijo-ir-televizijos-komisija-uzdraude-lietuvoje-retransliuoti-rt-programas>.

⁸ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 19 str., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/CjAiIDhxFl>.

⁹ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 19, 20, 22, 24, 25, 31, 33, 34, 34-1, 37, 38, 39, 40, 40-1, 40-3, 40-4, 40-3, 40-4, 43, 45, 47, 48, 51, 52 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 32-1, 40-5 straipsniais, 34-2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas, 15 str., 2021 m. sausio 14 d. <https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/56ceb2d05fdd11eb9dc7b575f08e8bea>.

Ontologinis saugumas yra glaudžiai susijęs su tapatybės, stabilumo ir nuspėjamumo jausmu tiek individualiu, tiek valstybės lygiu. Ontologinis stabilumas atsiranda, kai asmuo ar valstybė aiškiai supranta savo vietą pasaulyje, savo tapatybę, savo veiksmų logiką ir savo aplinką. Tačiau šis saugumas tampa pažeidžiamas, kai informacinė aplinka yra sąmoningai iškraipoma, sukeliant abejonių, nepasitikėjimą ir nuolatinį neapibrėžtumą. Tokio pobūdžio neapibrėžtumas gali ilgai tapti struktūriniu reiškiniu, veikiančiu ne tik informacijos vartojimą, bet ir pačius sprendimų priėmimo procesus valstybėje.

Nepaisant to, kad Lietuva ir Suomija susiduria su panašiomis Rusijos dezinformacijos taktikomis ir priklauso toms pačioms euroatlantinėms saugumo struktūroms, jų atsako į dezinformaciją strategijos skiriasi. Esamoje literatūroje trūksta paaiškinimų, kaip skirtingi valstybių ontologinio saugumo pagrindai, susiformavę dėl istorinių patirčių ir tapatybių naratyvų, lemia skirtingą dezinformacijos grėsmės suvokimą ir pasirenkamas atsako strategijas.

Šio darbo **tikslas** – išanalizuoti, kaip Lietuvos ir Suomijos ontologinio saugumo pagrindai, susiformavę dėl skirtingų istorinių patirčių ir tapatybės naratyvų, lemia skirtingą dezinformacinių grėsmių vertinimą, saugotinių objektų identifikavimą ir pasirenkamas atsako strategijas.

Ginamoji tezė – Lietuvos ir Suomijos atsako į dezinformaciją skirtumus lemia skirtingi ontologinio saugumo pagrindai, kurie formuoja nevienodą grėsmių suvokimą, saugotinių objektų identifikavimą ir atsako strategijas.

Šio darbo **uždaviniai ir tyrimo dizainas** yra:

1. Išanalizuoti ontologinio saugumo teorines prieigas ir sukonstruoti tyrimo analitinį modelį.
2. Nustatyti dominuojančius Suomijos nacionalinės tapatybės naratyvus, jų istorinę kilmę bei reikšmę moderniam ontologiniam saugumui formuoti.
3. Išanalizuoti, kaip Suomijos institucijos ir politinis elitas konstruoja dezinformacijos grėsmę bei formuoja atsako logiką.
4. Nustatyti dominuojančius Lietuvos nacionalinės tapatybės naratyvus, jų istorinę kilmę bei reikšmę moderniam ontologiniam saugumui formuoti.
5. Išanalizuoti, kaip Lietuvos institucijos ir politinis elitas konstruoja dezinformacijos grėsmę bei formuoja atsako logiką.
6. Palyginti Lietuvos ir Suomijos dezinformacijos grėsmės konstravimą bei atsako strategijas, skirtumus aiškinant ontologinio saugumo pagrindais.

Teorinė prieiga – remiantis ontologinio saugumo teorija, šiame darbe daroma prielaida, kad valstybių istorinės patirtys formuoja autobiografinius naratyvus ir ontologinio saugumo pagrindus, darančius įtaką grėsmėms suvokti, saugotiniems objektams identifikuoti bei atsako strategijoms pasirinkti. Akcentuojant Jennifer Mitzen bei Brento J. Steelio aprašytas bazinio pasitikėjimo sistemas ir autobiografinius naratyvus, bus galima aiškinti, kaip formuojasi grėsmių suvokimas bei atsako į dezinformaciją logika.

Metodologija – šis darbas bus grindžiamas kokybine lyginamąja atvejų analize, kuria siekiama lyginti Lietuvos ir Suomijos dezinformacijos grėsmės bei atsako strategijas iš ontologinio saugumo perspektyvos. Analizuoti Suomijos bei Lietuvos atvejus bus pasitelkiami dokumentų analizės bei naratyvų analizės metodai.

Antras skyrius: Teorija.

2.1 Ontologija

2.1.1 Ontologinio saugumo koncepcija

Prieš apžvelgiant ontologinį saugumą, vertinga trumpai atkreipti dėmesį į tai, kas yra ontologija. Etimologiškai šis terminas reiškia „būties mokslą“¹⁰ ir pirmą kartą pavartotas XVII a. pradžioje Jacobo Lorhardo veikale „Ogdoas Scholastica“¹¹. Pirmiausia ontologija yra filosofijos šaka, tirianti, kas egzistuoja, iš ko susideda tikrovė, bendriausios daiktų savybės ir ryšiai¹². Skirtingai nei empiriniai mokslai, ji kelia abstrakčius klausimus – ne apie konkrečius įvykius, bet apie pačią jų egzistavimo galimybę¹³.

Nors ontologija siejama su filosofija, ontologinio saugumo koncepcija pradėta vystyti kitoje mokslų srityje – psichoanalitikoje. Šį konceptą plėtojo britų psichiatras Ronaldas Davidas Laingas¹⁴. Anot jo teorijos, asmuo patiria nuolatinį nesaugumą, nes abejoja savo tapatybe ir realybe, kas gali pasireikšti baime socialinėse situacijose ar net savęs atpažinimo sunkumais¹⁵.

¹⁰ Online Etymology Dictionary, „Ontology,” etymonline.com, žiūrėta 2026 m. balandžio 18 d.
<https://www.etymonline.com/word/ontology>.

¹¹ Barry Smith, „The Birth of Ontology,” *PhilArchive* 3, nr. 1 (2022): 57–66,
<https://philarchive.org/archive/AUGTBO-2>.

¹² The Stanford Encyclopedia of Philosophy, „Logic and Ontology,” 2023, žiūrėta 2026 m. kovo 17 d.
<https://plato.stanford.edu/entries/logic-ontology/#Onto>.

¹³ Nikk Effingham, *An Introduction to Ontology* (Cambridge: Polity, 2013), 16–43.

¹⁴ Nina C. Krickel-Choi, „The Concept of Anxiety in Ontological Security Studies,” *International Studies Review* 24, nr. 3 (2022), <https://doi.org/10.1093/isr/viac013>.

¹⁵ D. Lester ir J. Thinschmidt, „The Relationship of Laing's Concept of Ontological Insecurity to Extraversion and Neuroticism,” *Personality and Individual Differences* 9, nr. 3 (1988): 687–688, [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(88\)90167-5](https://doi.org/10.1016/0191-8869(88)90167-5).

Apie žmonių ontologinį saugumą iš platesnės perspektyvos rašė britų sociologas Anthonis Giddensas. Jis teigė, kad ontologinis saugumas yra jausminė būseną, kylanti iš siekio suvokti save kaip stabilų aplinkos atžvilgiu, o ne nuolat kintantį¹⁶. Pasak A. Giddenso, ontologinis saugumas reiškia nuolatinį pasitikėjimą (angl. „confidence“) savo tapatybės tęstinumu socialinėje aplinkoje ir materialiaame pasaulyje¹⁷. Ontologinis saugumas padeda individui išlaikyti stabilumą susidūrus su sunkumais ir veikia tarsi „skiepas“, didinantis atsparumą ateities ribinėms situacijoms, kurios kels nerimą¹⁸. Plėtojant saugumo sampratą tarptautiniuose santykiuose, Jefas Huysmans teigė, kad valstybės, siekdamos ontologinio saugumo, nebūtinai stengiasi pašalinti visus priešus. Vietoje to jos siekia identifikuoti grėsmes ir mažinti jų anonimiškumą, nes būtent neapibrėžtumas kelia didžiausią nerimą¹⁹.

Ontologinio saugumo koncepcija jungia filosofinį būties klausimą su psichologine ir socialine savivokos dimensija, parodydama, kad egzistencija suvokiama ne tik kaip objektyvus faktas, bet ir kaip subjektyvus santykis su savimi bei aplinka. Ši samprata leidžia analizuoti, kaip stabilumo ir tęstinumo jausmas formuojasi tiek individo, tiek platesnių socialinių darinių lygmeniu, ir kodėl jo sutrikimas tampa reikšmingu nesaugumo šaltiniu.

2.1.2 Ontologinis (ne)saugumo tarptautiniuose santykiuose požiūriai

Ontologinis saugumas tarptautinių santykių kontekste gali būti apibrėžiamas kaip valstybės gebėjimas palaikyti nuoseklų savęs kaip tarptautinio veikėjo tapatybės suvokimą, užtikrinant stabilų savo vietos pasaulio politinėje sistemoje interpretavimą²⁰. Galima prielaida, kad valstybė yra ontologinis saugumo siekiantis agentas, nes jai rūpi savęs pačios išlikimas²¹.

Šiuolaikinėje tarptautinių santykių literatūroje šią perspektyvą pradėjo plėtoti Jennifer Mitzen. Ji teigia, kad valstybės siekia ne tik materialaus (fizinio) saugumo, bet ir ontologinio saugumo, kuris susijęs su tapatybės tęstinumu ir nuspėjama socialine aplinka ir santykiu su ja²². Tokiu atveju

¹⁶ J. Mitzen, „Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma," *European Journal of International Relations* 12, nr. 3 (2006): 341–370, <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.

¹⁷ A. Giddens, *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age* (Stanford: Stanford University Press, 1991), 82.

¹⁸ C. Kinnvall, „Ontological Security," *The SAGE Encyclopedia of the Sociology of Religion*, <https://doi.org/10.4135/9781529714401.n314>.

¹⁹ J. Huysmans, „Security! What Do You Mean?: From Concept to Thick Signifier," *European Journal of International Relations* 4, nr. 2 (1998): 240–243, <https://doi.org/10.1177/1354066198004002004>.

²⁰ A. Bilgic, „Ontological (in)security after truth: Disinformation as affective technology," *Cooperation and Conflict* (2026 m. vasaris), <https://doi.org/10.1177/00108367261422466>.

²¹ A. Zarakol, „States and Ontological Security: A Historical Rethinking," *Cooperation and Conflict* 52, nr. 1 (2017): 48–52, <https://www.jstor.org/stable/48512930>.

²² J. Mitzen, „Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma," *European Journal of International Relations* 12, nr. 3 (2006): 341–370, <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.

valstybės elgesys tarptautinėje sistemoje nebūtinai yra vien orientuotas į grėsmių eliminavimą. Priešingai, valstybės gali palaikyti net ir konfliktines situacijas, jei jos užtikrina pažįstamą santykių struktūrą ir stabilų savęs kaip veikėjo suvokimą. Anot autorės, konfliktai gali įgyti tapatybės palaikymo funkciją, nes jų tęstinumas leidžia valstybėms išlaikyti aiškų savęs ir kitų atskyrimą bei nuspėjamą veikimo logiką²³. J. Mitzen analizėje ontologinis saugumas priklauso nuo socialinių santykių, kurie glaudžiai susiję su rutinomis tarptautiniuose santykiuose, kurios mažina neapibrėžtumą ir palaiko savivokos stabilumą²⁴. Valstybei ontologinis saugumas yra tokia pat būtinybė kaip ir fizinis saugumas, todėl valstybės stengsis vengti neužtikrintumo. Būtent neužtikrintumas dėl pasaulio ir nesugebėjimas įvardyti ar nuspėti grėsmių kelia nerimą²⁵. J. Mitzen akcentuoja bazinio pasitikėjimo sistemas (angl. „basic trust system“) kaip svarbią apsauginio mechanizmo dalį – tai susiformavęs aplinkos suvokimas ir pasitikėjimas savo gebėjimu atkurti įprastas rutinas. Esant sveikam baziniam pasitikėjimui, valstybė gali ne tik numatyti galimus aplinkos pokyčius ar grėsmes, bet ir būti atsparesnis patirdamas ontologinį nesaugumą²⁶. Kitas svarbus ontologinio saugumo autorius Brentas J. Steelis, nors neneigia aplinkos svarbumo ir sutinka, kad bazinio pasitikėjimo sistemos veikia, taip pat akcentuoja, kad tapatybė kyla ir iš pačios valstybės savęs projekto²⁷. Kitaip tariant – jis akcentuoja internalizuotą procesą, kuris paremtas autobiografiniu pasakojimu²⁸. Ontologinį saugumą padeda išlaikyti lankstus savęs suvokimas, kuris prisitaiko prie susiklosčiusių aplinkybių. B. J. Steelis papildo prieigą pabrėždamas istorijos ir atminties politikos reikšmę. Jo teigimu, valstybės ontologinis saugumas yra glaudžiai susijęs su kolektyviniais naratyvais, kurie apima tiek traumines, tiek pergalingas istorines patirtis²⁹. Šie naratyvai veikia kaip interpretaciniai rėmai, leidžiantys struktūruoti dabartinius politinius sprendimus ir palaikyti nuoseklią tapatybės liniją. Tiek autobiografiniai naratyvai, tiek aplinkos suvokimas gali veikti kaip ribojantys veiksniai, pririšantys valstybę prie nuostatų ir politinio elgesio, kurie nebūtinai yra jai naudingiausi. Kai ontologinio saugumo siekis nusveria racionalumą, atsiranda polinkis laikytis įsikibus tapatybės, rutinos ar nusistovėjusio aplinkos suvokimo ir taip prisirišti prie konstruojamo savęs ir aplinkos suvokimo³⁰.

²³ P. Schouten, „Theory Talk #26: Jennifer Mitzen on Ontological Security, Multilateral Diplomacy, and States' Addiction to War," *Theory Talks*, žiūrėta 2026 m. kovo 23 d. <http://www.theory-talks.org/2009/02/theory-talk-26.html>.

²⁴ Mitzen, „Ontological Security in World Politics," 342–343.

²⁵ Ibid, 345–352.

²⁶ T. Kaşıkçı ir M. Yetim, „The Impact of Different Basic Trust Types During Critical Situations: The Case of Saudi Arabia and Kuwait," *Uluslararası İlişkiler / International Relations* 21, nr. 83 (2024): 81–85, <https://www.jstor.org/stable/27327056>.

²⁷ Ibid, 84–85.

²⁸ B. J. Steele, *Ontological Security in International Relations* (New York: Routledge, 2008), 60–62.

²⁹ Ibid, 57–63.

³⁰ D. Chernobrov, „Ontological Security and Public (Mis)Recognition of International Crises: Uncertainty, Political Imagining, and the Self“, *Political Psychology* 37, nr. 5 (2016), prieiga per: <https://doi.org/10.1111/pops.12334>

J. Mitzen ir B. J. Steelis teorinės prieigos leidžia ontologinį saugumą tarptautiniuose santykiuose suprasti kaip procesą, kuriame valstybės siekia ne tik materialaus saugumo, bet ir savivokos stabilumo per rutinizuotas sąveikas bei istoriškai konstruojamus naratyvus. Remiantis R. D. Lango ir A. Giddenso koncepcijomis ontologinis saugumas yra laikomas normine būseną į kurią savo veiksmais siekia grįžti valstybė, kai patiria nerimą keliančią grėsmę.

Teisybės dėlei verta užsiminti, kad ontologinio saugumo teorija yra gan įvairi su keletu skirtingų požiūrių. Palaikantys Lacaniškąją idėją, tarptautinių santykių mokslininkai linkę mąstyti apie „tapimą saugiu“, veikiau nei „būvimą saugiu“ įvardijant ontologinį nesaugumą kaip įgimtą ir kasdieninę būseną, kurią valstybės nors ir nori palikti – to nepadarys³¹. Pasinaudojant M. Klein idėjomis teigiama, kad valstybės būtis yra nuolatinis balansavimas tarp ontologinio saugumo ir ontologinio nesaugumo³².

Šiame darbe pagrindine teorine prieiga bus laikoma J. Mitzen ir B. J. Steelio ontologinio saugumo samprata, akcentuojanti bazinio pasitikėjimo sistemas, autobiografinius naratyvus ir tapatybės tęstinumo siekį. Šis požiūris linkęs teigti, kad ontologinis saugumas yra norminė būseną, o valstybių veiksmai yra siekis šalinti nerimą, kuris kelia ontologinį nesaugumą.

2.1.3 Nuo istorinės trajektorijos iki skirtingo atsako

Ontologiniam saugumui formuoti labai svarbu suprasti save. Šis supratimas formuojamas per biografinius naratyvus³³. Savęs suvokimo naratyvai yra pagrindas identiteto, kuris turi įtakos elgesiui ir sprendimams. Per didelis tarpas tarp biografinio naratyvo ir realių veiksmų sukelia valstybei gėdijimosi (angl. „shame“) jausmą, tuomet pasijaučia ir nesaugumo jausmas³⁴. Emocijos, tokios kaip gėda, atmintis ir naratyvai koreliuoja tarpusavyje ir yra susiję su tapatumo užtikrinimo procesais³⁵. B. J. Steelis pademonstruoja šį principą analizuodamas, kaip Didžioji Britanija konstravo Jungtinių Amerikos Valstijų pilietinio karo istorijos interpretavimą, taip papildydamas dar vieną elementą

³¹ M. Vulović ir F. Ejodus, „Object-cause of desire and ontological security: evidence from Serbia's opposition to Kosovo's membership in UNESCO," *International Theory* 16, nr. 1 (2024): 125, <https://doi.org/10.1017/S1752971923000210>; Vulović ir Ejodus, „Object-cause of desire," 122–132; M. A. Vieira, „(Re-)imagining the 'Self' of Ontological Security: The Case of Brazil's Ambivalent Postcolonial Subjectivity," *Millennium: Journal of International Studies* 46, nr. 2 (2018): 142–148, <https://doi.org/10.1177/0305829817741255>.

³² C. Nicolai L. Gellwitzki, „The Positions of Ontological (In)Security in International Relations: Object Relations, Unconscious Phantasies, and Anxiety Management," *International Theory* 17, nr. 1 (2025): 118–150, <https://doi.org/10.1017/S1752971924000125>; Vulović ir Ejodus, „Object-cause of desire," 122–132; Vieira, „(Re-)imagining the 'Self,'" 142–148.

³³ B. J. Steele, „Ontological security and the power of self-identity: British neutrality and the American Civil War," *Review of International Studies* 31, nr. 3 (2005): 530, <https://doi.org/10.1017/S0260210505006613>.

³⁴ Ibid, 526–528.

³⁵ Z. Verleye, „Failing the state self: on the politics of state shame," *International Theory* 17, nr. 1 (2025): 29, <https://doi.org/10.1017/S1752971924000101>; Steele, *Ontological Security in International Relations*, 54.

tapatybės savivokos „dėlionėje“³⁶. Tapatybė yra konstruojama per naratyvus, kurių bendras vaizdas yra sudėliotas iš istorijos, kultūros, politinės bendruomenės ir kitų elementų³⁷. Istorija yra labai svarbus dėmuo.

Valstybės identitetą formuoja patirtis (ir jos interpretacija per istorinę atmintį), kuri atspindi biografiniame naratyve. Šis naratyvas yra praeities interpretacija apie svarbiausius istorinius įvykius, jų reikšmę ir iš jų kylančias pamokas. Pagal tapatybę suvokiamas pasaulis, kitos valstybės ir jų veiksmai. Pasaulio suvokimas veikia kaip bazinė saugumo sistema, per kurią valstybė interpretuoja išorinį pasaulį. Remdamasi šia sistema, valstybė vertina kitų šalių galimą ir tikėtiną efektą sau, nustato, kas laikytina grėsme, o kas ne. Pagal savęs ir pasaulio suvokimą valstybė reaguoja į grėsmes. Šis procesas nėra vien objektyvus ar racionalus – jis visada yra veikiamas susiformavusios tapatybės ir istorinės patirties. Būtent todėl į panašų dirgiklį skirtingos valstybės gali reaguoti nevienodai: nes jos skirtingai apsibrėžia save ir savo santykį su potencialia grėsme.

2.2 Saugumizacija

Valstybė nėra vienas individas – jos gyventojų ontologinis saugumas turi sutapti, kad būtų kolektyvinis. Kaip grėsmės tampa grėsmėmis galima aiškinti ne tik istorinėmis trajektorijomis, bet ir aktyviu naratyvo formavimu – saugumizacijos procesu³⁸. B. Buzanas, O. Waeveris ir J. Wildeas knygoje „Saugumas – nauja analizės sistema“ formulavo pagrindinius sugrėsminimo elementus bei akcentavo, kad tai yra procesas³⁹. Šis procesas nėra momentinis – jis vystosi per laiką ir priklauso nuo konteksto bei auditorijos reakcijos. Politikai sprendžia valstybės veikimo kryptis, o demokratijoje jie dar ir siekia būti perrinkti, išlaikyti politinį pasitikėjimą ir pateisinti savo iniciatyvas. Norint imtis veiksmų kovai su dezinformacija, pirmiausia reikia įtikinti kitus, kad tuo verta užsiimti. Vienas iš būdų tai padaryti – pateikti tai kaip problemą, kurią būtina spręsti. Kitaip tariant – sugrėsminėti.

Kalba, t. y. grėsmės įvardijimas ir formulavimas, yra sugrėsminimo pagrindas. Politinis elitas ir institucijos yra veikėjai, kurie nuolatos kažką sugrėsmina, kad vienas ar kitas klausimas būtų politiškai aktualus. Taip pat įdomu paminėti, kad, anot T. Balzacq, sėkmingam sugrėsminimo procesui svarbi ne tik veikėjų komunikacija, bet ir informacijos gavėjo (visuomenės) noras priimti žinią⁴⁰. Visuomenės svarbą taip pat akcentuoja ir ontologinio saugumo šalininkai – whole-of-society modelis

³⁶ Ibid, 525.

³⁷ Alister Miskimmon, Ben O'Loughlin ir Laura Roselle, *Strategic Narratives: Communication Power and the New World Order* (New York: Routledge, 2013), 33, <https://doi.org/10.4324/9781315871264>.

³⁸ C. Kinnvall ir J. Mitzen, „An introduction to the special issue: Ontological securities in world politics," *Cooperation and Conflict* (2016): 2–4, <https://doi.org/10.1177/0010836716653162>.

³⁹ Barry Buzan, Ole Wæver ir Jaap de Wilde, *Security: A New Framework for Analysis* (London: Lynne Rienner Publishers, 1998), 21–23.

⁴⁰ Thierry Balzacq, „Securitization Theory: Past, Present, and Future," *Polity* 51, nr. 2 (2019).

yra svarbus kovos su dezinformacija veiksnys, kuris įveiklina ne tik pačią valstybę, bet ir pilietinę visuomenę, švietimą, akademikų bendruomenę ir nevyriausybines organizacijas⁴¹, tačiau jis galimas tik tada, kai ontologinis saugumas jaučiamas ne tik politinio elito. Ši teorija naudinga apžvalgai, nes siekiant įvertinti dezinformacijos svarbą, bus analizuojami valstybių komunikacinė kalba (naratyvai).

Čia svarbu paminėti, kad šiame darbe ieškant naratyvų apie dezinformaciją, ši sąvoka aprėps ir susijusius terminus, tokius kaip propaganda, informacinė grėsmė, užsienio informacinė manipuliacija ir kišimasis (angl. terminas „FIMI“) ir pan. Kol kas valstybių, ES bei NATO terminologijos nėra identiškos, todėl „dezinformacija“ bus vartojama kaip supaprastintas bendrinis terminas. Šiame darbe saugumizacijos teorija naudojama analizuojant valstybių komunikacinę kalbą apie dezinformaciją – sąvoka apims ir susijusius terminus: propaganda, FIMI, informacinė grėsmė.

2.3 Informacinės grėsmės – dezinformacija

Šiame darbe įdomu ne valstybių suvokimas ir atsakas į fizinį, lengvai matomą saugumą, bet į tai, ką sunku užčiuopti ir dar sunkiau atremti - dezinformaciją. Abejonių atsiradimas, nepasitikėjimas yra ontologinio nesaugumo pasireiškimas⁴². Valstybės lygmeniu ontologinį saugumą taip pat gali veikti priešiškos jėgos per informacinį lauką.

Autoriai tokie kaip Bially Matternas ir B. J. Steelis nagrinėja, kaip valstybės manipuliuoja viena kitos noru išlaikyti savo savasties ar subjektyvumo jausmą⁴³. Steelis pabrėžia ontologinio saugumo vidinių šaltinių įtakos svarbą ir tai gali būti siejama būtent su dezinformacija. Tikslas – pati visuomenė ir valstybė: informaciniame kare galima manipuluoti politika ir suvokimu. Dezinformacija nėra tik melas, tai taip pat yra ir „dūmų“ skleidimas. Viena iš rusijos naudojamų taktikų informaciniame kare yra blaškymas siekiant sukelti nepasitikėjimą realybe⁴⁴. Būtent taip rusija gali tikėtis paveikti ontologinį saugumą. Rusijos bandymą skaldyti regioną ir taip neleisti jam vienytis kolektyviniai gynybai galima būtų išvelgti, jeigu dezinformaciniai naratyvai prieš valstybes bus linkę kelti nepasitikėjimą kolektyvine gynyba, kvestionuos Baltijos jūros regione esančių partnerių vertę ir patikimumą, sieks visuomenėje sėti pasimetimą, kad būtų sunku atskirti kas tikra, o kas melagienos.

⁴¹ Mariah Thornton, „Resisting disinformation: theorising whole-of-society and sociotechnical resistance,“ *European Journal of International Relations* (2025): 1–38, <https://doi.org/10.1177/13540661251382639>.

⁴² David N. Rapp ir Nikita A. Salovich, „Can't We Just Disregard Fake News? The Consequences of Exposure to Inaccurate Information,“ *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences* 5, nr. 2 (2018): 232–239, <https://doi.org/10.1177/2372732218785193>.

⁴³ Derek Bolton, „Targeting Ontological Security: Information Warfare in the Modern Age,“ *Political Psychology* 42, nr. 1 (2021), <https://doi.org/10.1111/pops.12691>.

⁴⁴ Disinformation.ch, „Deception, Disinformation, Misinformation, and Propaganda,“ žiūrėta 2026 m. kovo 29 d. <https://www.disinformation.ch/>.

Ontologinis saugumas yra apie būti ir kaip požiūris kaip valstybė priima ir dorojasi su nerimu, t. y. kažkuo, ką ji pati įsivardina kaip grėsme sau. Tai nebūtinai turi būti fizinis saugumas. Informaciniai karai vyksta virtualioje realybėje. Teoriškai, joje sienų nenugriausi, tačiau galima pakenkti ekonomiškai⁴⁵, demokratijos integralumui⁴⁶ ar net žmonių sveikatai⁴⁷. Valstybės yra priverstos atkreipti dėmesį ir dirbti ne tik realioje, bet ir kibernetinėje dimensijoje. A. Lupovičius apie tai rašo savo analizėje, jis išskiria, kad kibernetinė erdvė kelia valstybės ontologiniam saugumui 3 pagrindinius iššūkius⁴⁸: a. tiesiogiai veikia ontologinį saugumą trikdant valstybių naratyvus ir rutinas taip darant žalą savimonei; b. valstybėms sunkiau būti patikima ir saugia vieta taip trikdant visuomenėje gyvenančių žmonių ontologiniam saugumui; c. kibernetinė erdvė leidžia gyventojams mažiau naudotis valstybės institucijomis, kurios yra svarbios nacionalinės bendruomenės susivokimo dalis taip dar labiau mažinant valstybės, kaip ontologinio saugumo teikėjos, vaidmenį. Valstybė gali patirti nesaugumą ne tik tiesiogiai per rusijos skleidžiamus naratyvus, tačiau ir, pavyzdžiui, per interneto platformas, kurios leidžia apeiti nacionalinę⁴⁹. Keletas veiksmų, kuriuos mini A. Lupovičius siekiant mažinti ontologinį nesaugumą sukeltą kibernetikos erdvėje⁵⁰ – savo naratyvo garsinimas siekiant atgrasymo bei ignoravimas, jeigu valstybė nepatiria kolektyvinės traumos (pavyzdžiui, kibernetinės atakos mastas yra mažas tad valstybė gali pasirinkti neviešinti informacijos) taip pat galimas identiteto pokytis esant reikiamybei, nors tai ir sudėtingas procesas. Šiek tiek kitaip į dezinformaciją žiūri A. Bligičius, kuris argumentuoja, jog emocijos yra labai svarbios dezinformacijoje, ir ne tik todėl, kad dezinformacija sukelia emocijas, o todėl, kad pačios emocijos yra mechanizmas, kuriuo naudojasi siekiant sukelti ontologinį nesaugumą⁵¹. A. Bligičius konceptualizuoja emocijas naudodamas psichoanalitiko Žako Lakano⁵². Dezinformacija suprantama kaip afektinis mechanizmas, kuris per jausmą kuria kitaip suprantama realybė, todėl efektyvi kova su

⁴⁵ Jesus Serrano, „What's the real cost of disinformation for corporations?“, *World Economic Forum*, 2025 m. liepos 14 d., žiūrėta 2026 m. kovo 27 d. <https://www.weforum.org/stories/2025/07/financial-impact-of-disinformation-on-corporations/>.

⁴⁶ Stephan Lewandowsky, Ullrich K. H. Ecker, John Cook, Sander van der Linden, Jon Roozenbeek ir Naomi Oreskes, „Misinformation and the epistemic integrity of democracy“, *Current Opinion in Psychology* 54 (2023): 101711, <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101711>; Ilan Zvi Baron ir Piki Ish-Shalom, „Exploring the Threat of Fake News: Facts, Opinions, and Judgement“, *Political Studies* 77, nr. 2 (2024), <https://doi.org/10.1177/10659129241234839>.

⁴⁷ Emily Denniss ir Rebecca Lindberg, „Social media and the spread of misinformation: infectious and a threat to public health“, *Health Promotion International* 40, nr. 2 (2025): daaf023, <https://doi.org/10.1093/heapro/daaf023>.

⁴⁸ Amir Lupovici, „Ontological security, cyber technology, and states' responses“, *European Journal of International Relations* 29, nr. 1 (2023): 156–158, <https://doi.org/10.1177/13540661221130958>.

⁴⁹ „How Russian bots appear in your timeline“, *BBC News*, 2017 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.bbc.com/news/technology-41982569>; „The surprising new strategy of pro-Russia bots“, *BBC Trending*, 2017 m. rugsėjo 12 d., žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-41203789>.

⁵⁰ Lupovici, „Ontological security, cyber technology“, 161–170.

⁵¹ Bilgic, „Ontological (in)security after truth.“

⁵² Ibid, 8.

dezinformacija negali apsiriboti tik „tiesos“ skleidimu ir reikalauja darbo su giluminiu ontologinio saugumo jausmu naudojant emocijas.

Trečias skyrius: Metodologija.

Šiame darbe bus naudojamas kokybinis lyginamasis atvejų tyrimo dizainas. Tai pasirinkta, nes siekiama nustatyti, kuo skiriasi dviejų konkrečių valstybių dezinformacijos grėsmės suvokimas ir atsako strategijos bei paaiškinti šiuos skirtumus ontologinio saugumo perspektyvoje. Dvi valstybės buvo pasirinktos kaip turinčios panašumų (ES, NATO, sieną su Rusija), tačiau išlaikančios savitumą. Tyrimas yra kokybinis ir remiasi interpretacijomis. Pritaikius ontologinio saugumo teoriją, šiame darbe taikoma tokia analitinė logika: istorinė patirtis + autobiografiniai naratyvai → bazinė pasitikėjimo sistema (ontologinio saugumo pagrindas) → dezinformacijos grėsmės suvokimas → atsako strategija.

Siekiant tyrimo sklandumo, šalių analizės bus atliekamos atskirai, trimis skirtingais etapais kiekvienai šaliai, o pabaigoje šalių rezultatai bus sugretinti ir palyginti.

Pirmasis etapas yra nustatyti ir suprasti dominuojančius tapatybės naratyvus. Remiantis akademinė literatūra bei papildomais šaltiniais apie Suomijos ir Lietuvos nacionalinę tapatybę ir istorinę patirtį, identifikuoti trys pagrindiniai naratyvai, formuojantys valstybių identitetą ir ontologinį saugumo pagrindą. *Suomijai*: pragmatizmas, sisu bei komandinis darbas tarp valstybės ir visuomenės. *Lietuvai*: rezistencija, Rusijos kaip ontologinio „kito“ naratyvas bei priklausymas Europos Sąjungai / NATO. Naudojantis akademinė literatūra apžvelgiama tapatybės bruožo istorinė kilmė, po to tiriama, kaip šie naratyvai yra aktyviai komunikuojami šiandien, ypač politinio elito komunikacijoje. Ši analizės dalis leidžia suprasti valstybinius naratyvus ir yra pagrindas antram bei trečiam etapams.

Antrame etape atliekama dezinformacijos grėsmės saugumizavimo analizė. Jos tikslas – nustatyti, kaip dezinformacijos (ir Rusijos) grėsmė yra apibrėžiama ir komunikuojama valstybinių institucijų naratyvuose. Dokumentai buvo atrinkti, jeigu jie galiojo nacionaliniu lygmeniu, tiesiogiai kalbėjo apie dezinformaciją ir buvo viešai prieinami. Naudoti dokumentai:

Suomija: Nacionalinis rizikos vertinimas (2015, 2018, 2023); Visuomenės saugumo strategija (2025); Informacinės įtakos veiklų apžvalga (2025, 2026); Nacionalinės saugumo apžvalga / SUPO (2026); Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezoliucijos (2024, 2025).

Lietuva: Lietuvos Respublikos Konstitucija; Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas (2024, 2025, 2026); Visuomenės informavimo įstatymas; Vyriausybės nutarimas Nr. 955 dėl

strateginės komunikacijos koordinavimo; Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl BSPPC rezoliucijos (2024, 2025).

Trečiajame etape atliekama politinės komunikacijos naratyvų analizė. Šio etapo tikslas – ištirti, kaip dezinformacijos grėsmė konstruojama pasakojimo būdu ir kaip formuojama atsako logika viešojoje komunikacijoje. Atrinktos 4 prezidentinės kalbos, kurių kriterijai buvo – pilnai prieinamas tekstas, tiesioginis dezinformacijos paminėjimas bei aktualumas (visos kalbos pasirinktos dabartinių prezidentų ir pasakytos 2024–2025 m.). Stengtasi, rinktis reikšmingas kalbas (pavyzdžiui, naujametines), tačiau, nesant pakankamam dezinformacijos paminėjimų skaičiui svarbiausiose kalbose, buvo pasirinkta ir paprastesnių kalbų. Analizuojamos kalbos:

Suomija: 1) Prezidento A. Stubbo kalba Hertie mokykloje, Berlyne (2024-05-08)⁵³; 2) Prezidento naujametinė kalba (2025-01-01)⁵⁴; 3) Prezidento kalba Parlamento atidarymo ceremonijoje (2025-02-05)⁵⁵; 4) Prezidento kalba 254-ojo Nacionalinės gynybos kurso atidarymo proga (2025-11-03)⁵⁶.

Lietuva: 1) Prezidento G. Nausėdos inauguracijos kalba Seime (2024-07-12)⁵⁷; 2) Prezidento kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-ųjų metinių ceremonijoje (2025-05-08)⁵⁸; 3) Prezidento kalba strateginės politikos konferencijoje "Universitetai, formuojantys ateitį" (2025-10-21)⁵⁹; 4) Prezidento kalba 11-ojoje Vilniaus užsienio ir saugumo politikos konferencijoje (2025-11-21)⁶⁰.

⁵³ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at Hertie School in Berlin on 8 May 2024,“ *presidentti.fi*, 2024 m. gegužės 8 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-hertie-school-in-berlin-on-8-may-2024>.

⁵⁴ Alexander Stubb, „New Year's Speech by President of the Republic of Finland on 1 January 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. sausio 1 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/new-years-speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-on-1-january-2025/>.

⁵⁵ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of Parliament on 5 February 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. vasario 5 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-parliament-on-5-february-2025/>.

⁵⁶ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of the 254th National Defence Course at the House of Nobility in Helsinki on 3 November 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. lapkričio 3 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-the-254th-national-defence-course-at-the-house-of-nobility-in-helsinki-on-3-november-2025/>.

⁵⁷ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime,“ *lrp.lt*, 2024 m. liepos 12 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/43168>.

⁵⁸ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-ųjų metinių minėjimo ir totalitarinių režimų aukų pagerbimo ceremonijoje,“ *lrp.lt*, 2025 m. gegužės 8 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/44973>.

⁵⁹ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba strateginės politikos konferencijoje „Universitetai, formuojantys ateitį: atsparios visuomenės kūrimas per inovacijas ir visuotinį poveikį“,“ *lrp.lt*, 2025 m. spalio 21 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/46153>.

⁶⁰ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 11-ojoje Vilniaus užsienio ir saugumo politikos konferencijoje,“ *lrp.lt*, 2025 m. lapkričio 21 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d.

Identifikuoti naudingi semantiniai kalbos fragmentai buvo fiksuojami lentelėje. Buvo naudojami 2 pagrindiniai lygmenys. Pirmasis žymėjo, ar fragmentas konstruoja grėsmės suvokimą (G), atsaką (A) ar yra mišrus. Papildomai buvo žymėta interpretacija apie tai, kokie tapatybės bruožai galėjo įgalinti naratyvą. Šis lygis buvo labiau skirtas kiekybinei analizei ir geresniam pagrindiniam kodo supratimui. Antrajame lygyje identifikuojamam fragmentui buvo priskirti naratyvai pagal iš anksto sudarytą tipologiją. Antrojo lygio naratyvai, remiantis Somers⁶¹ naratyvų lygmenimis, buvo skirstomi į 4 tipus: ontologiniai naratyvai, viešieji naratyvai, priešo naratyvai bei atsako naratyvai. Kiekvienas naratyvas buvo papildomai skirstomas į smulkesnes kategorijas, kurios šiek tiek skyrėsi tarp šalių. Semantiniai fragmentai neretai būdavo trumpi, nes stengtasi jiems nepriskirti daugiau nei 2 kodų.

Suomija:

Kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Pavyzdys
O-1	Adaptacijos naratyvas	Suomija stengiasi vertinti aplinką ir save objektyviai, kad galėtų priimti tinkamus sprendimus.	„Transakcinį požiūrį dažnai siejame su Rusija ir Kinija. Tačiau tie patys bruožai taikomi kai kurioms Vakarų galioms.“
O-2	Atsparumo / sisu naratyvas	Suomija konstruojama kaip atspari, nepasiduodanti, gebanti atlaikyti spaudimą	„Mūsų parengtis iš tiekimo saugumas yra aukščiausio lygio.“
O-3	Visuomenės bendrystės naratyvas	Valstybė konstruojama kaip vieninga visuomenė, kurioje institucijos ir piliečiai dirba kartu	„Branginkime tradicijas, kuriomis Suomija buvo kuriama per visą mūsų nepriklausomybę.“
O-4	Istorija teikia stiprybės	Referuojama į praeities patirtis, jos naudojamos kaip dabartinio atsparumo šaltinis ir pagrindas	„Turime mokytis iš istorijos, tačiau neturime likti jos įkaitais.“
O-5	Kolektyvinis tarptautinis naratyvas	Suomija savo saugumą susieja su NATO arba ES	„Greitai įsitvirtinome NATO.“
V-1	Pasitikėjimo institucijomis naratyvas	Skatinamas pasitikėjimas institucijomis ir demokratiniais procesais	„Turėjęs galimybę stebėti, kaip dirba mūsų valdžios institucijos, galiu pasakyti, kad naktimis miegu ramiai.“
V-2	Visuomenės atsakomybės naratyvas	Suomija yra bendras projektas tarp valstybės ir visuomenės, todėl visuomenė turi likti aktyvi.	„Tačiau jokia sistema neveiks, jei asmenys neprisims atsakomybės.“
V-3	Whole-of-society naratyvas	Gynybos ir atsparumo vystymas aktyviai įtraukiant visuomenę	„Suomijos visuomenė yra stipri.“
G-1	Hibridinės grėsmės naratyvas	Grėsmės vadinamos hibridinėmis	„Jie apsaugo mus nuo hibridinės įtakos ir propagandos.“
G-2	Skaldymo naratyvas	Grėsmė pasireiškia per visuomenės skaldymą	„teikia pirmenybę konfrontacijai, o ne konstruktyviai diskusijai.“

<https://lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-11-ojoje-vilniaus-uzsienio-ir-saugumo-politikos-konferencijoje/46358>.

⁶¹ Margaret R. Somers, „The Narrative Constitution of Identity: A Relational and Network Approach," *Theory and Society* 23, nr. 5 (1994): 617–620, <https://www.jstor.org/stable/658090>.

Kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Pavyzdys
G-3	Rusijos grėsmės naratyvas	Rusija įvardijama kaip grėsmė	„Mūsų saugumo aplinka prasideda nuo Rusijos.“
G-4	Neapibrėžiamumo grėsmės naratyvas	Kalbama apie neaiškumus, sutrikdymus	„Riba tarp karo ir taikos išsityrė.“
A-1	Visapusiško saugumo naratyvas	Infrastruktūrinis pasiruošimas ir saugojimas visos sistemos	„Svarbiausia – turime gerai rūpintis savo kritine infrastruktūra. Turiu omenyje tiek fizinę, tiek skaitmeninę infrastruktūrą. Be to, yra trečias infrastruktūros komponentas, lygiai toks pat svarbus: mentalinis.“
A-2	Gynybinis naratyvas	Fiksuojamas pasiryžimas gintis ir išlikti bendrine	„Užtikrinti, kad mūsų visuomenės būtų atsparios dezinformacijos akivaizdoje.“
A-3	Institucinis / teisinis naratyvas	Atsakui naudojami teisiniai ar instituciniai instrumentai	„Teisinis reguliavimas turi suteikti galimybę lanksčiai priimti sprendimus ir suteikti reikiamą valdymo įgaliojimų mažai valstybei“
A-4	Švietimas ir žiniasklaidos naratyvas	Ilgalaikis atsakas per medijų raštingumą, laisvos žiniasklaidos puoselėjimas, kritinio mąstymo lavinimas	"Suomija jau dešimtmečiais investuoja į medijų raštingumo ugdymą."
A-5	Stebėjimo / neeskalavimo naratyvas	Atsakas apima stebėseną ir budrumą labiau nei aktyvų veikimą	„Turime būti budrūs.“
A-6	Kolektyvinis tarptautinis atsakas	Akcentuojamas veikimas tarp partnerių	„Globalūs iššūkiai reikalauja glaudaus Europos ir Jungtinių Valstijų bendradarbiavimo.“

Lietuva:

Kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Pavyzdys
O-1	Rezistencijos ir istorinės atminties naratyvas	Lietuva konstruoja save kaip valstybę, per pasipriešinimą ir istorinę atmintį	„[...]priešintis tironijai.“
O-2	Rusija - „kitas“ naratyvas	Rusija pozicionuojama kaip fundamentali grėsmė dėl kurios Lietuva turi veikti vienaip ar kitaip	„Destabilizuojantis Rusijos ir jos sėbrų bei pakalikų vaidmuo kelia itin didelį nerimą.“
O-3	Tarptautinės bendrystės naratyvas	ES ir NATO tapatybė internalizuojama	„[...]išsaugotume Europos istorinę atmintį ir kovotume su bandymais perrašyti istoriją.“
O-4	Valstybingumo gynimo naratyvas	Akcentuojama valstybingumo svarba	„Mūsų valstybė, kurios teritorinį vientisumą ir nepriklausomybę esame prisiekę saugoti[...]“
V-1	Demokratių vertybių naratyvas	Kalbama apie demokratiją bei demokratines vertybes	„Mums visiems reikalinga laisva ir demokratinė Europa.“
V-2	Visuomenės atsakomybės naratyvas	Plėtojamas naratyvas, kad kiekvienas asmuo turi prisidėti prie valstybės saugumo	„...todėl kiekvienas privalome būti pasiruošęs ją ginti.“
V-3	Whole-of-society / gynyba kartu	Gynybos ir atsparumo užtikrinimas įvairiose visuomenės sluoksniuose	„Patikimas hibridinis atsparumas turi aprėpti visą visuomenę.“
G-1	Hibridinės grėsmės naratyvas	Formuluojamas naratyvas apie hibridines grėsmes	„Apsiginklavę sudėtingu hibridinių grėsmių arsenalu [...]“

Kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Pavyzdys
G-2	Skaldymo ir neapibrėžtumo naratyvas	Grėsmė konstruojama per visuomenės skaldymą, nepasitikėjimo ir pasimetimo kėlimą	„[...] veiksmas yra skirti destabilizuoti [...]“
G-3	Egzistencinė Rusijos grėsmė	Šis kodas atitinka ir yra sulyginamas su kodu O-2. Rusijai laikoma egzistencinė grėsmė ir ontologiškai „kitu“ vienu metu.	-
G-4	Istorinio revizionizmo grėsmės naratyvas	Rusijos bandymai perrašyti istoriją konstruojami kaip grėsmė	„[...] išsaugotume Europos istorinę atmintį ir kovotume su bandymais perrašyti istoriją.“
A-1	Visapusiško saugumo naratyvas	Grėsmių atsakas apimantis visapusišką gynybą	„Pirmiausia, privalome ir toliau stiprinti atgrasymą ir gynybą nuo visų grėsmių bei iššūkių, visose srityse ir keliomis strateginėmis kryptimis vienu metu.“
A-2	Atgrasymo / atsparumo naratyvas	Plėtojamas naratyvas apie aktyvią rezistenciją – gintis, atgrasyti, išlaikyti atsparumą aktyviai	„...priešintis tirionijai.“
A-3	Institucinis / teisinis naratyvas	Atsakui naudojami teisiniai instrumentai, draudimai, sankcijos	„[...] nebaudžiamumas skatina agresorių tęsti nusikaltimus[...]“
A-4	Švietimas, žiniasklaida ir savo naratyvo skleidimas	Atsakas apima medijų raštingumą ir aktyvų savo naratyvo formavimą	„[...] uoliai turime siekti tikros ir nesuklastotos istorinės atminties išsaugojimo.“
A-5	Stebėjimo ir prisitaikymo naratyvas	Kalbama apie reikiamybę stebėti situaciją, nebūtinai aktyviai veikiant	„...reikalauja nuolatinio budrumo.“
A-6	Kolektyvinis tarptautinis atsakas	Atsakas per ES ir NATO bendradarbiavimą	„...stiprinti Europos Sąjungą bei transatlantinį ryšį.“
A-7	Atribucija	Kalbama apie aktyvų nusikaltimų pripažinimą (istoriniame kontekste)	„Tačiau mes atsimeiname ir [...] reikalaujame viešumo ir teisingumo.“

Paskutinis tyrimo etapas, išanalizavus Suomijos ir Lietuvos atvejį, bus palyginti, kaip tapatybiniai naratyvai formuoja Suomijos ir Lietuvos dezinformacijos grėsmės vertinimą ir kokios atsako logikos yra būdingos valstybėms.

Ketvirtas skyrius: Suomija.

4.1 Suomijos tapatybė formuojanti ontologinį saugumą

Suomija ilgiau buvo kitų imperijų dalimi nei nepriklausoma valstybė. Istorikas H. Meinander teigia, kad „sprendimai dėl regiono politinių ir ekonominių reikalų buvo priimami daugiausia Stokholme ir Sankt Peterburge, todėl yra visos priežastys apibūdinti Suomijos istoriją iki XX amžiaus kaip Švedijos ir Rusijos istorijos dalį⁶².“

⁶² Henrik Meinander, *A History of Finland* (New York: Oxford University Press, 2020), 12–14.

Nors Suomijos istorijoje yra ir karų, ir grėsmių, ji jau daugiau nei 100 metų išlaiko nepriklausomybę. Ši patirtis sustiprino valstybės savivoką kaip gebančios išlikti ir vertinančios savarankiškumą visuomenės⁶³. H. Meinander savo Suomijos istorijos knygoje teigia, kad Suomija buvo priversta nuolat prisitaikyti prie kintančios aplinkos – grėsmę keliančių kaimynių, karų Europoje, ekonominės krizės formavo tapatybę⁶⁴. Intensyvus tapatybės kūrimas prasidėjo XX a. su Suomijos nepriklausomybe ir aktyviai tęsiamas iki dabar. **Pragmatizmas, sisu bei glaudus valstybės ir visuomenės santykis** buvo pasirinkti kaip svarbūs tapatybės naratyvai, remiantis istorine literatūra bei preliminarieji antrojo etapo dokumentų analize..

4.1.1 Suomija – pragmatiškas pasirinkimas išlikti

Pragmatizmas reiškia realistinį požiūrį ir praktiškų sprendimų priėmimą konkrečioje situacijoje. Neretai tai yra sąmoningas siekimas naudoti, kuri gali būti materialinė, moralinė, socialinė ar konceptualinė⁶⁵. Valstybei svarbiausia yra išlikti⁶⁶, todėl šalys yra pasiryžusios priimti ne visada populiarius sprendimus ar, kintant situacijai, imtis pakeičių, siekdamos išlikimo. Suomijos istorijoje taip pat yra „tamsesnių“ epizodų, kurie gali būti kvestionuojami morališkai. Įvairūs sprendimai ir užsienio politikos strateginės kryptys iliustruoja Suomijos pragmatiškumą.

XX a. Suomijos istorija anaipol nėra tik neutrali. 1940 m. Suomija kolaboravo su Vokietija⁶⁷. Tai buvo pragmatinis sprendimas, siekiant gauti paramą iš vienos didžiųjų galių aplink Baltijos jūrą ir apsisaugoti nuo Rusijos, kuri buvo spėjusi okupuoti tris Baltijos valstybes. Tai nebuvo amoralus pasirinkimas savaime, veikiau gebėjimas prisitaikyti prie pakitusios situacijos, siekiant išlikti.

Prisitaikymas yra būtent tai, ką galima pavadinti finliandizacijos era Suomijoje Šaltojo karo laikotarpiu. „Konspiracinis nuolankumas⁶⁸“, kurį Suomija taikė santykiuose su Rusija. Suomija deklaravo, kad yra neutrali ir laisva valstybė, tačiau faktiškai palaikė glaudžius santykius su Rusija ir intensyviai stengėsi jai įsiteikti. Svarbu atkreipti dėmesį, kad pasirinkimas neprovokuoti Rusijos, o su ja „sugyventi“, nėra tiesiog anarchiškos sistemos, kurioje maža valstybė tarnauja didelei, pavyzdys. Suomijos užsienio politiką formavęs elitas šią strategiją rinkosi sąmoningai, atsižvelgdamas į kintančią Rytų ir Vakarų dinamiką po Antrojo pasaulinio karo. 1958 m. „Šalnos

⁶³ Ibid., 47-52.

⁶⁴ Henrik Meinander, *A History of Finland* (New York: Oxford University Press, 2020), 12–14, 91–100, 176–178.

⁶⁵ American Psychological Association, „Pragmatism,“ *APA Dictionary of Psychology*, atnaujinta 2018 m. balandžio 19 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://dictionary.apa.org/pragmatism>.

⁶⁶ Burak Kadercan, „Making sense of survival: refining the treatment of state preferences in neorealist theory,“ *Review of International Studies* 39, nr. 4 (2013): 1015, <https://doi.org/10.1017/s0260210512000538>.

⁶⁷ Henrik Meinander, *A History of Finland* (New York: Oxford University Press, 2020), 154.

⁶⁸ Henrik Meinander, *Suomijos istorija* (Vilnius: Aukso žuvis, 2021), 157.

nakties“ krizė parodė labai aiškią priklausomybę nuo Rusijos.⁶⁹ Ir visgi „Strateginės ginkluotės apribojimo“ derybos bei 1975 m. Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija formavo Suomijos vaidmenį, kuris buvo daugiau nei Sovietų Sąjungos satelitinės valstybės⁷⁰. Ilgalaikis balansavimas tarp Rytų ir Vakarų yra nuosekli Suomijos logika, kurioje neutralumas veikė kaip naudinga priemonė. Pragmatiškai vertinant neutralumo tradiciją, jos buvo atsisakyta kai geopolitinė aplinka iš esmės pasikeitė ir ankstesni saugumo garantai nebeužtikrino pakankamo valstybės atsparumo.

2022 m., Rusijai pradėjus invaziją į Ukrainą, Suomija atsisakė neutralumo ir kreipėsi į NATO⁷¹, siekiant kolektyvinės gynybos⁷². Tiek Suomijos visuomenė, tiek politinis elitas palankiai vertino šį Suomijos užsienio politikos pokytį. Suomijos visuomenė ne tik palankiai vertino šį žingsnį, bet ir pasisakė už kuo skubesnį įstojimą, nelaukiant Švedijos⁷³. Šiandien Suomija yra svarbi Ukrainos rėmėja, kuri padeda tiek karine pagalba, tiek humanitarine⁷⁴. Ir vis dėlto, 2026 m. Suomijos nacionalinio saugumo apžvalgoje, nors aiškiai teigiama, kad kaimyniniai santykiai su Rusija nebegrįš į tokį lygį, koks buvo iki Rusijos agresijos prieš Ukrainą, galima suprasti, jog bet kokiems Rusijos ekspansinės politikos pokyčiams ir jų patikimumui įrodyti reikėtų laiko⁷⁵. Galima interpretuoti, kad nors šiuo laikotarpiu tiek Suomijai, tiek NATO Rusija išlieka nuolatine ir pagrindine grėsme, Suomijos strateginis mąstymas išlaiko tam tikrą adaptacinį lankstumą – t. y. prielaidą, kad geopolitinei aplinkai pasikeitus, Suomija būtų pasirengusi vėl keisti savo veiksmus.

Apie tai užsiminė Suomijos prezidentas Alexanderis Stubbas 2025 m. vizito Latvijoje metu. Kaip valstybės vadovas, jis aktyviai įgarsina autobiografinį pasakojimą: „Turime susitaikyti su neapibrėžtumu ir būti pasirengę įsitraukti į situacijas, kurių baigtis yra neaiški. Jei nepasinaudosime proga daryti įtaką, tai padarys kas nors kitas. Patinka mums tai ar ne, asmeniniai santykiai

⁶⁹ Aappo Kähönen, *The Soviet Union, Finland and the Cold War: The Finnish Card in Soviet Foreign Policy, 1956–1959*, Bibliotheca Historica 103 (Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2006), 18.

⁷⁰ David Arter, „From Finlandisation and Post-Finlandisation to the End of Finlandisation? Finland's Road to a NATO Application“, *European Security* 32, Nr. 2 (2023): 176, <https://doi.org/10.1080/09662839.2022.2113062>

⁷¹ Henri Vogt, „Finnish orientation(s) towards Europe and the West,“ *Nordic Review of International Studies* 2/2023: 47, <https://nris.journal.fi/article/view/137765>.

⁷² Sanna Marin, „Speech delivered by Prime Minister Sanna Marin at Parliament's plenary session on 16 May 2022,“ *Finnish Government (Government Communications Department)*, žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/-/10616/speech-delivered-by-prime-minister-sanna-marin-at-parliament-s-plenary-session-on-16-may-2022>.

⁷³ Iida Hallikainen, „The majority of the IS poll put their opinion on the table: Finland should not wait for the ratification of Sweden's NATO membership,“ *Ilta-Sanomat*, 2023 m. vasario 2 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009365108.html>.

⁷⁴ Ministry for Foreign Affairs of Finland, „Finland's Support to Ukraine,“ atnaujinta 2026 m. kovo 3 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://um.fi/finland-s-support-to-ukraine>.

⁷⁵ Finnish Security and Intelligence Service (Supo), „Overview of State Espionage and Influencing,“ 2026, žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://supo.fi/en/overview-of-state-espionage-and-influencing-2026>.

tarptautinėje politikoje tampa vis svarbesni, todėl turime į juos investuoti visais lygmenimis⁷⁶.“ Ši citata parodo, kad Suomija yra pasiryžusi daryti tai, kas būtina siekiant išlikti ir prisitaikyti prie kintančios aplinkos. Prezidento kalba teigia, kad Suomija vertins situaciją blaiviai ir priims reikiamus sprendimus, net jeigu jie nėra įprasti ar politiškai patogūs. Tai leidžia daryti išvadą, kad pragmatizmas yra Suomijos nacionalinio charakterio bruožas ir atspindimas autobiografiniame naratyve.

Nors kolaboravimo su nacistine Vokietija ir paklusnumo Rusijai iki susitapatinimo su NATO, žinutė, kad Suomijai reikia prisitaikyti, kad išliktų, apjungia visas šias prieštaringas istorines linijas. Apibendrinant galima teigti, kad pragmatizmas suteikia Suomijai tapatybei nuoseklumą ir leidžia prisitaikyti⁷⁷. Naratyvo branduolys yra, kad keičiantis situacijai, reikia prisitaikyti, kad išlikti. Naratyvo nuoseklumą reikėtų suprasti kaip ontologinio saugumo pagrindą – valstybė išlaiko stabilią savivoką net tuomet, kai jos politika iš išorės atrodo nenuosekli ar prieštaringa, jeigu yra išlaikomos rutinos.

Visgi, pragmatizmas nėra vienintelis Suomijos bruožas. Jis paaiškina adaptavimąsi, tačiau ne ištvermę ir siekį išlikti. Tam reikia ir atsparumo.

4.1.2. Suomijos atsparumas paremtas sisu filosofija

Sisu yra unikalus suomiškas konceptas, nelabai turintis tikslaus vertimo į kitas kalbas. Bendrai tariant, po šiuo žodžiu telpa nepasidavimas, užsispyrimas ir stoviškas pasiryžimas ištverti sunkumus⁷⁸. Tai itin populiarus terminas – 2017 metais jis buvo išrinktas kaip labiausiai suomių tautą atspindintis žodis⁷⁹. Kurdama savo įvaizdį, Suomija net sukūrė sisu jausmaženklį, vaizduojantį „grimasą darantį žmogų, kylantį iš pilkų uolų krūvos ir aukštai iškėlusį kumštį, aplink kurį skraido smulkūs uolų gabaliukai“. Teigiama, kad sisu kilo iš poreikio išgyventi atšiaurią arktinę gamtą bei istorines negandas, tačiau šis konceptas nėra statiškas — jo suvokimas ir įprasminimas kito kartu su socioekonominiais ir istoriniais Suomijos pokyčiais⁸⁰. Sisu yra Suomijos kultūrinio identiteto dalis,

⁷⁶ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the Parliament of Latvia, the Saeima, on 16 September 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. rugsėjo 17 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-parliament-of-latvia-the-saeima-on-16-september-2025/>.

⁷⁷ Johanna Vuorelma, „An existential threat in the North: Ontological insecurity and the Nordic path to NATO,“ *Cooperation and Conflict* (2025): 9–10, <https://doi.org/10.1177/00108367251372862>.

⁷⁸ Emilia Lahti, „Embodied fortitude: An introduction to the Finnish construct of sisu,“ *International Journal of Wellbeing* 9, nr. 1 (2019): 61–62, <https://doi.org/10.5502/ijw.v9i1.672>.

⁷⁹ Agata Rudnik ir Laura Santoo, „Sisu-per Power: The Art of Not Giving Up. Applying Finnish Resilience to Enhance University Students' Well-Being,“ *Studia Scandinavica* (2025): 105, <https://doi.org/10.26881/ss.2025.29.08>.

⁸⁰ Pentti Henttonen ir kt., „A measure for assessment of beneficial and harmful fortitude: development and initial validation of the Sisu Scale,“ *Heliyon* 8, nr. 11 (2022): 2, <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11483>.

t.y. kultūrinis konstruktas⁸¹, kuris išaugo į konkretų institucinį naratyvą apie tai, kad Suomijos atsparumas ir ištvermė yra unikalūs ir svarbūs ginti valstybę. Puiki perkėlimo į politinį naratyvą iliustracija pasitaikė, kai prezidentas A. Stubbas, stebėdamas savanorių pajėgų pratybas Helsinkyje dėvėjo aprangą su užrašu: „Sisu yra tai, kas išskiria mus suomius⁸²“. Kaip tapatybės formuotojas jis veikia ne tik simboliškai — dar 2013 m., eidamas ministro pareigas, jis publikavo knygą, skirtą būtent suomių tapatybės per sisu tematiką⁸³. Tiek pačios knygos turinys, tiek jos išleidimo kontekstas yra tapatybinio naratyvo formavimo pavyzdys⁸⁴. Šiandien sisu yra glaudžiai siejamas su Žiemos karo patirtimi ir išbandytu atsparumu.

Karai yra didžiuliai ontologinio nesaugumo šaltiniai, galintys iki pagrindų sudrebinti tautos savivoką. Tačiau valstybė, gebanti dramatišką ir skausmingą karo patirtį paversti autobiografiniu pasakojimu, įgyja papildomą tapatybę stiprinantį dėmenį. XX amžiaus karai su Rusija, ypač Žiemos karas, tapo vienu svarbiausių Suomijos tapatybės formavimo naratyvų. Šiame pasakojime sisu veikia kaip kolektyvinio charakterio įrodymas — gebėjimas atlaikyti priešų spaudimą ir atlikti beveik neįveikiamas karines misijas⁸⁵. Pavyzdžiui, istoriniame naratyve teigiama, kad būtent sisu suteikė jėgų Mannerheimo gynybos linijai⁸⁶. Istorijos apie paprastų karių drąsą ir nepasidavimą veikė kaip simbolinis pagrindas, stiprinantis visuomenės tikėjimą savo gebėjimu atlaikyti išorines grėsmes ir taip istoriškai įprasmina kolektyvinės gynybos principus⁸⁷. Politika pamažu formavo ilgalaikį nacionalinės tapatybės suvokimą, kuriame atsparumas tampa esmine sudedamąja dalimi.

Apie 1960–1970 metus formuota atsparumo politika siekė įgalinti tokį patriotizmą ir tokius gebėjimus, kad kiekvienas visuomenės narys žinotų savo vaidmenį krizinėje situacijoje. Dar XX amžiaus viduryje Suomija jau buvo pradėjusi medijų raštingumo švietimo užuomazgas⁸⁸, kurios

⁸¹ Birutė Strukčinskienė, „Building Up Sisu, a Nordic Cultural Construct for the Comprehensive Development of Health and Harmony," *Tiltai* (2022), <https://doi.org/10.15181/tbb.v87i2.2323>.

⁸² Emma Burrows, „Finland's president urges Europe to hold its nerve as he warns no ceasefire likely soon in Ukraine," *Associated Press News*, 2025 m. lapkričio 16 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://apnews.com/article/stubb-finland-trump-ukraine-putin-russia-europe-8bdbd76ed7c04b5ff6af8abafc7b837c>.

⁸³ „Alexander Stubb – Biography," *President of the Republic of Finland*, žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.presidenti.fi/en/curriculum-vitae/cai-goran-alexander-stubb/>.

⁸⁴ „Sisulla ja sydämellä: tarinoita Suomesta; The Power of Sisu: Stories about Finland," *Kansalliskirjasto Finna*, žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://kansalliskirjasto.finna.fi/Record/fikka.4189865>.

⁸⁵ William R. Trotter, *A Frozen Hell: The Russo-Finnish "Winter War" 1939–1940; A Military/Political Overview* (Chapel Hill: Algonquin Books of Chapel Hill, 2000), 39 ir 156.

⁸⁶ Ibid., 61.

⁸⁷ Ari-Elmeri Hyvönen ir Tapio Juntunen, „From "spiritual defence" to robust resilience in the Finnish comprehensive security model," kn. *Nordic Societal Security* (2020): 161–164, <https://doi.org/10.4324/9781003045533-11>.

⁸⁸ „Media Literacy and Education in Finland," *Toolbox Finland*, redaguota 2024 m. kovo 12 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://toolbox.finland.fi/life-society/media-literacy-and-education-in-finland/>.

vėliau evoliucionavo į sistemingą ugdymo programų dalį⁸⁹. Suomijoje privalomoji karo tarnyba turi galias istorines šaknis ir suvaidino itin svarbų vaidmenį karuose su Rusija, nes būtent tokio pobūdžio kariuomenė sudarė šalies gynybos pagrindą⁹⁰. Sunki karo tarnyba yra pateisinama per sisu koncepciją⁹¹. Kartu su žmonių pasiruošimu, civilinei infrastruktūrai Suomija taip pat skiria resursų — yra daugiau nei 50 000 civilinės apsaugos priedangų, kuriose esant reikalui gali pasislėpti didžioji dauguma visos Suomijos gyventojų⁹². Visa tai nėra atskiros politikos sritys. Jos yra integruotos visapusiškos gynybos (*kokonaisturvallisuus*) sistemos dalys. Naujoje visuomenės saugumo strategijoje („Security Strategy for Society“) pabrėžiama, kad pasirengimas įvairioms grėsmėms mažina jų atsiradimo riziką ir kartu didina visuomenės gebėjimą veiksmingai į jas reaguoti bei jas atremti⁹³. Šis nuoseklus pasirengimo ir atsparumo principas iš esmės atspindi sisu idėją – būti pasirengus, nes tai padeda likti stipriems iššūkių metu. Atkaklumas ir pasiruošimas yra svarbios linijos kovoje su dezinformacija. Kadangi tai yra neapibrėžta ir tarpvalstybinė problema, Suomijos visapusiškas visuomenės atsparumo ugdymas dešimtmečiais gali turėti įtakos atsakui.

Taigi sisu funkcionuoja kaip tiltas tarp kultūrinio mito ir valstybės politikos. Tai gali veikti kaip mobilizacinis naratyvas, kuris per institucijas virsta konkrečia politika ir elgsena. Ši kombinacija reiškia, kad dezinformacijos kampanijos, siekiančios sukelti paniką, pasyvumą ar visuomenės susiskaldymą, susiduria su kultūriškai ir instituciškai įtvirtintu atsako mechanizmu. Tačiau sisu ir pragmatizmas kartu dar neatsako į visą klausimą apie Suomijos ontologinį saugumą. Istorinė patirtis ir sisu nėra pilnas Suomijos tapatybės paveikslas. Svarbu ir visuomenės bei valstybės santykis, kuris Suomijoje paremtas aukštu pasitikėjimo lygiu.

4.1.3. Suomija – bendras visuomenės ir institucijų projektas

Nors demokratija yra įvardina, kad valdžia priklauso žmonėms, neretu atveju institucijos yra valstybės valdymo aparatas su kuriuo visuomenė sugyvena. Neretai yra skirsnis tarp visuomenės ir biurokratų. Suomijoje institucijos labiau kolektyvinis organizavimo įrankis labiau nei konkreti galia.

⁸⁹ „Finland,“ *European Digital Media Observatory*, žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d.

<https://edmo.eu/resources/repositories/mapping-the-media-literacy-sector/finland/>.

⁹⁰ Jarkko Kosonen ir Juha Mälkki, „The Finnish Model of Conscription: A Successful Policy to Organize National Defence,“ kn. *The Finnish Model of Conscription* (Oxford: Oxford University Press, 2022): 163, <https://doi.org/10.1093/oso/9780192856296.003.0022>.

⁹¹ „Finnish conscripts and the meaning of sisu,“ *NATO Multimedia*, 2025 m. vasario 6 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.nato.int/en/multimedia/multimedia/videos/2025/02/06/finnish-conscripts-and-the-meaning-of-sisu>.

⁹² „Civil defence shelters would be used during military threat,“ *Ministry of the Interior of Finland*, 2026 m. sausio 21 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://intermin.fi/en/rescue-services/preparedness/civil-defence-shelters>.

⁹³ Finnish Government, Ministry of Defence, Security Committee, *Security Strategy for Society: Government Resolution* (Helsinki, 2025), 12, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content>.

Įsijungus internetinę svetainę (administruojamą valstybinės agentūros) apie Suomijos kultūrą ir visuomenės normas vienas iš pirmųjų punktų apie kuriuose rašoma yra pasitikėjimas: „Suomiams įprasta pasitikėti kitais žmonėmis ir valdžios institucijomis⁹⁴“. Taigi, Suomija save pristato kaip valstybę, kurioje veikia stipri ir atspari demokratija, o visuomenė yra įtraukiama į institucinius procesus⁹⁵. Dialogas tarp pilietinės visuomenės ir valstybės yra glaudus, nes tai veikia kaip dvi tos pačios Suomijos sudedamosios dalys. Ši sanglauda yra vienas iš tapatybės naratyvų – visuomenės ir valstybės darbas kartu formuoja Suomiją. Visuomenei jaučiant stiprų suomišką identitetą, ontologinis saugumas didėja, nes dalis ontologinio saugumo kyla iš autobiografinio pasakojimo apie save patį. Valstybės mituose įtvirtinta bendra istorinė patirtis leidžia visuomenei formuoti tautos tapatybę. Suomijos patirtis suformavo tapatybę be klasės jausmo⁹⁶. Suomijos visuomenė stipriai remiasi lygybės principais.

Visuomenei jaučiantis valstybės dalimi, visi kiti valstybės pasakojami naratyvai ar veiksmai yra geriau priimami. Tai yra esminis ontologinio saugumo mechanizmas: kai valstybė suvokiama kaip bendras projektas, o ne kaip išorinė jėga, saugumas yra suprantamas kaip savas (internalizuojamas). Pasitikėjimas valstybe tokiu atveju nėra tiesiog pasitikėjimas institucijomis, bet ir pasitikėjimas savimi kaip visuomene⁹⁷.

Apie pasitikėjimą bei visuomenės ir valstybės veikimą kartu kalbėjo buvęs Suomijos prezidentas Sauli Niinistö dar 2019 metais savo kalboje, švenčiant Suomijos, kaip konstitucinės demokratijos, šimtmetį. Jis teigė, kad pasitikėjimas ir atsakomybė yra konceptai, kurie yra konstitucijos pagrindas pagrindai⁹⁸. Pasitikėjimas ir atsakomybė atspindi komandinę logiką: visuomenė yra atsakinga už valstybę, o valstybė – už visuomenę. Tai abipusis įsipareigojimas, kuris svarbus Suomijai kaip stipriai demokratinei valstybei.

Abipusis ryšys nesusikuria pernakt. Tai yra ilgas procesas, kurį vykdo Suomija. Institucinis rūpinimasis visuomene ir kiekvienu atskiru žmogumi yra labai svarbus. Gerovės valstybės kūrimas Suomijoje po Antrojo pasaulinio karo nebuvo tik ekonominis sprendimas – tai buvo pragmatinis

⁹⁴ „Suomalainen tapakulttuuri: Finnish culture and social norms," *InfoFinland*, 2025 m. gegužės 20 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://infofinland.fi/information-about-finland/finnish-customs>.

⁹⁵ „Good Governance: Finnish Society Is Based on Trust," *Toolbox Finland*, redaguota 2020 m. lapkričio 9 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://toolbox.finland.fi/themes/functionality-and-wellbeing/good-governance-finnish-society-is-based-on-trust/>.

⁹⁶ Meinander, A History of Finland, 171-76.

⁹⁷ A. Zarakol, „States and Ontological Security: A Historical Rethinking," *Cooperation and Conflict* 52, nr. 1 (2017): 48–52, <https://doi.org/10.1177/0010836716653158>.

⁹⁸ Sauli Niinistö, „Speech by President of the Republic of Finland Sauli Niinistö at the 100th Anniversary of Finland's Constitutional Democracy Celebration on 10 September 2019," *President of the Republic of Finland*, žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.presidentti.fi/niinisto/en/speeches/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-sauli-niinisto-at-the-100th-anniversary-of-finlands-constitutional-democracy-celebration-on-10-september-2019/>.

sprendimas, siekiant įgalinti visuomenę išlikti ir turėti progą kurti atsparumą. Dar XX a. septintajame dešimtmetyje Suomijos valdžia pradėjo formuoti gerovės valstybę, kurios vienas iš svarbių dėmenų buvo kultūrinė valstybė, remiama institucijų, skirtų skatinti demokratizaciją bei stiprinti švietimą, mokslą ir menus⁹⁹. Rūpinimasis piliečiais, grindžiamas gerovės valstybės idėjomis, gali būti aiškinamas per nesaugumo prizmę – gerovės valstybės politika tampa motyvuota neišsakytos, giluminės baimės, kad potencialus visuomenės nepasitenkinimas valstybe gali peraugti į tokius neramumus, kuriais pasinaudojusi Rusija galėtų paskatinti net revoliucinius procesus¹⁰⁰.

Prezidentas Aleksanderis Stubbas vienoje iš savo kalbų yra teigęs, kad svarbu rūpintis Suomija, kad ji išliktų vieninga, atvira, teisinga ir egalitarinė visuomenė, kuri tiki, kad teisingumas gyvuos¹⁰¹. Prezidentas apibūdina šalį – kaip visuomenę. Kalbos kontekste taip pat akcentuojama visapusiška gynyba ir visuomenės įtraukimas į atsparumo didinimą – tai yra komandinės logikos išraiška valstybės lygio komunikacijoje. Tokiomis žinutėmis aukščiausi šalies pareigūnai aktyviai formuoja visuomenės ir valstybės ryšio naratyvą, kuris, kaip parodyta, yra esminis Suomijos ontologinio saugumo elementas.

Apibendrinant, trys nagrinėti Suomijos tapatybės bruožai – pragmatizmas, sisu ir komandinis darbas tarp institucijų ir visuomenės – sudaro tarpusavyje susijusią ontologinio saugumo sistemą. Pragmatizmas suteikia lankstumą išlaikyti tapatybę kintančiomis aplinkybėmis; sisu – psichologinį ir kultūrinį atsparumą egzistencinėms grėsmėms; o komandinis darbas – struktūrinį stabilumą, kuris veikia kaip kasdienės tikrovės inkaras. Ši sistema tiesiogiai veikia tai, kaip Suomija apibrėžia dezinformacijos grėsmę ir kokius atsako mechanizmus pasirenka – tai nagrinėjama tolesniuose skyriuose.

4.2 Suomijos institucijų požiūris į dezinformaciją

4.2.1 Dezinformacijos ir rusijos grėsmės suvokimas

Pirmiausia, ką galima pastebėti apie dezinformacijos aprašymą Suomijoje – nedaug naudojamas pats žodis. Tai labiau hibridinių rusijos atakų dalis, kuri yra panaudojama kartu su kitais metodais. Dezinformacija yra laikoma grėsme, tačiau nebūtinai egzistencine¹⁰². Iš analizuotų šaltinių

⁹⁹ Louis Clerc, *Cultural Diplomacy in Cold War Finland: Identity, Geopolitics and the Welfare State* (Cham: Palgrave Macmillan, 2023), 2–5, <https://doi.org/10.1007/978-3-031-12205-7>.

¹⁰⁰ Meinander, *A History of Finland*, 172.

¹⁰¹ Stubb, Alexander. „Address by President of the Republic of Finland Alexander Stubb at the Max Jakobson Lecture Series of the Finnish National Defence Course Association in Helsinki on 11 December 2024." *President of the Republic of Finland*. 2024 m. gruodžio 11 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.presidentti.fi/en/address-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-max-jakobson-lecture-series-of-the-finnish-national-defence-course-association-in-helsinki-on-11-december-2024/>.

¹⁰² Finnish Government, „Overview of Information Influence Activities: Review 2025," 2025, žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.

galima pastebėti, kad Suomija gan rimtai vertina istorinį revizionizmą yra rusijos bandymą performuoti naratyvus¹⁰³. Atsižvelgiant į tai, kad Suomijos ontologinis saugumas grindžiamas kolektyvine istorine patirtimi, kurią valstybė pasitelkia formuodama savo tapatybės bruožus, nenuostabu, jog instituciniuose dokumentuose pabrėžiama ne tik tai, kad Suomija patiria dezinformacijos atakas (nors ji gali būti ne pagrindinis Rusijos taikiny), bet ir tai, kad šios atakos yra vis dažniau įvardijamos kaip agresyvėjančios ir intensyvėjančios¹⁰⁴. Toks jų apibūdinimas rodo vykstantį sugrėsminimo procesą.

Siekiant suprasti geriau situaciją verta apžvelgti nacionalinius dokumentus. Suomijoje kas kelerius metus yra išleidžiamas Nacionalinis grėsmių vertinimas (angl. „National Risk Assessment“), kuriame nustatomi svarbiausi potencialūs rizikos veiksniai, kurie galėtų sukelti žalą nacionaliniu lygmeniu bei paveikti visuomenės funkcionalumą¹⁰⁵. Tai yra vertingas apžvalgai dokumentas, nes leidžia stebėti pokyčius kaip Suomija jaučia dezinformacijos nesaugumą. Šiuo metu yra trys vertinimai, išleisti 2016, 2019 ir 2023 metais, rengiami pagal 2013 m. ES civilinės saugos mechanizmo sprendimo reikalavimus¹⁰⁶. 2015 metais išleistame rizikų vertinime nėra nei karto paminėto žodžio dezinformacija. Visgi, tai tikrai nereiškia, kad nebuvo nieko kalbama apie informacines grėsmes. Kaip tik – kibernetinės grėsmės yra realistiškai vertinamos, aprašomos ir kartu su kibernetinėmis grėsmėmis užsimenama ir apie manipuliacijas, kurios galėtų siekti ekonominio, politinio ar saugumo politikos pokyčių ir tai galėtų turėti neigiamos reakcijos demokratinei Suomijos visuomenei¹⁰⁷. 2018 metų Suomijos nacionalinių grėsmių vertinime jau labai aiškiai įvardijama, kad dezinformacija yra dalis hibridinių grėsmių, kurios yra vykdomos valstybėje¹⁰⁸. 2023 m. ataskaitoje dezinformacija toliau įvardijama kaip dalis informacinių grėsmių lauko, kuri gali būti siejama su kitomis priešiškomis veiklomis. Pagrindiniai akcentai nesikeičia – informacinių atakų tikslas yra

¹⁰³ Finnish Government, „Overview of Information Influence Activities,” 2026, sk. „Russia's hardened rhetoric shows its own situation has worsened,” žiūrėta 2026 m. balandžio 8 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.

¹⁰⁴ Finnish Government, „Overview of Information Influence Activities: Review 2026,” 2026, žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.

¹⁰⁵ Ministry of the Interior (Suomija), „National Risk Assessment,” žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://intermin.fi/en/rescue-services/preparedness/national-risk-assessment>.

¹⁰⁶ European Union, *EU Reporting Guidelines on Disaster Management*, Art. 6(1)d of Decision No. 1313/2013/EU, 2019, žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.preventionweb.net/publication/eu-reporting-guidelines-disaster-management-art-61d-decision-no-1313/2013/eu-2019>.

¹⁰⁷ Ministry of the Interior (Suomija), *National Risk Assessment 2015*, Ministry of the Interior Publication 4/2016 (2016), 16–28, žiūrėta 2026 m. balandžio 7 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/7bb4cc66-069a-4a47-bc1d-a3d3bc2eae11/content>.

¹⁰⁸ Ministry of the Interior (Suomija), *National Risk Assessment 2018*, Internal Security, Publications of the Ministry of the Interior 2019:9 (Helsinki, 2019), 16, žiūrėta 2026 m. balandžio 7 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefac0/content>.

skaldyti visuomenę, jos pasitikėjimą institucijomis ir demokratiniais procesais¹⁰⁹. 2023 metų publikacija sudaro aukštesnio sofistikuotumo įvaizdį, ypač apie informacines atakas. Atkreiptinas dėmesys, kad ši analizė paskelbta jau po rusijos plataus masto invazijos ir agresijos karo prieš Ukrainą pradžios 2022 metais bei po to, kai Suomija, kartu su Švedija pradėjo procesą siekiant prisijungti prie Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) karinio aljanso. Visgi, publikacijos tonas išlaikomas ramus, 2023 metų ataskaita platesnė ir išsamesnė grėsmių prasme. Remiantis sugrėsminimo teorija tai yra kalbos procesas. Kadangi rizikų vertinimai yra vieši dokumentai, jei taip pat atspinti kaip Suomija palaipsniui vis labiau įvardina dezinformaciją kaip rimtą grėsmę¹¹⁰. Dezinformacijos grėsmė nekilo iš niekur, ir ji neatsirado iš niekur. Tai, kad Suomijos institucinis vertinimas palaipsniui rimtėja, tačiau išlaiko labai ramų toną, kuriame toliau akcentuojamas pasiruošimas yra pragmatizmo įrodymas.

Dvi įdomios informacinių incidentų grėsmių kontekste iškeltos temos – privataus verslo įtaka būtent per didžiąsias interneto platformas bei atribuciją. Algoritmų problematika yra apie tai, kad populiariausios socialinių medijų platformos valdo didžiulius kiekius duomenų, savo algoritmais įgalina netikros ir nepatikimos informacijos sklaidą bei gali pasižymėti neskaidriu valdymu¹¹¹. Kaip problemos sprendimą, Suomija referuoja į teisinių reglamentų kūrimą Europiniu lygmeniu. Darant prielaidą, kad 2022 m. buvo priimtas Skaitmeninių paslaugų aktas (SPA)¹¹², Kurį įsigaliojo ir Suomijoje – valstybė pragmatiškai jungiasi prie Europos, siekdama įgyti strateginį pranašumą prieš potencialią grėsmę. Antroji 2023 m. identifikuota problema – atribucija. Sofistikuota infrastruktūra leidžia slėpti pėdsakus, todėl faktiškai įrodyti informacinių incidentų kaltininką yra sudėtinga¹¹³ – tai patvirtina ir Europos Veiksmų Išorės Tarnybos (EIVT) duomenys: net 65 % iš 2025 m. fiksuotų 540 FIMI incidentų liko be priskirtos atribucijos¹¹⁴. Grėsmė, kurios kaltininką sunku įrodyti, kelia nerimą ir trikdo ontologinį saugumą¹¹⁵. Taip yra, nes neužtikrintumas trukdo susikurti aplinkos vertinimą. Nežinant priešo, negalima iki galo suvokti savęs, ir tai kelia nerimą. Ir Suomija, ir Europos Sąjungos

¹⁰⁹ Ministry of the Interior (Suomija), *National Risk Assessment 2023*, Internal Security, Publications of the Ministry of the Interior 2023:6 (Helsinki, 2023), 31–34, žiūrėta 2026 m. balandžio 8 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content>.

¹¹⁰ Barry Buzan, Ole Wæver ir Jaap de Wilde, *Security: A New Framework for Analysis* (Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers, 1998), 26–27.

¹¹¹ Ibid., 33.

¹¹² Europos Sąjungos Taryba, „Skaitmeninių paslaugų aktas (SPA). Taryba galutinai pritarė naudotojų teisių apsaugai internete," 2022 m. spalio 4 d., žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2022/10/04/dsa-council-gives-final-approval-to-the-protection-of-users-rights-online/>.

¹¹³ Ministry of the Interior (Suomija), *National Risk Assessment 2023*, 32.

¹¹⁴ Europos išorės veiksmų tarnyba, „4th EEAS Annual Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats," 2026 m. kovo 12 d., 9, žiūrėta 2026 m. balandžio 9 d. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/2026/documents/EEAS%204th%20Threat%20Report_web%20version_1.pdf.

¹¹⁵ Nina C. Krickel-Choi, „The Concept of Anxiety in Ontological Security Studies," *International Studies Review* 24, nr. 3 (2022): 6–7, <https://doi.org/10.1093/isr/viac013>.

mechanizmai įvardija atribucijos trūkumą kaip apsunkinantį faktorių, nes tai didele dalimi prisideda prie ontologinio nesaugumo formavimo. Tai, kad Suomija įvardija konkrečias su informaciniais incidentais susijusias problemas (atribucijos bei SPA temomis), parodo, jog kuriamas sudėtingas dezinformacijos naratyvas, kurį siekiama spręsti konkrečiais veiksmais.

Kol kas dezinformacija nėra pati didžiausia grėsmė. Suomijos saugumo žvalgybos (SUPO) Nacionalinėje saugumo apžvalgoje 2026 m., kurioje Rusijos informacinės atakos yra laikomos atsaku į sugriežtėjusią Suomijos požiūrį į saugumą¹¹⁶. Ataskaitoje teigiama, kad išskyrus migracijos per sieną temą, nei Suomija, nei Šiaurės šalys nėra rusijos informacijos manipuliavimo fokusas. Tuo pačiu yra priduriama, kad kol kas rusija nesėkmingai bando daryti įtaką priimamiems Suomijos užsienio politikos sprendimams¹¹⁷. Tai, kad Suomija save neidentifikuoja kaip pagrindinį taikinį, nėra tik empirinis faktas – tai ontologinio saugumo požymis. Apie tai, kad Suomija nėra įbauginta, taip pat užsimenama 2024 ir 2025 m. Vyriausybės pareiškimuose, atsakant į Baltijos jūros parlamentinės konferencijos rezoliucijas¹¹⁸. Suomija pasiryžusi laikytis laisvos ir nepriklausomos žiniasklaidos kaip vertybės, todėl daugiau remia nepriklausomą žiniasklaidą nei riboja ją. Išlaikyti visuomenės pasitikėjimą institucijomis ir suteikti galimybę turėti nepriklausomas medijas yra labai svarbu Suomijai.

4.2.2 Kova prieš dezinformaciją

Ugdoma medijų raštingumas bei švietimas yra kartinė Suomijos kovos su dezinformacija architektūros dalis¹¹⁹. Tai glaudžiai susiję su suomiais kaip susi būdą turinčia tauta. Pasirengimas situacijoms ir visuomenės paruošimas yra seni konceptai, kurie toliau aktyviai plėtojami. Tačiau medijų raštingumas nėra vienintelė priemonė.

Siekiant geriau suprasti institucinį atsaką, kaip Suomija kovoja su dezinformacija labai naudingas dokumentas apie gynybą. 2025 metų pradžioje Suomijos Vyriausybės patvirtinta „Visuomenės saugumo strategija“ (angl. „Security Strategy for Society“) siekia apibendrintai pateikti

¹¹⁶Finnish Security and Intelligence Service (Supo), „Overview of State Espionage and Influencing 2026,” 2026 m. kovo 10 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://supo.fi/en/overview-of-state-espionage-and-influencing-2026>.

¹¹⁷ Ibid.

“Finnish Security and Intelligence Service (SUPO), “Overview of State Espionage and Influencing 2026” (10.03.2026), <https://supo.fi/en/overview-of-state-espionage-and-influencing-2026> (žiūrėta 2026-04-16).

¹¹⁸ Baltic Sea Parliamentary Conference, *Statements of the Governments in the Baltic Sea Region to the 32nd BSPC Resolution*, BSPC FI, 2024, 36, <https://www.bspc.net/resources/documents/964>; Baltic Sea Parliamentary Conference, *Statements of the Governments in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution*, BSPC FI, 2025, 44, žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://www.bspc.net/resources/documents/996>.

¹¹⁹ Baltic Sea Parliamentary Conference. *Statements of the Governments in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution*. BSPC FI, 2025. Žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://www.bspc.net/resources/documents/996>.

visuomenės saugumo koncepciją, per įvardintus 56 uždavinius¹²⁰ (angl. „tasks“) užtikrinti gyvybiškai svarbias funkcijas tiek sutrikus įprastinėms sąlygoms, tiek susidarius ekstremalioms situacijoms pagal įstatymus dėl nepaprastosios padėties įgaliojimų. Daug dėmesio skiriama visuomenės psichologiniam atsparumui¹²¹, kurį būtų galima susieti su siekiu užtikrinti, kad visuomenė nebūtų valdoma nesuvaldomų emocijų, o pasikliautų kritiniu mąstymu bei kitomis žiniomis, į kurias Suomija teik daug investuoja. Tai yra sisu, kaip identiteto dalies įskiepijimas visuomenėje. Visuomenės saugumo strategija tokiu atveju nėra tik biurokratinis dokumentas, bet ir tapatybinio naratyvo institucionalizavimas. Tuo pačiu pagrindinė strategija remiasi visuomene nuo pat pirmojo puslapio parodo, kad su krizes Suomija sprendžia visuomeniškai.

Dokumente taip pat konkrečiau, nei kituose nagrinėtuose, galime įžvelgti nacionalinio modelio kovai su dezinformaciją (informacinėmis grėsmėmis) elementus ir tikrai daug dėmesio yra skiriama būtent strateginei komunikacijai¹²². Šioje strategijoje kaip tik yra nurodyta, kad Strateginės Komunikacijos komanda esanti prie ministro pirmininko kabineto atsakinga už informacinio lauko stebėseną ir rekomendacijų komunikacijai rengimą. Strateginės komunikacijos tikslas formuoti valstybinį naratyvą, kuris pasiektų reikiamą auditoriją su tinkama žinute. Logiška, kad Strateginės komunikacijos komanda yra prie ministro pirmininko, nes būtent jis yra vyriausybės vadovas. Saugumo strategijoje Suomija įsitvirtino krizinių veikimo modelį, kad esant reikiamybei, Vyriausybės komunikacijos departamentas koordinuoja tarpinstitucinius veiksmus. Strateginės komunikacijos komanda yra šio departamento dalis¹²³. Dokumente pabrėžiamas komandinis darbas ir aktyvaus ryšio tarp institucijų palaikymas. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo svarbą Suomijoje taip pat atskleidžia užsienio analitiniai šaltiniai – pavyzdžiui, NATO „StratCom“ centras Rygoje pateikia išsamų skirtingų Suomijos valstybės institucijų vaidmenų ir atsakomybių pasiskirstymo kovojant su dezinformacija aprašymą¹²⁴.

Pragmatiškumas Suomijos veikime pasireiškia per labai aiškų NATO, kaip glaudaus dabartinio partnerio, akcentavimą. Apžvalgoje apie informacijos manipuliavimą daug dėmesio skiriama NATO – ir ne tik kaip naratyvų objektui.

¹²⁰ Finnish Government, *Security Strategy for Society*, Government Resolution, Publications of the Finnish Government 2025:3 (Helsinki, 2025), 47, žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content>.

¹²¹ Ibid, 22.

¹²² Ibid, 48-51.

¹²³ Prime Minister's Office, Government Communications Department, *Government Communications*, žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications>.

¹²⁴ James Pamment, Elīna Lange-Ionatamišvili, Sanda Svetoka, Johannes Lindgren ir Angela Palmer, *Countering Information Influence Operations in the Nordic-Baltic Region* (Ryga: NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2026), 25–26, žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://stratcomcoe.org/pdfs/?file=/publications/download/Countering-IIOs-in-the-Nordic-Baltic-FINAL-FILE.pdf>.

Verta atkreipti dėmesį, kad ataskaita pateikiama ne atskiro dokumento forma, o kaip tekstas internetinėje Ministro Pirmininko svetainėje, o po ataskaitos tekstu yra ryškus, išskirtas laukelis, skirtas suteikti daugiau informacijos apie dezinformaciją. Iš dviejų rekomenduojamų nuorodų į papildomus šaltinius – viena veda į NATO publikaciją apie NATO požiūrį į kovą su informacinėmis grėsmėmis (angl. „NATO’s approach to counter information threats“)¹²⁵. Toks natūralus aljanso integravimas į nacionalinį ministro pirmininko tinklalapį yra ženklas, kad Suomijai NATO yra saugumo dalis ne tik deklaratyviai, bet ir praktiškai naudojant resursus. Suomijai svarbu saugoti savo demokratinį procesą ir pasitikėjimą institucijomis. NATO integravimas į šį naratyvą yra pragmatinis žingsnis. Aljansas suvokiamas ne kaip vertybinis pasirinkimas (kaip galėtų būti Lietuvos atveju), bet kaip instrumentas, leidžiantis efektyviau ginti šiuos objektus.

Suomijos institucinis požiūris į dezinformaciją rodo, kad ji suvokiama kaip platesnių hibridinių grėsmių dalis, dažniausiai siejama su Rusijos veikla. Nors pats „dezinformacijos“ terminas vartojamas santykinai rečiau, grėsmė aiškiai pripažįstama ir vis labiau akcentuojama kaip intensyvėjanti bei agresyvėjanti. Per laiką matomas požiūrio pokytis: nuo netiesioginio informacinių grėsmių įvardijimo 2015 m. iki aiškaus dezinformacijos įtraukimo į nacionalinius grėsmių vertinimus 2019 ir 2023 m. Naujausiuose dokumentuose pabrėžiama, kad informacinės atakos siekia skaldyti visuomenę ir mažinti pasitikėjimą institucijomis. Taip pat išryškinamos naujos problemos, tokios kaip socialinių tinklų platformų vaidmuo ir sudėtinga atakų atribucija, kuri didina neapibrėžtumą ir ontologinį nesaugumą. Svarbu paminėti, kad Suomija nelaiko savęs pagrindiniu taikiniu ir išlaiko santūrią, bet budrią poziciją, akcentuodama demokratines vertybes ir nepriklausomos žiniasklaidos svarbą.

Iš dokumentų galima suprasti, kad Suomija taiko kompleksinį, ilgalaikį požiūrį į kovą su informacijos manipuliavimu. Labai svarbus visuomenės atsparumo stiprinimas. Didelis dėmesys skiriamas medijų raštingumui, švietimui ir kritinio mąstymo ugdymui. Instituciniu lygmeniu svarbų vaidmenį atlieka strateginė komunikacija, koordinuojama prie ministro pirmininko veikiančios komandos, kuri stebi informacinę erdvę ir formuoja valstybės naratyvą. „Visuomenės saugumo strategija“ numato koordinuotą veikimą krizių metu ir pabrėžia psichologinį visuomenės atsparumą. Suomija taip pat remiasi tarptautiniu bendradarbiavimu, ypač su NATO ir Europos Sąjunga, siekdama efektyviau reaguoti į informacines grėsmes ir stiprinti savo saugumą.

Apibendrinat galima teigti, kad kol kas Suomijoje yra tik laipsniškas dezinformacijos kaip grėsmės valstybei pateikimas. Nėra vykdomas staigus ar skubotas procesas. Tikėtina, kad Suomijos

¹²⁵ S Finnish Government, „Overview of Information Influence Activities: More Information,” 2026, žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.

identiteto bruožai įgalina tai. Valstybės komunikacija išlieka rami ir santūri, tad Suomijos visuomenė, kuri linkusi glaudžiai perimti institucijų pateikiamą informaciją. Atsako strategija orientuota į visuomenės atsparumą ir komunikaciją, o ne teisinį draudimą. Tokių grėsmės atlaikymą galima sieti su sisu bei bendryste tarp institucijų ir visuomenės.

4.3 Suomijos prezidento komunikacija apie dezinformaciją

Šiame tyrimo etape buvo konkrečiai apžvelgiama kaip vienas pagrindinių Suomijos politinių asmenų komunikuoja ir formuoja supratimą ir požiūrį į dezinformaciją. Kaip politikas jis buvo pasirinktas siekiant, kad analizuojama informacija liktų aktuali darbo rašymo metu bei tai, kad kaip valstybės vadovas Aleksanderis Stubbas yra populiarus visuomenėje ir išlaiko aukštus reitingus¹²⁶.

Kaip anksčiau minėta, Suomijos ontologinis saugumas yra prisitaikęs atliepti įvairias grėsmes pragmatiškai – pirmiausia vertinant, tik po to priimant realius sprendimus. Neapgalvotas reaktyvumas yra menkas. Tuo pačiu institucinio lygmens kovoje su dezinformacija akcentuojamas atsparumas. Visa tai lemia, kad prezidento, kaip aukščiausio valstybės pareigūno, kalbose, nors ir pasitaiko pasisakymų apie dezinformaciją, jie yra reti, netiesioginiai ir sudaro platesnės gynybos tematikos dalį.

Keturios pasirinktos ir analizuotos kalbos pasirinktos pagal tris kriterijus: pilną prieinamą tekstą, aiškiai suformuluotą mintį apie informacijos manipuliavimą bei naujumą. Analizės metu buvo skaitomi tekstai ir jiems pritaikytos tinkamos etiketės grėsmės suvokimo, atsako, istorinės atminties bei tapatybės formavimo naratyvams. Etiketės siekta išlaikyti bendrinio pobūdžio, kad būtų galima jas pritaikyti Lietuvos politinio elito kalbų analizei vėlesniame skyriuje bei šalių palyginimui.

Pirmasis momentas, kuris krenta į akis analizuojant visas 4 kalbas – grėsmės pavadinimas. Tik vienoje iš kalbų buvo paminėtas žodis „dezinformacija“. Likusiose trijose kalbose buvo daug populiarnesnis terminas „hibridinis įtakos darymas“ (angl. „hybrid influencing“). Apskritai žodis dezinformacija prezidento kalbose – retas. Įvedus žodžio paiešką prezidento svetainėje rezultatų skaičius buvo vienaženklis (7) ir tik ieškant informacijos apie hibridinį įtakos darymą atsiranda daugiau informacijos (nors ir tai – tik 13).

Toks grėsmės įvardijimas gana glaudžiai koreliuoja su praėjusiame skyrelyje analizuotais dokumentais, kuriuose atsiskleidė tai, jog Suomija linkusi įvardyti dezinformaciją kaip vieną iš hibridinių veiklų. Tai taip pat glaudžiai siejasi su komunikacija instituciniuose dokumentuose ir prezidento kalbose – Rusijos kaip priešo vertinimu. Vienoje iš kalbų rašoma, kad: „rusija mums nekelia tiesioginės karinės grėsmės. Ruošdamiesi, stiprindami savo atgrasymo ir gynybos pajėgumus,

¹²⁶ „'Relatively good' marks for Finland's foreign policy leaders amid turbulent times," *Yle News*, 2026 m. sausio 24 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://yle.fi/a/74-20206213>.

siekiame užtikrinti, kad ji mums nekelia tokios grėsmės ir ateityje¹²⁷.“ Formuojama dviguba žinutė – tai, kad Rusija yra didžiausia Suomijos grėsmė, tačiau žinutės pateikimas, išlaikant ramų toną, leidžia suprasti, kad Suomijos bazinė saugumo sistema, pagal kurią ji vertina Rusiją, yra tvirta ir leidžia palaikyti ontologinio saugumo būseną net ir įžvelgiant grėsmę. Rusijos kaip priešininko naratyvas išlieka pastovus ne tik analizuotose kalbose, bet ir instituciniuose dokumentuose. Apibendrinant naratyvus, rusija yra laikoma didele grėsme, nuo kurios Suomija negali pabėgti, todėl turi būti pasiruošusi gintis ir taip užtikrinti savo saugumą. Kaip prezidentas teigia vienoje iš kalbų – Suomijos saugumo aplinka prasideda nuo rusijos¹²⁸. Remiantis kodavimo duomenimis, naratyvas G-3 (Egzistencinė Rusijos grėsmė, suvaldoma) fiksuotas 6 kartus, ir iš jų net 5 atvejais buvo glaudžiai susietas su gerosiomis identiteto savybėmis ir atsaku: 3 kartus su O-2 (Atsparumas/sisu), po vieną kartą su O-1 (Adaptacija) ir A-2 (Atgrasymo/gynybinio pajėgumo naratyvas). Tai empiriškai patvirtina dvigubos žinutės mechaniką, kad rusijos grėsmę prezidentas kalboje mitiguoja.

Tai, kad Suomija gali turėti didelį egzistencinį priešą pašonėje, dalintis ištis ilga siena ir išlaikyti santūrumą įspūdinga. Prezidentas, kaip valstybės tapatybės formuotojas, savo kalbose skiria nemažai dėmesio ontologinio saugumo naratyvams. Kaip teigia Margaret R. Somers savo teorinėje prieigoje apie identiteto naratyvus – ontologiniai naratyvai yra tie, kurie nusako kas yra valstybės nuoseklaus pasakojimo formate¹²⁹. A. Stubbas skiria dėmesio akcentuoti suomių tautos atkaklumą bei stiprybę. Kartu Suomija ne tik atlaikė istorijos sunkumus, bet ir toliau vieningai dirba visapusišką gynybą. Prezidentas ją apibūdina kaip tvirtą, paremtą vieningumu, pasitikėjimu bei pasiryžimu ginti valstybę¹³⁰. Prezidento kalbose istorija yra kažkas, kas suteikia Suomijai patirties, kuri prisideda prie tautos formavimo ir pamokų, kurias galima pritaikyti dabar. Per istorinį pasakojimą taip pat yra sutvirtinamas Suomijos vientisumas ir teigiama, kad sunkiais laikais suomi stovi kartu¹³¹.

Ontologinis pasakojimas glaudžiai susijęs ir su viešuoju naratyvu. Prezidentas akcentuoja visuomenės atsakomybę puoselėti saugumą ir Suomiją. Aiškiai įvardijama, kad tiek visuomenė, tiek individualūs Suomijos gyventojai turėtų prisiimti tą pačią atsakomybę už valstybės saugumą. Ne kartą

¹²⁷ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of the 254th National Defence Course at the House of Nobility in Helsinki on 3 November 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. lapkričio 3 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-the-254th-national-defence-course-at-the-house-of-nobility-in-helsinki-on-3-november-2025/>.

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Margaret R. Somers, „The Narrative Constitution of Identity: A Relational and Network Approach,“ *Theory and Society* 23, nr. 5 (1994): 617–620, <https://www.jstor.org/stable/658090>.

¹³⁰ Alexander Stubb, „New Year's Speech by President of the Republic of Finland on 1 January 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. sausio 1 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/new-years-speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-on-1-january-2025/>.

¹³¹ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of Parliament on 5 February 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. vasario 5 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-parliament-on-5-february-2025/>.

įtvirtinama mintis, kad istoriškai suomiai geba priimti tinkamus sprendimus, o tai padeda įtvirtinti autobiografinius naratyvus. Suomija įvardijama kaip auksinis standartas, kuris neatsipalaidavo po Šaltojo karo ir neatsisakė pasiruošimo gynybai¹³². NATO bei Europa įvardijami kaip partneriai, kurie padeda Suomijai ir leidžia jau laisviau kvėpuoti ir ramiai reaguoti į grėsmę. Bendrystės naratyvas referuojantis į tai, kad Suomija mato bendradarbiavimo prasmę buvo vienas populiariausių naratyvų.

Atsakas į informacines atakas nėra konkretus vardijimas priemonių, kurių imasi Suomija susidūrusi su informaciniu incidentu, t.y. kovos su dezinformacija algoritmai nėra visiškai vieši. Iš 72 fragmentų, pirmame analizės lygyje identifikuoti 44 susijęs su atsaku, tačiau antriniame naratyvų lygmenyje dažniausiai fiksuoti pagrindiniai naratyvai buvo sisu (atsparumo) (O-2) bei tarptautinės bendrystės (O-5) - atitinkamai (8 ir 5) kartus. Tai parodo, kad stengiamasi neeskaluoti dezinformacijos naratyvo ir labiau pateikti bendrinius atsakymus (pavyzdžiui, apie svarbą būti pasiruošus).

Veikiau nei akiai atakuoti ar kovoti su nematomu priešu, Suomija renkasi pragmatinį, ilgalaikį atsparumo kelią. Nors dezinformacija kelia nerimą, akcentuojamas apsauginis holistinis atsakas. Pavyzdžiui, vienoje iš kalbų teigiama, kad Suomija privalo rūpintis ypatingos svarbos infrastruktūra - fizine, skaitmenine bei psichine¹³³. Prezidentas skatina ne akiai, o pragmatiškai užsitikrinti saugumą. Taip komunikuoja naratyvą formuoja Suomijos prezidentas kaip valstybės valdymo viršūnėje esantis politinis elitas. Įdomus chronologinis aspektas - Gynybos kurso kalboje (2025-11-03) grėsmės kodai sudaro aiškia mažumą, o atsako kodai dominuoja - tai labiausiai „atsakomybės“ orientuota kalba iš visų keturių analizuotų. Tai gali siūlyti išvadą, kad A. Stubbo dažniau įvardija pasiruošimą ir atsparumą, negu pačią grėsmę.

Kitaip 2022 metais A. Stubbas komunikavo savo socialiniame tinkle „X“. Tuo metu jis dirbo akademiniam lauke, kur vyrauja kitokia komunikacija. Nemažai dalinamasi Europos skaitmeninės žiniasklaidos observatorijos (EDMO) turiniu ir visiškai nevengiama konfrontacijos su dezinformacija. Kaip teigiama viename iš įrašų: „Pastebiu, kad kai kurie Suomijoje jau skleidžia #dezinformaciją ir #fakenews, kad @NATO vykdė operaciją Irake. Ne, to nebuvo. Tikiuosi, kad faktai

¹³² Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at Hertie School in Berlin on 8 May 2024,“ *presidentti.fi*, 2024 m. gegužės 8 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-hertie-school-in-berlin-on-8-may-2024>.

¹³³ Alexander Stubb, „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of the 254th National Defence Course at the House of Nobility in Helsinki on 3 November 2025,“ *presidentti.fi*, 2025 m. lapkričio 3 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-the-254th-national-defence-course-at-the-house-of-nobility-in-helsinki-on-3-november-2025/>.

bus tikrinami ir redaguojami kruopščiau, ypač pagrindinėse žiniasklaidos priemonėse. Dezinformacija - tai demokratijos vėžys¹³⁴“.

Nors grėsminimo lygis skiriasi, dezinformacijai skiriama daug daugiau dėmesio ir daroma nemažai paneigimų, suomiškos tapatybės principai išlieka. Dezinformacija įvardijama kaip grėsmė visuomenei ir demokratijai, kurie yra svarbūs Suomijos tapatybės elementai. Tuo pačiu atsigręžiama į pačią visuomenę, suteikiant jai atsakomybę tikrinti faktus ir būti atidesnei turiniui, kuriuo dalijamasi. Tai baziniai medijų raštingumo principai. Tonas ir sugrėsminimo lygis pasikeitė, A. Stubbas kaip prezidento komunikacijoje. Kalba santūresnė ir nebedaromas demaskavimas (angl. „debunking“). Tačiau atsparumas per medijų raštingumą, faktų tikrintojų svarba kaip visuomenės indėlis į kovą su dezinformacija bei demokratijos gynimas išliko. Tai galima būtų paaikškinti stipriu autobiografiniu naratyvu, kurį dabar transliuoja ir pats A. Stubbas. Atsparumas, istorijos pamokos, vertybės, sisu, demokratija ir geras santykis tarp institucijų bei visuomenės yra autobiografiniai naratyvai, kurie paremti internalizuota istorija. Rusija, kad ir kokia būtų svarbi, labiau įgalina Suomijos pasakojimą kaip svarbus, bet antraeilis veikėjas, o ne varomoji pasakojimo jėga. Viso to suformuotas ontologinis saugumas yra paremtas vidine ramybe, pragmatizmu bei pakankama paranoja, kad pasirengimas potencialioms Rusijos keliamoms grėsmėms niekada nesustojo.

Penktas skyrius. Lietuva.

5.1 Lietuva apibendrintai

Daugiausia Lietuvos sienos ilgio yra su Baltarusija, kuri praktiškai yra Rusijos satelinė valstybė¹³⁵. Rusijos grėsmė jaučiama net iš dviejų pusių. Tokie dviejų frontų scenarijai kartais aprašomi ir žiniasklaidoje, vertinant Rusijos galimybes okupuoti Baltijos valstybes¹³⁶.

Nepaisant visų istorijos negandų, Lietuva šiandien yra nepriklausoma respublika, kurios identitete istorija užima svarbų vaidmenį ir padeda formuoti autobiografinį naratyvą, kuris formuoja savęs ir pasaulio suvokimą. Šis suvokimas yra pagrindas bazinės pasitikėjimo sistemos, kuri taikoma analizuojant ir bandant nuspėti aplinkos pokyčius. Neįmanoma aprėpti kiekvieno būdo bruožo ir kiekvieno valstybės naratyvo, nes nuo konteksto, situacijos ir laiko tai skirsis. Todėl šiame darbe

¹³⁴ Alexander Stubb (@alexstubb), „I note that some in Finland already spreading #disinformation and #fakenews that NATO had an operation in Irak," X (Twitter) įrašas, 2022 m. kovo 16 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://x.com/alexstubb/status/1504010377281126400?s=20>.

¹³⁵ Hanna Liubakova, „Minsk in Moscow's grip: How Russia subjugated Belarus without annexation," *Atlantic Council*, 2025 m. lapkričio 13 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 1 d. <https://www.atlanticcouncil.org/content-series/russia-tomorrow/minsk-in-moscows-grip-how-russia-subjugated-belarus-without-annexation/>.

¹³⁶ Ugnė Paulauskaitė, „Perspėjimas Baltijos šalims: atskleistas scenarijus, kaip atrodytų Rusijos puolimas, minima ir Lietuva," *tv3.lt*, 2024 m. gruodžio 30 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 1 d. <https://www.tv3.lt/naujiena/uzsienis/perspėjimas-baltijos-salims-atskleistas-scenarijus-kaip-atrodytu-rusijos-puolimas-minima-ir-lietuva-n1387850>.

pasirinkti 3 aktualūs bruožai, kurie yra dalis istorinio naratyvo ir gali padėti suprasti, kaip yra formuojamas Lietuvos ontologinis saugumas. Pirmasis naratyvas – rezistencija. Antrasis – Rusijos kaip egzistencinio priešo suvokimas. Trečiasis – euroatlantinizmas.

5.1.1 Lietuvos gynimas: rezistencinis identitetas linkęs kovoti

Lietuvos istorijoje apstu laikotarpių, kai Lietuvos nebuvo. Po ATR padalinimo 1795 m. didžioji dabartinės Lietuvos dalis tapo Rusijos imperijos gubernijomis. Tokia santvarka liko daugiau nei 100 metų iki pirmojo pasaulinio karo, kurios metu kaizerinė Vokietija buvo užėmusi Lietuvą, bet pralaimint karą sudarė politinį langą 1918 m. vasario 16 d., paskelbti Lietuvos respublikos nepriklausomybę. Tačiau ir vėl – Antrasis pasaulinis karas lėmė sąlygas, kad sovietmetis Lietuvoje truko iki 1990 kovo 11d. Tokie represijų laikotarpiai lėmė pasipriešinimo formas, kurios iki šiol yra svarbios istorinėje Lietuvos atmintyje. Partizanų istorija, dainuojanti rezoliucija, Baltijos kelias, sukilimai, knygnešystė. Tai populiarūs Lietuvos istorijos fragmentai, kurie liudija rezistenciją. Tiesa, verta atkreipti dėmesį, kad ir laisvos Lietuvos istorija neretai komunikuoja per konfliktą ir gynybą – nuo karų su kryžiuočiais ir iki nepriklausomybės kovų, Lietuvos istoriją galima pasakoti vien per kovą. Tą labai sėkmingai daro ir pati Lietuvos kariuomenė kaip institucija prisidedanti prie autobiografinio naratyvo kūrimo Lietuvoje¹³⁷. Gynybinės valstybės naratyvas siejamas su XIII a. Mindaugo Lietuva, kuri susiformavo kaip apsigynimo priemonė nuo vokiečių riterių agresijos¹³⁸. Taip dėstoma užsienio reikalų ministerijos užsakymu išleistame veikale „Lietuvos istorija“, kuris yra valstybinis formuojamo tautybės naratyvo pavyzdys.¹³⁹ Knygą spėta perleisti ir papildyti net tris kartus, o tai parodo, kad Lietuvos naratyvas yra aktyviai formuojamas.¹⁴⁰

Lietuva egzistencinė kova institucionalizuota Konstitucijoje. Dar preambulėje, be užuolankų, tvirtinama, kad lietuvių tauta „šimtmečius atkakliai gynusi savo laisvę ir nepriklausomybę, išsaugojusi savo dvasią, gimtąją kalbą, raštą ir papročius[...]“¹⁴¹, o pirmasis skyrius apie Lietuvos valstybę, kalbantis apie nedalumą, antikonstitucinius užgrobimus ir teisę gintis bet kam, kas kėsina į Lietuvos nepriklausomybę įtvirtina Lietuvos susivokimą kaip valstybės, kuri turi gintis nuo priešų.

¹³⁷ Lietuvos kariuomenė, „The fight for Lithuanian statehood. From ancient times to NATO,“ *kariuomene.lt*, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://kariuomene.lt/en/who-we-are/history/23563>.

¹³⁸ Alfonsas Eidintas, Alfredas Bumblauskas, Antanas Kulakauskas ir Mindaugas Tamošaitis, *Lietuvos istorija* (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013), 29.

¹³⁹ Donatas Januta, „Užsienio reikalų ministerijos užsakytos „Lietuvos istorijos“ recenzija,“ *Lietuvos mokslininkų sąjunga*, 2014 m. vasario 5 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://lms.lt/archyvas/files/active/0/Lietuvos_istorija1.pdf.

¹⁴⁰ Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, „Išleista papildyta „Lietuvos istorija kiekvienam“,“ 2026 m. vasario 5 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lnb.lt/naujienos/14150-isleista-papildyta-lietuvos-istorija-kiekvienam>.

¹⁴¹ Lietuvos Respublikos Konstitucija, priimta 1992 m. spalio 25 d. referendume, įsigaliojo 1992 m. lapkričio 2 d., preambulė.

Žinoma, Suomijos konstitucija taip pat kalba apie demokratinius principus, teritorinį vientisumą, tačiau esmė kreipiamą į demokratinius principus ir valstybės veikimą¹⁴², o ne valstybės apibrėžimą. Lietuvos Konstitucija realiai įtvirtina ontologinio saugumo pamatą, kuris padeda suvokti grėsmes. Dezinformacijai kėsinant į valstybingumą ir istorinį pagrindą sužadinas gilus nerimas, kuris reikalauja pasipriešinimo.

Rezistencinė atmintis yra aktyviai formuojama. Seimo rezoliucijoje dėl minimų Lietuvai svarbių datų ir sukaikių partizanai, laisvės kovų dalyviai, sukilimų ir kitų rezistenciją įprasminančių žmonių bei įvykių atminimas yra įtraukiamas¹⁴³. Kultūros ministerija taip pat finansuoja istorinės atminties projektus¹⁴⁴. Pilietiškumo ir istorijos pamokos mokykloje taip pat yra dalis aktyviai formuojamo valstybinio naratyvo priešintis¹⁴⁵.

Rezistencija iš savęs yra gan aktyvus veiksmas, imponuojantis konfliktą ir kovą. Kadangi valstybė turi autoritetą naudoti galią, remdamasi teisine baze, nenuostabu, kad kovą su dezinformacija galima užčiuopti teisinėje bazėje. Kaip valstybė, kuri prarado valstybingumą keletą kartų, pasipriešinimo įtvirtinimas teisinėje bazėje galėtų būti interpretuojamas kaip papildomas saugiklis, kurį sunkiau pašalinti. Jeigu Konstitucijoje įtvirtinta teisė gintis, o įstatyme draudžiama dezinformacija, tai suteikia teisinį pagrindą kovai su grėsmėmis, kylančiomis valstybės ontologiniam saugumu¹⁴⁶, tai net Lietuvos valdžioje esantiems galimai priešiškiems asmenims bus sunkiau keisti valstybės požiūrį į tokio pobūdžio grėsmę. Kad įstatymas veikia kaip apsauginis mechanizmas ir trukdo politikams valdžioje daryti skubotus sprendimus, įrodymą galime matyti dabartiniame kontekste dėl nacionalinio transliuotojo susidariusioje situacijoje. Įstatymiškai patvirtintos nuostatos,

¹⁴² Constitution of Finland (731/1999), priimta 1999 m. birželio 11 d., anglų k. vertimas (Helsinkis: Teisingumo ministerija, 2019), žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://finlex.fi/en/legislation/translations/1999/eng/731>.

¹⁴³ Lietuvos Respublikos Seimas, Rezoliucija dėl 2024 metais minėtinų svarbių datų, įvykių ir asmenybių sukaikių, <https://lrkm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/1/huNXHdTR2mk.pdf>; Lietuvos Respublikos Seimas, Rezoliucija dėl 2025 metais minėtinų svarbių datų, įvykių ir asmenybių sukaikių, <https://lrkm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/UsR6Wrl7NZo.pdf>; Lietuvos Respublikos Seimas, „Seimas pakvietė pažymėti 2027-aisiais minimas Lietuvai svarbių įvykių ir asmenybių sukaiktis“, 2024 m. lapkričio 5 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.infolex.lt/landing/?act=news&Tema=1&Str=137942>.

¹⁴⁴ Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, „Istorinės atminties išsaugojimo iniciatyvas įgyvendinančių projektų dalinis finansavimas“, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/lietuvos-valstybei-reiksmingu-kulturiniu-istoriniu-ivykiu-iprasminimas/istorines-atminties-issaugojimo-iniciatyvas-igyvendinanciu-projektu-dalinis-finansavimas/>.

¹⁴⁵ Audronė Petrauskaitė, Rolanda Kazlauskaitė-Markelienė ir Rasa Gedminienė, *Šalies saugumas ir gynyba: Mokomoji medžiaga Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams* (Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2016).

¹⁴⁶ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 19 str., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/CjAiIDhxFl>.

tokios kaip turinio nepriklausomumas nuo politinės valios¹⁴⁷, reikalauja ne tik oficialių procedūrų¹⁴⁸, bet ir viešumo, kuris suteikia laiko tiek opozicijai¹⁴⁹, tiek visuomenei¹⁵⁰ veikti esant būtinybei.

Apibendrinant, galima teigti, kad rezistencinis identitetas formuoja ontologinio saugumo mechanizmą priešintis, kurio viena iš formų yra tiesioginė kova, naudojantis įstatymine baze kaip saugikliu. Rezistencija kaip atminties ir tapatybės branduolys atsekama dar nuo nepriklausomybės laikų¹⁵¹. Teisinė valstybė suteikia tam pozicionavimui instrumentą: dezinformaciją galima apibrėžti, drausti ir bausti. Tačiau kovai reikia daugiau nei savęs, reikia turėti prieš ką kovoti.

5.1.2 Lietuvos kova prieš Rusiją kaip fundamentalią grėsmę

Lietuvos identitetas diktuoja būtinybę kovoti už išlikimą. Kadangi ontologinį saugumą formuoja patirtis, kuri leidžia daryti vienokias ar kitokias išvadas apie kitus tarptautinėje erdvėje esančius veikėjus, galima suvokti, kad Lietuvos istorija leido susiformuoti ne tik bruožui kovoti, bet taip pat konkrečiai kovoti prieš Rusiją kaip fundamentalų „kitą“. Istorinė patirtis, apimanti okupacijas, geopolitinių priklausomybių ir nuolatinės grėsmės suvokimo laikotarpius, prisidėjo prie ilgalaikio saugumo mąstymo modelio įtvirtinimo.

Visuomenės ir institucijų požiūris į Rusiją kaip grėsmę sutampa. 2024 metais atlikta visuomenės apklausa įvardijo, kad 70 % Lietuvos gyventojų Rusija yra grėsmė¹⁵². Tai gan didelis skaičius visuomenės žmonių, kuris parodytu gan vienodą rusijos sugrėsminimo supratimą. Rusija kaip „kitas“ pasireiškia net paminkluose¹⁵³. Kaip grėsmė, ji yra įvardijama ir gryname instituciniame

¹⁴⁷ „LRT pateikė savo siūlymus įstatymui: būtina išsaugoti nepriklausomumą," *LRT.lt*, 2026 m. balandžio 7 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/tavo-lrt/15/2891378/lrt-pateike-savo-siulymus-istatymui-butina-issaugoti-nepriklausomuma>.

¹⁴⁸ BNS ir Jūratė Skėrytė, „Kultūros komitetas neįveikė visų LRT įstatymo pataisų, projekto grįžimas į salę nukeliamas," *LRT.lt*, 2026 m. balandžio 13 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2897399/kulturos-komitetas-neiveike-visu-lrt-istatymo-pataisu-projekto-grizimas-i-sale-nukeliamas>.

¹⁴⁹ BNS, „Opozicija prieš LRT pataisas protestuoja ironiškais siūlymais: Seimas pritarė dėl A. Širinskienės katino," *Verslo žinios*, 2025 m. gruodžio 16 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2025/12/16/nepaisydamas-pasipriesinimo-seimas-emesi-svarstyti-lrt-vadovo-atleidimo-tvarkos-palengvinima-578215>.

¹⁵⁰ BNS, ELTA ir Toma Andrulytė, „Protestas dėl LRT. Neišbaidė nė lietus: proteste „Šalin rankas!“ – ir žinomos žvaigždės," *tv3.lt*, 2026 m. balandžio 25 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/protestas-del-lrt-neisbaide-ne-lietus-proteste-salin-rankas-ir-zinomos-zvaigzdes-n1514558>.

¹⁵¹ Jonas Jakaitis, „Kartų konsolidacijos modernybės kultūroje ypatumai: dalyvaujamumo problematika LPKT bendruomenėse," kn. *Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „FORUMAS-23": „Rezistencijos ir tremčių fenomeno vertinimas šiandienos Lietuvos atminties kultūroje"*, Lietuvos Respublikos Seimas, Vilnius, 2023 m. lapkričio 17 d., 122.

¹⁵² Domantė Platūkytė, „70 proc. gyventojų sutinka, kad Rusija kelia grėsmę, bet išsiskiria kitataučių nuomonė“, *LRT.lt*, 2024-04-15, <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2248570/70-proc-gyventoju-sutinka-kad-rusija-kelia-gresme-bet-issiskiria-kitatauciu-nuomone> (žiūrėta 2026-05-02).

¹⁵³ Viktorija Rimaitė-Beržiūnienė, *Paminklai Lietuvoje: valstybės tapatybės konstravimas* (daktaro disertacija, Vilniaus universitetas, 2022), 75, <https://doi.org/10.15388/vu.thesis.299>.

naratyve. Dar 2014 m. Valstybės saugumo departamento publikuotame „Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime“ beveik viskas yra apie Rusijos kelias grėsmes (tuo pačiu ir apie dezinformaciją)¹⁵⁴. O 2026 m. analizė, nors daug pilnesnė ir aprašo daugiau grėsmių, išlaiko vertinimą, kad svarbiausias veiksnys, lemiantis Lietuvos saugumo situaciją, yra Rusija¹⁵⁵. Atrodytų, kad rusijos grėsmė yra tokia pat ir Suomijai, ir Lietuvai. Tačiau jų grėsmės suvokimas labai skiriasi. Jeigu naujausiame (2023 m.) Suomijos nacionaliniame rizikų vertinime rusija paminėta 35 kartus (per 97 puslapius), tai tų pačių metų Lietuvos grėsmės vertinime rusija paminėta 171 kartą (per 94 puslapius). Žinoma, šis palyginimas nenupasakoja visko, bet yra ganėtinai iliustratyvus parodyti, kad Lietuvai rusija Lietuvai yra fundamentali grėsmė. Ontologiškai Rusija yra svarbus „kitas“, kaip vienas iš lyginimo dėmenų skirtų suvokti savitumą. Anot J. Mitzen, valstybės sukuria rutinas su kitomis svarbiausiomis valstybėmis. Per pastovų santykį formuojamas ontologinis saugumas, kuris paremtas bazine pasitikėjimo sistema¹⁵⁶. Bazinis pasitikėjimas nereiškia, kad yra pasitikima kažkuria valstybe; veikiau yra pasitikima savo gebėjimu nuspėti ir atitinkamai reaguoti į „kitą“. Be to, rutininiai santykiai prieš kažkokią grėsmę suteikia valstybei, kaip ontologinio saugumo teikėjai, suverenumą¹⁵⁷.

Rusija tiek ilgai yra Lietuvos pašonėje, kad rutina egzistuoja. Tuo pačiu saugumo sprendimai yra priimami vertinant būtent Rusijos grėsmę. Naujausias pavyzdys – papildomi 80 tūkst. eurų kariuomenės strateginei komunikacijai įsigyti reikiamą įrangą kovai prieš dezinformaciją¹⁵⁸. Šis sprendimas grindžiamas poreikiu akylai stebėti Rusijos separatistinių judėjimų kurstymus Baltijos valstybėse. Šį sprendimą galima būtų pagrįsti ir tuo, kad ontologiškai informacinės grėsmės be atribucijos kelia papildomą nerimą, nes „kitas“ yra labai neryškus¹⁵⁹. Tačiau Lietuva renkasi investuoti į galimybę kovoti su dezinformacija, tikėtina, dalinai siekiant suteikti atakoms didesnę atribuciją, o tai pat dar kartą įtvirtinant save, Rusiją, kaip priešą, net ir neapibrėžtoje informacinėje erdvėje. Lietuva net negali elgtis kitaip, nes Rusijai esant fundamentalia Lietuvos tapatybės dalimi kaip priešai, ji negali nekovoti. Remiantis B. J. Steeliu, Lietuvai nesiiimti veiksmų prieš savo

¹⁵⁴ Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, *Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas* (Vilnius, 2014), <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2016/10/gresmes-2013.pdf> (žiūrėta 2026-05-02).

¹⁵⁵ Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, *Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas* (Vilnius, 2026), 5, https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL_NAUJAS.pdf (žiūrėta 2026-05-02).

¹⁵⁶ Mitzen, „Ontological Security in World Politics,” 341–370.

¹⁵⁷ Ayşe Zarakol, „States and ontological security: A historical rethinking,” *Cooperation and Conflict* (2017): 2, <https://doi.org/10.1177/0010836716653158>.

¹⁵⁸ Austėja Paulauskaitė, „Efektyvinant kovą su dezinformacija, kariuomenei papildomai planuojama skirt 80 tūkst. Eur,” *LRT.lt*, 2026 m. gegužės 2 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2916067/efektyvinant-kova-su-dezinformacija-kariuomenei-papildomai-planuojama-skirt-80-tukst-eur>.

¹⁵⁹ Lupovici, „Ontological security, cyber technology,” 160.

didžiausią priešą, nes tai sukeltų gėdos jausmą, kuris būtų suvokiamas kaip nesaugumas. Valstybės gali jausti gėdą, kai veiksmai ir naratyvai nesutampa¹⁶⁰. Būtent todėl Lietuva, kartu su kitomis rytų flango valstybėmis, buvo tos, kurios net ir ramių su Rusija santykių metu kalbėjo apie grėsmes, ir tą daro toliau, net jeigu tai ne visada yra sveikintina kitų¹⁶¹.

Lietuva negali tylėti apie Rusijos grėsmę, nes tylėjimas prieštarautų rezistenciniam autobiografiniam naratyvui ir sukeltų tai, ką B. J. Steele aprašo kaip gėdą. Tai parodo, kad Rusija Lietuvai yra fundamentali grėsmė, kuri gali būti suprantama kaip „kitas“. Lietuvos bazinė pasitikėjimo sistema, paremta istorine patirtimi, padeda formuoti Rusijos kaip norinčios vėl prisijungti Lietuvą į savo valdymo sferą suvokimą. Istorinis pasakojimas apie Lietuvos rezistenciją skatina su ta grėsme ir aktyviai kovoti. Šiais laikais taip pat labai svarbu, kad Lietuva kovotų ne vienai, o su partneriais.

5.1.3 Lietuvos susivokimas per euroatlantiką: kova kartu su partneriais

Europos Sąjunga ir NATO Lietuvai yra ir saugumo garantai, ir ontologinio saugumo šaltinis. Lietuvai tai nėra tik aljansas ar ekonominė bendrija – tai yra dalis identiteto. 2003 m. Lietuvos politinis elitas įdėjo gan nemažai pastangų, kad surengtas referendumas įvyktų¹⁶². Į tai įsiskaitė ir didelės agitacijos kampanijos, kurios parodo, kad Europos Sąjungos naratyvas visgi buvo aktyviai formuojamas, o ne tiesiog atsirado iš niekur. Šiuolaikinis pavyzdys apie tai, kaip per naratyvą Lietuvos identitetas tampa Europos Sąjungos dalimi, yra socialiniuose tinkluose Užsienio reikalų ministerijos naudojamas ženklas „#mES“¹⁶³. Paprastas ir trumpas žodžių žaismas puikiai įvardija Lietuvos įsiliejimą į Europos Sąjungą. Šis žodžių žaismas nėra naujas naratyvas, nes dar 2004 m. šventinis koncertas įstojo progai vadinosi „Tai – mES“¹⁶⁴. Autobiografinis naratyvas apie būvimą Europos dalimi nėra sietinas tik su Europos Sąjunga, o su tuo, kad Lietuva visada buvo Europos

¹⁶⁰ Brent J. Steele, „Ontological security and the power of self-identity: British neutrality and the American Civil War," *Review of International Studies* 31 (2005): 527, <https://doi.org/10.1017/S0260210505006613>.

¹⁶¹ Eldar Mamedov, „A US Framework for Baltic Security and Russia Policy," *Quincy Brief* 93, Quincy Institute for Responsible Statecraft, 2026 m. vasario 25 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://quincyinst.org/research/a-us-framework-for-baltic-security-and-russia-policy/>.

¹⁶² Modesta Gaučaitė-Znutienė, „Biuleteniai trimis kalbomis, dvi dienas trukęs balsavimas ir prekės po centą – prieš 20 metų sprendėsi Lietuvos ateitis ES," *LRT.lt*, 2023 m. gegužės 10 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1975258/biuleteniai-trimis-kalbomis-dvi-dienas-trukes-balsavimas-ir-prekes-po-centa-pries-20-metu-sprendesi-lietuvos-ateitis-es>.

¹⁶³ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (@urm.lt), „#MES Pirmieji susitikimai, derybos, sutarčių pasirašymai ir reformos...", Facebook reel, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.facebook.com/reel/1597389644655366>.

¹⁶⁴ „Tai – mES. Šventinis koncertas Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą“, *LRT Mediateka*, 2004-05-01, <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000144051/tai-mes-sventinis-koncertas-lietuvai-istojus-i-europos-sajunga> (žiūrėta 2026-05-02).

dalimi. Nuopelnai tam priskiriami karaliui Mindaugui¹⁶⁵. Net Valstybės saugumo departamentas prisideda prie pasakojimo, kad Mindaugas XIII a. „nutiesė Lietuvai politinius, ekonominius ir kultūrinius ryšius į modernią Europą“¹⁶⁶. Naratyvas apie europietišumą ne kaip visišką politinį pasirinkimą, o istorinį tęstinumą yra įdomus tuo, kad siekia ne tiesiog teigti faktus ir formuoti naują realybę siekiant prisitaikyti (kaip galėtų daryti Švedija), o įtraukti Europos Sąjungos naratyvą į tai, kad jau egzistuoja lietuvių istorijos atmintyje.

ES nėra vienintelis tarptautinis darinys itin svarbus Lietuvos identitetui. Tai, kad Lietuvos tapatybėje NATO yra svarbi atsiskleidžia per 2025 m. įvykusią 4 JAV karių nelaimę Pabradėje. Naratyvai apie Lietuvos, JAV ir NATO artumą buvo akivaizdūs. Tuometinės krašto apsaugos ministrės Dovilės Šakalienės apsikabinimas su JAV ambasadorę Lietuvoje buvo pateiktas kaip itin jautrus momentas įrodantis artimus valstybių santykius, o komunikacija socialiniuose tinkluose bei žiniasklaidai buvo aiški – JAV karių nelaimė tokia pat skaudi kaip bet kurio lietuvių kario¹⁶⁷. Nors tai buvo situacija išskirtinai su JAV kariais, visgi šiuo metu jie vis dar yra labai svarbi NATO pajėgų dalis. Todėl parodytas glaudus ryšys prisidėjo prie NATO naratyvo. Taip pat šiandien aktualaus poligono Kapčiamiestyje statymas argumentuojamas kaip prisidėsiantis prie NATO kolektyvinės gynybos ir esantis svarbus visam regionui¹⁶⁸. Dabartinis Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda aktyviai formuoja Lietuvos savęs suvokimą per bendrystę su partneriais. Kaip teigia savo metinėje kalboje Seime 2025 m. vasarą: „Lietuvos uždavinys – neleisti Europai užsimiršti iliuzijose. Turime palaikyti bendrą vertybinę kryptį ir tvirtus transatlantinius ryšius. Rodyti lyderystę savo pavyzdžiu¹⁶⁹“. Šioje frazėje atsiskleidžia naratyvas, kuriuo siekiama skatinti valstybės aktyvų įsitraukimą ir bendradarbiavimą ES ir NATO.

¹⁶⁵ Gitanas Nausėda (@nausedagitanas), „Šiandien mums išaušo ypatinga diena...“, Facebook įrašas, 2025 m. liepos 6 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.facebook.com/nausedagitanas/posts/%C5%A1iandien-mums-i%C5%A1au%C5%A1o-ypatinga-diena-atsigr%C4%99%C5%BE%C4%97-%C4%AF-gilias-lietuvos-valstyb%C4%97s-i%C5%A1taka/1333565304808142/>.

¹⁶⁶ Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, „Liepos 6-ąją, Valstybės dieną, švęskime drauge“, 2019 m. liepos 4 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vsd.lt/2019/07/04/liepos-6-aja-valstybes-diena-sveskime-drauge/>.

¹⁶⁷ „Paskelbtame vaizdo įrašė – jautrus ir iškalbingas D. Šakalienės ir JAV ambasadorės apsikabinimas“, *Lrytas.lt*, 2025 m. kovo 27 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2025/03/27/news/paskelbtame-vaizdo-irase-jautrus-ir-iskalbingas-d-sakalienes-ir-jav-ambasadores-apsikabinimas-37099246>.

¹⁶⁸ Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, „Prezidentas: nauji poligonai stiprina viso regiono gynybinius pajėgumus ir atgrasymą“, 2026 m. balandžio 30 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://sc.bns.lt/view/item/prezidentas-nauji-poligonai-stiprina-viso-regiono-gynybinius-pajegumus-ir-atgrasyma-529078>.

¹⁶⁹ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento metinis pranešimas“, Lietuvos Respublikos Seimas, 2025 m. birželio 5 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=291954&p_kade_id=10&p6=25.

Ontologinio saugumo teorija teigia, kad tarptautinė bendruomenė yra svarbi sudedamoji autobiografinio naratyvo detalė. Būvimas bendruomenių nare taip pat padeda Lietuvai konsoliduoti savo egzistenciją, pagal iš J. Mitzen¹⁷⁰ valstybei labai svarbu būti pripažintai strateginių partnerių; kitaip jai bus sunku formuoti savęs suvokimą. Taigi Lietuvai svarbu ne tik pačiai įvardinti bendrystę su ES ir NATO, bet ir būti lygiateise, pripažinta nare. Taip, kaip Rusija teikia priešą rutiną, ES ir NATO taip pat sukuria rutinas ir padeda kurti bazinę pasitikėjimo sistemą, paremta bent nuspėjamumu ir pasitikėjimu. Tuo pačiu, Lietuvai, istoriškai patyrus izoliaciją, natūraliai norisi būti aktyviu grupių nariu, siekiančiu bendradarbiavimo. Gal kai kuriems narystė NATO ir ES gali pasirodyti grynai ekonominė nauda ar tik apgynimo nauda, tačiau realiai tai taip pat tarnauja pripažinimo funkcijai. Lietuva suvokia save kaip integralią ES ir NATO dalį, o prezidentas ragina aktyviai formuoti ir pačios Europos istorinę atmintį. Teigiama, kad reikia kurti bendrą europinį naratyvą, kurio nelabai gali kurti, jeigu nesi to dalis. Tai rodo atsakomybės prisiėmimą už šias tarptautines bendruomenes. Lietuva identifikuoja save kaip integralią ES ir NATO dalį, nes tai yra formuojamo autobiografinio naratyvo dalis apie kolektyvinį saugumą ir atsparumo mechanizmą prieš potencialius Rusijos bandymus vėl užimti Lietuvą.

Apibendrinant Lietuvos tapatybės bruožus, valstybė nuolat privalo priešintis Rusijai kaip ontologiniam „kitam“ ir veikti prieš Rusiją bei jos vykdomą dezinformaciją. Rezistencinis naratyvas formuoja kovos logiką, grįstą teisiniais rėmais, naudojant teisinę bazę kaip papildomą gynybinę liniją. Neutralumas nėra ir negali būti pasirinkimas, nes tai prieštarautų autobiografiniam naratyvui. Bendrystė su ES ir NATO, jausmas esant tarptautinių sąrangų dalimi, leidžia formuoti ontologinį saugumą ir veikti kartu – mobilizuojant pagalbą bei, esant reikalui, priešintis Rusijai. Tokia ontologinio saugumo sistema veikia Lietuvos požiūrį ir naratyvus apie dezinformaciją.

5.2 Institucinių dokumentų analizė

5.2.1 Įtvirtintas požiūris į dezinformaciją

Kaip teisinės valstybės pamatas, įstatymai yra naudinga pradinei analizei kaip politinės valios ir valdžios institucijų susivokimo išraiška. Įstatymai yra įtvirtintos istorijos pamokas. Lietuvai patyrus sovietų okupaciją ir jaučiant dezinformacijos grėsmę dar Lietuvos respublikos konstitucijoje dezinformacija klasifikuojamas kaip nusikalstamas veiksmas¹⁷¹. Taip pat keliuose kituose įstatymuose yra minimas dezinformacijos neteisėtumas. Pagrindinis teisinis dokumentas apart konstitucijos, kuris

¹⁷⁰ Mitzen, „Ontological Security in World Politics,” 341–370.

¹⁷¹ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 25 str., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d.
<https://www.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija20220522.htm>.

išskiriamas analizuojant institucinį supratimą apie dezinformaciją yra Visuomenės informavimo įstatymas, kuris suteikia apibrėžimą, jog dezinformacija yra tyčia viešai paskleista melaginga informacija¹⁷² ir yra draustina veikla.

Kaip jau minėta anksčiau, dezinformacija nacionaliniuose grėsmių vertinimuose yra minima kasmet. Naujausiame žvalgybos institucijų vertinime 2026 m., prie įvadinio žodžio, dezinformacija nukreipta prieš Lietuvą įvardinta kaip akivaizdi grėsmė¹⁷³. Gali pasirodyti, kad grėsmių vertinimuose žodis dezinformacija bus labai gausus. Tačiau taip nėra. Paskutiniuose trijuose vertinimuose žodis vartojamas vienaženkliais kiekiais. Visgi tematiškai priešiškos informacijos skleidimas tikrai netrūksta - nemažai dėmesio skiriama propagandai bei rusijos daromai įtakai aptarti.

Vertinimuose rusija yra giluminis priešas. Tiek 2024, tiek 2025 metų vertinimuose įvardijama, kad absoliuti dauguma Lietuvos visuomenės laiko rusiją grėsme¹⁷⁴. Tokios formuluotės 2026 m. vertinime nebeliko. Taip gali būti siekiant nebesikartoti, arba dėl to, kad visuomenės nuomonė šiek tiek pagerėjo rusijos atžvilgiu¹⁷⁵. Visgi rezultatai ir 2026 m. yra pakankami, kad būtų galima teigti, kad rusija išlieka fundamentalia Lietuvos prieše, kuri formuoja ontologinį (ne)saugumą. Nacionaliniame grėsmių vertinime nevengiama analizuoti ir pačios rusijos veiksmų. 2024 m. grėsmių vertinime tašoma, kad rusijos valdžia investuoja į gimnazijos klasese esančius mokinius siekiant paveikti jaunąją kartą savo pusėn ir kaip pavyzdį vertina naujus mokyklinius vadovėlius, kuriuose rusija formuoja savo istorinius naratyvus¹⁷⁶. Istorinis revizionizmas yra grėsmė, kurį jaučia Lietuva. Tai, kad rusija siekia savo istorijos politikos tikslų ir menkiną Lietuvos istorijos faktus yra pasikartojanti tema. 2026 m. vertinime vienas iš esminių itin dažnų propagandos naratyvų yra apie sovietmečio naudas¹⁷⁷. Rezistencija sovietinei valdžiai yra svarbi autobiografinio naratyvo dalis. Todėl Rusijos skleidžiamos žinutės, vaizduojančios sovietinę okupaciją kaip teigiamą laikotarpį, tiesiogiai kelia ontologinio nesaugumo jausmą. Tame pačiame kontekste minimi ir kiti pasikartojantys naratyvai: Lietuva vaizduojama kaip priklausoma nuo ES ir JAV, taip pat

¹⁷² Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 2 skyrius, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/CjAiIDhxFl>.

¹⁷³ Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, „Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas 2026: Įvadinis žodis," 2026, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EI_NAUJAS.pdf.

¹⁷⁴ VSD ir AOTD, „Grėsmių vertinimas 2024: Grėsmės suvokimas. Visuomenės nuomonė," 56, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf>; VSD ir AOTD, „Grėsmių vertinimas 2025," 41, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-LT.pdf>.

¹⁷⁵ Indrė Jurčenkaitė, „Kaip gyventojai suvokia Rusijos keliamas grėsmes? Yra pokyčių, kurie neramina," *Delfi*, 2026 m. kovo 7 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.delfi.lt/naujienos/politika/kaip-gyventojai-suvokia-rusijos-keliamas-gresmes-yra-pokyciu-kurie-neramina-120216786>.

¹⁷⁶ VSD ir AOTD, „Grėsmių vertinimas 2024," 63–64, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf>.

¹⁷⁷ VSD ir AOTD, „Grėsmių vertinimas 2026," 81, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EI_NAUJAS.pdf.

akcentuojama tariamai provokacinė Lietuvos politika Rusijos atžvilgiu. Šie teiginiai gana tiksliai atitinka ankstesniame skyriuje aptartus Lietuvos ontologinio saugumo bruožus. Lietuvos integracija į ES ir NATO yra išnaudojama informacinėje erdvėje, o naratyvai apie priešišumą Rusijai dar kartą pabrėžia, kad Lietuvai Rusija suvokiama kaip „kitas“. Vertinant rusijos dezinformaciją atsiskleidžia ir Lietuvos, kaip Vakarų dalies naratyvas, nes atskirai paminimi rusijos naratyvai prieš Vakarus¹⁷⁸. Tačiau ne viskas suvokiama kaip išorinė grėsmė. Prarusiška visuomenės dalis Lietuvoje yra aprašomi kaip išnaudojami rusijos ir baltarusijos jų politiniams tikslams siekti. Tai parodo, kad grėsmės informaciniame fonui suprantamos ir kaip vidinės.

Dezinformacija neretai yra aprašoma kaip sudėtinė dalis kibernetinių atakų. Kartu su tokiu priskyrimu nemažai informacijos pateikiama apie dirbtinio intelekto keliamą suteikiamą efektyvumą kuriant bei platinant dezinformaciją.

5.2.2 Atvira kova prieš dezinformaciją

Lietuvos nacionalinis grėsmės vertinimas vertingas ne tik kaip informacinė priemonė ar informacijos šaltinis visuomenės švietimui, bet ir konkretus atsako prieš dezinformaciją pavyzdys dėl naudojamos atribucijos. 2026 m. vertinime įvardinti propagandistai E. Jage ir G. Gabrauskas aprašomi kartu su jų konkrečiomis veiklomis, šalimis, kuriose slapstosi ir ryškiomis veidų nuotraukomis¹⁷⁹. Detalūs grėsmių vertinimai gali būti suprantami kaip dalis institucinio atsako prieš dezinformaciją.

Visgi, bene svarbiausias Lietuvai institucinis dokumentas būtent atsako srityje yra LR Vyriausybės nutarimas Nr. 955, kuriuo patvirtintas Strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašas. Šiame apraše dar 2020 m. aprašomas atsako (strateginės komunikacijos) organizavimo algoritmas bei įvedamas gan konkreti informacinių incidentų vertinimo skalė¹⁸⁰. Dokumente strateginė komunikacija įvardijama kaip koordinuotų veiksmų ir priemonių visuma. Labai svarbus įtvirtintas principas – reguliariu tarpinstituciniu bendradarbiavimu per ekspertinę Strateginės komunikacijos koordinavimo darbo grupės veiklą. Remiantis tarptautiniais duomenimis taip pat žinoma, kad egzistuoja ir incidentų analizės darbo grupė, susidedanti iš 11 institucijų su Nacionaliniu krizių valdymo centru (NKVC) kaip koordinatoriumi¹⁸¹. Apraše

¹⁷⁸ Ibid., 63.

¹⁷⁹ Ibid., 78.

¹⁸⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybė. „Nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.“ 2020. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d.
<https://www.teisesakturegistras.lt/portal/lt/legalAct/4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0>.

¹⁸¹ James Pamment, Elīna Lange-Ionatamišvili, Sanda Svetoka, Johannes Lindgren ir Angela Palmer, *Countering Information Influence Operations in the Nordic-Baltic Region* (Ryga: NATO Strategic Communications Centre of

detalizuojama, kad krizių komunikaciją valdo LR Vyriausybė (tą galima suprasti kaip NKVC), tačiau esant poreikiui institucijoms pagal kompetenciją gali būti suteiktas šis vaidmuo. Tai, kad dezinformacija vertinama kaip skubota grėsmė indikuoja nustatyti konkretus terminai per kiek laiko turi būti pranešama apie informacinį incidentą ir per kiek laiko sureaguoja. Įdomu, kad didžiausią balų skaičių informacinis incidentas gauna vertinant informacinį incidentą, jeigu pasiekia ES ar NATO partnerių auditorijas ne tik Lietuvos¹⁸².

Lietuva įtraukia į strateginę komunikaciją ne tik institucinius veikėjus atremti dezinformaciją. Antrame priede išvardinti reagavimo į incidentus lygmenys įtraukia viešosios informacijos skleidėjus, tokius kaip universitetai, nevyriausybines organizacijos ar nuomonės formuotojai į bendrą sąrašą kaip galimus komunikatorius. Anot NATO Strateginės komunikacijos kompetencijos centro ataskaitos NKVC palaiko keletą skirtingų tinklų tiek su institucijomis, tiek su nevyriausybėmis organizacijomis, pilietine visuomene bei žiniasklaida¹⁸³. Strateginė komunikacija, įtvirtinta nutarimu Nr. 955 yra vienas pagrindinių kovos su dezinformacija įrankių Lietuvos institucijoms, kuris nebūtinai turi būti reaktyvus. Strateginė komunikacija naudinga skleisti Lietuvos autobiografinį naratyvą. Užsienio reikalų ministerija tam naudoja net juodo katino „katašė Rango“ socialinius tinklus ir tai yra labai konkretus strateginės komunikacijos pavyzdys¹⁸⁴.

Strateginė komunikacija yra tik vienas iš atsako mechanizmų prieš dezinformaciją, kuriuos aprašo instituciniai dokumentai. Įstatymai taip pat numato bausmes už dezinformacijos skleidimą. Nors baudžiamoji atsakomybė už dezinformaciją nėra itin konkreti, pagal visuomenės informavimo įstatymą baudos yra galimos ir teisinių precedentų, kai sėkmingai skiriama bausmė yra¹⁸⁵. Baudžiamajame kodekse įtraukti punktai apie karo kurstymą ar neapykantos kalba yra, tačiau dezinformacija nėra konkrečiai įvardijama. Tokios bylos svarstomos administraciniame teisme. Verta

Excellence, 2026), 36, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d.

<https://stratcomcoe.org/pdfjs/?file=/publications/download/Countering-IIOs-in-the-Nordic-Baltic-FINAL-FILE.pdf>.

¹⁸² Lietuvos Respublikos Vyriausybė, „Nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo," 1 priedas, 2020, žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d.

<https://www.teisesakturegistras.lt/portal/lt/legalAct/4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0>.

¹⁸³ Ibid, 36.

¹⁸⁴ thediplocatrango, „22 years under the NATO flag 🇸🇮 Lithuania that is, Rango is barely even 2 years old. But look at him go!," Instagram įrašas, 2026 m. kovo 29 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d.

<https://www.instagram.com/p/DWdl7v8iL-A/>; thediplocatrango, „March 11. Lithuania is built on resistance, persistence, and sheer stubbornness of its identity...," Instagram įrašas, 2026 m. kovo 11 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.instagram.com/p/DVvNNXTiBsA/>.

¹⁸⁵ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, „Nutartis administracinėje byloje Nr. A-1188-1188/2024," 2024 m. spalio 9 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/4a1080a08d6a11ef92b19bb92dd76d17>.

paminėti, kad Lietuvoje kyla diskusijos dėl dezinformacijos kriminalizavimo ir griežtinimo¹⁸⁶, tačiau kol kas to nėra.

Bausmė ir komunikacija, yra kombinuojami kartu su ilgalaikiu požiūriu į kovą su dezinformacija – visuomenės atsparumo didinimu. Nacionalinėje saugumo strategijoje viename iš uždavinių išreiškiama, kad reikia: „stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, tobulinant švietimo sistemą, plėtojant kultūros paslaugas, ugdamą kritinį mąstymą ir vykdant koordinuotas žiniasklaidos, medijų ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinti viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą¹⁸⁷“. Kiti dokumentai įrodo, kad tai nėra tik tušti žodžiai – tokie darbai kaip Skaitmeninės savaitės iniciatyva ar Nacionalinis dezinformacijos raštingumo egzaminas demonstruojami kaip geri pavyzdžiai visuomenės atsparumui ugdyti. Pilietinio ugdymo vadovėlis mokiniams taip pat yra šios strategijos dalis¹⁸⁸.

Apibendrinant, Lietuva dezinformacijos atžvilgiu nevynioja žodžių į vatą – tai aiški grėsmė, įrašyta į Konstituciją nuo pat nepriklausomybės atkūrimo. Teisinės priemonės veikia ne tik teoriškai, o dezinformacija identifikuojama kiekviename žvalgybos grėsmių vertinime – pastaruoju metu kaip kibernetinių atakų dalis, siejama su Rusijos politiniais siekiais. Pats grėsmių vertinimas yra atsako dalis per atribuciją ir visuomenės informavimą. Nutarimu Nr. 955 visuomenės veikėjai įpinami į aktyvią kovos su dezinformacija veiklą – visuomenė čia nėra pasyvus stebėtojas, o gynybos sudedamoji dalis.

5.3 Lietuvos prezidento kalbų naratyvų analizė

Analizuojant Lietuvos prezidento kalbas juntama referencija į Rusiją kaip į egzistencinį priešą. Iš 4 kalbų, 17 kartų šis ontologinio lygmens naratyvas buvo fiksuotas. Tai buvo daugiausia panaudota kodo tipologija. Frazės, kurios apibūdina rusiją, tokios kaip „nuolatinis pavojingo priešininko spaudimas¹⁸⁹“, parodo įbauginimą. Taip pat referuojama į Lietuvos istorinę atmintį, auditorijoms yra

¹⁸⁶ Lietuvos Respublikos Seimas, „Seimo narės D. Ulbinaitės pranešimas: „Dezinformacija yra nusikaltimas ir turi būti kriminalizuota“, 2025 m. lapkričio 10 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=36002&p_k=1&p_t=293102.

¹⁸⁷ Lietuvos Respublikos Seimas, „Nutarimas dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, 37.6 str., galiojanti redakcija nuo 2021 m. gruodžio 22 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/GqUlwRVDtj>.

¹⁸⁸ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, „Pristatytas naujas pilietinio ugdymo vadovėlis“, 2026-03-03, <https://kam.lt/pristatytas-naujas-pilietino-ugdymo-vadovelis/> (žiūrėta 2026-05-02).

¹⁸⁹ Lietuvos Respublikos Prezidentūra, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba strateginės politikos konferencijoje „Universitetai, formuojantys ateitį: atsparios visuomenės kūrimas per inovacijas ir visuotinį poveikį“, 2025-10-21, [Lietuvos Respublikos Prezidentūra](https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=36002&p_k=1&p_t=293102) (žiūrėta 2026-05-02).

formuojamas autobiografinis naratyvas, kuriame rusija kontroliavo Lietuvą ir tauta buvo panardinta į Maskvos nelaisvę¹⁹⁰.

Kalbose dezinformacija ir rusija yra neišvengiamas faktas, kuris labiau daro įtaką viskam, negu kažkam konkrečiai. Prezidento kalbose nelabai yra išreiškiamas konkretus sprendimas ar požiūris, kuris leistų įžvelgti ką konkrečiai galima daryti su dezinformacija. Visgi, atsako poreikį buvo galima nujausti. Keliose vietose prezidentas kalbėdamas ir apžvelgdamas situaciją konstatavo, kad reikia būti pasiruošus, kurti savo naratyvus bei stebėti situaciją. Taip visgi išlaikomas ne vien pasyvus aukos naratyvas, o Lietuvos, kuri jau išmokusi gintis ir pasiruošusi rezistencijai. Rusija Lietuvai yra ontologinis „kitas“ ir kaip dalis bazinio saugumo pasitikėjimo sistemos ji padeda ne tik suvokti save, bet ir formuoti veiksmus.

Kaip atsakas Lietuvai yra labai svarbus tarptautinis bendradarbiavimas su ES ir NATO sąjungininkais (A-6). Tai buvo vienas dažniausiai pasikartojančių naratyvų ir pati populiariausia išsakyta atsako dalis – dirbti kartu. Šis atsakas labai stipriai susijęs su ontologinio saugumo bruožu O-3, kuris nurodo Lietuvos savęs suvokimą per ES ir NATO ryšį. Gan logiška, kad tokia svarbi identiteto dalis atspinti ir kalbant apie veiksmus. Puikus šio naratyvo pavyzdys yra prezidento pasisakymas, kad Lietuvai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai, bus atskiras dėmesys skirtas istoriniai atminčiai¹⁹¹. Tai nėra tik tušti žodžiai, bendros istorinės atminties puoselėjimas bei kova su istorijos klastojimu yra Lietuvos pirmininkavimo Europos Tarybas 2027 m. planuose¹⁹². Kadangi dezinformacija siekia pažeisti ontologinį saugumą paveikiant giluminį pasaulio supratimą¹⁹³, dalis taikinio yra istorinis savęs suvokimas. Lietuva imasi iniciatyvos ginti ne tik savo vienos istorinę atmintį, bet ir Europos. Kai kalbama, kad reikšmingą reikšminga yra Europos atminties politika¹⁹⁴, Lietuva nėra kažkaip atskiriama. Europos istorija yra Lietuvos. Verta pabrėžti, kad aktyviam apsigynimui, NATO išlieka svarbi prezidento retorikoje. G. Nausėda inauguracinėje kalboje teigė,

¹⁹⁰ Lietuvos Respublikos Prezidentūra, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-ųjų metinių minėjimo ir totalitarinių režimų aukų pagerbimo ceremonijoje“, 2025-05-08, [Lietuvos Respublikos Prezidentūra](https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/47443) (žiūrėta 2026-05-02).

¹⁹¹ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 11-ojoje Vilniaus užsienio ir saugumo politikos konferencijoje“, *lrp.lt*, 2025 m. lapkričio 21 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/47443>.

¹⁹² Lietuvos Respublikos Seimas, „Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2027 metais“ projektas“, 2 str., 2025 m. birželio 25 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 8 d. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/1475176051d411f0a19dcea0bcc863ad>.

¹⁹³ Bilgic, „Ontological (in)security after truth.“

¹⁹⁴ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-ųjų metinių minėjimo ir totalitarinių režimų aukų pagerbimo ceremonijoje“, *lrp.lt*, 2025 m. gegužės 8 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/44973>.

kad Europos saugumas priklauso nuo transatlantinio ryšio tvirtumo¹⁹⁵ ir šią retoriką išlaiko beveik pusantrų metų, kai teigia, jog ES ryšį turi stiprinti¹⁹⁶.

Svarbu ne tik išorę, bet ir visuomenę. Prezidento kalbose du kodai V-2 (visuomenės atsakomybės naratyvas) ir V-3 (whole-of-society, gynybos kartu naratyvas) kalba apie bendrumą ir darbą kartu pačioje valstybėje. Teigdamas, kad valstybė tai ne tik tankai¹⁹⁷ ir kad atsakomybė gula ir ant visuomenės pečių¹⁹⁸ prezidentas aktyviai formuoja rezistencinį autobiografinį Lietuvos naratyvą, kuris skatina aktyviai kovoti imtis gynybos. Šiai minčiai prezidentas skyrė nemažai dėmesio būtent universiteto kalboje, kurioje auditorija – studentai. Galima būtų išvelgti siekį formuoti jaunosios kartos mąstymą ir ontologinį saugumą įteigiant jiems rezistencijos bruožą. Vertinant pagal pirmajame lygybe fiksuotas savybes, kurios galėjo turėti įtakos naratyvams, rezistencijos bruožas itin susijęs su formuojamais V-2 ir V-3 naratyvais. Šie naratyvai remiasi vidine lietuvių tradicija priešintis. Visuomenės telkimo naratyvas kyla iš tautinio savęs suvokimo, o ne tik iš geopolitinės būtinybės.

Lietuvai svarbu kurti savo pačios naratyvą. Tai pastebima G. Nausėdos kalbų pasakojimuose ir nemažai susieta su istorine atmintimi. Teiginys, kad uoliai turime siekti tikros ir nesuklastotos istorijos¹⁹⁹, parodo norą aktyviai pasakoti savo paties pasakojimus. Tam taip pat svarbu ir priešiškas rusijai naratyvas siekiantis ją bausti už padarytus nusikaltimus. „Tik pripažinę ir įvertinę komunistinių režimų nusikaltimus bei tinkamai įamžinę jų aukų atminimą, reikšmingai apribosime dabartinių autoritarinių režimų galimybes skleisti melą ir dezinformaciją²⁰⁰“ citatą galime interpretuoti kaip siekį suteikti rusijos veiksams atribuciją už nusikaltimus.

Apibendrinant visas kalbas galima teigti, kad Lietuvos prezidentas nelaiko ir neformuoja naratyvo, kad dezinformacija būtų atskira grėsmė, ji yra dalis rusijos naudojamo arsenalo. Tai sutampa ir su ankstesnio skyreliu apie Lietuvos institucinį požiūrį. Dažnas ontologinis „kito“ konstravimas atlieka funkcinį vaidmenį, nes iš jo išplaukia ir atsako logika – jei Rusija yra egzistencinis priešas, atsakas negali būti tik techninis ar procedūrinis. Lietuviams yra įprasta gintis, todėl nenuostabu, kad prezidento kalbų išrinktuose koduose koduojant citatas į grėsmių suvokimą ir atsaką – atsakas buvo dažnesnis. Svarbiausias – tarptautinės bendruomenės, kurių saugumu kliaujasi Lietuva, tačiau visuomenės elementas nepamirštas. Kalbose dezinformacijos atžvilgiu konkretūs

¹⁹⁵ Nausėda, „Kalba 11-ojoje Vilniaus konferencijoje“, 2025 m. lapkričio 21 d.

¹⁹⁶ Lietuvos Respublikos Prezidentūra, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 11-ojoje Vilniaus užsienio ir saugumo politikos konferencijoje“, 2025-11-21, <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/47443>.

¹⁹⁷ Nausėda, „Inauguracijos kalba Seime.“ 2024 m. liepos 12 d

¹⁹⁸ Nausėda, „Kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos ceremonijoje.“ 2025 m. gegužės 8 d.

¹⁹⁹ Nausėda, „Kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos ceremonijoje.“ 2025 m. gegužės 8 d.

²⁰⁰ Ibid.

sprendima lieka bendrojo lygio, tokie kaip skatinimas švietimo, budrumas, naratyvo gynimas ir be detalios politinės ar institucinių algoritmų, kaip aprašoma potvarkyje Nr.955.

Lietuva iš savęs yra valstybė grįsta rezistenciniu identitetu, Rusijos kaip egzistencinio „kito“ suvokimu ir euroatlantine priklausomybe. Visi šie bruožai pasireiškė ir buvo identifikuoti instituciniuose dokumentuose ir šalies vadovo kalbose. Dezinformacija gan stabiliai yra suvokiama kaip dalis rusijos naudojamų priemonių arsenalo, o ne kaip vienetinė pramonė. Tačiau Lietuva, remdamasi savo istorine patirtimi ir susiformuotu pažiūriu į aplinką reaguoja griežtai. Instituciškai tai įtvirtinta nuo konstitucinio draudimo iki strateginės komunikacijos algoritmo, o prezidentinėse kalbose aktyviai raginama prieštarauti rusijos istoriniam revizionizmui.

Šeštas skyrius. Lyginimas.

Tiek Lietuva, tiek Suomija buvo analizuojamo atskirai, šiame skyriuje bus palyginti gauti rezultatai ir įžvalgos apie valstybių dezinformacijos suvokimą bei atsaką į jį. Tiek suvokimas, kas yra dezinformacija, tiek naudojamos metodikos kovai su dezinformacija nėra visiškai skirtingos. Tai natūralu, nes kiekviena visuomenė nesugalvos visiškai originalios prieigos savo kovai su dezinformacija. Panašumai ir skirtumai bus aptariami šiame skyrelyje.

Pirmiausia svarbu palyginti pačią dezinformacijos sampratą ir kaip ši grėsmė yra pristatoma. Abi valstybės neneigia dezinformacijos egzistavimo, abiejų valstybių naujausi dokumentai analizuojantys potencialias nacionalines grėsmes mini dezinformaciją. Tačiau kaip apie tai kalbama skiriasi.

Pagrindinius akcentus apie dezinformaciją galima rasti tiek Lietuvos, tiek Suomijos naratyvuose. Tai, kad dezinformacija yra hibridinių atakų dalis, kad reikia plėtoti savo šalies valstybinį naratyvą ir kad tarptautiniais santykiais, švietimas ir visuomenė yra svarbios atsako sudedamosios dalys galima rasti abiejų šalių naratyvuose. Tai nestebina, nes abi valstybės jaučia konkrečią rusijos grėsmę. Lietuva ir Suomija turi istorinę patirtį su rusija ir šiandien abi valstybės yra NATO bei ES narės. Tiek Europos Sąjunga, tiek NATO turi metodologinius pasiūlymus bei formatus apsikeitimui informacija apie dezinformaciją. Tačiau nepaisant šių panašumų, valstybės nėra identiškos ir skirtumai egzistuoja.

Lietuvoje dezinformacija yra aiški rusijos veikla, kuriai net nereikia apibrėžimo ir įvade pakanka tai įvardinti kaip atvirą grėsmę valstybei, kuri prisideda prie rusijos veikų siekiančių pažeisti Lietuvos suverenumą. Suomijoje dezinformacijos kiekis auga. Jos dokumentuose dezinformacijos sąvoka formuojama kaip dalis hibridinių veiksmų ir prezidentas viešojoje kalboje įvardina

dezinformaciją kaip grėsmę demokratijai²⁰¹. Lietuvoje dezinformacija daug dažniau gretinama ne tik su kibernetinėmis atakomis, bet prezidento naratyve gretinama su istorijos perrašymu²⁰². Tai sudaro įspūdį, kad Lietuva įvardina dezinformaciją kaip tiesioginę grėsmę autobiografiniam naratyvui, kuris yra remiamas istoriniu pasakojimu. Ganėtinai nemažai Lietuvos retorika siejama su geopolitiniu kontekstu, Gitanas Nausėda kartu kalba apie karus ir prievartas šiuolaikiniame pasaulyje. Aleksanderis Stubbas kalbėdamas apie dezinformaciją įvardija tai kaip bendrą visuomenės problemą ir dažnu atveju kalba kartu su visuomene naudodamas „mes“ įvardį.

Grėsmės intensyvumas Suomijos atžvilgiu yra augantis, visgi tonas išlaikomas pragmatiškas. Prezidentas teigia, kad „mums sekasi neblogai“²⁰³ kalbėdamas apie hibridines įtakos darymo atakas, tiek institucijos išlaiko neutralų toną ir pateikia tai kaip valdomą grėsmę, kurią reikia spręsti per techninius klausimus, tokius kaip algoritmai. Lietuvos institucijos bei prezidentas taip pat kalba apie naująsias technologijas, ypač dirbtinį intelektą. Tačiau dirbtinis intelektas labiau yra įrankis greitai kurti dezinformaciją. Ir nors Suomijos instituciniuose dokumentuose pasitaiko skatinimo kurti savo naratyvus ir kovoti su istoriniu revizionizmu, Lietuvos prezidento kalbose tai itin ryški linija. Lyginant kalbų naratyvus, Suomijos prezidento kalbose kodai G-4 (grėsmės neapibrėžtumo naratyvas) bei G-2 (skaldymo naratyvas) buvo populiariausi grėsmių kategorijoje (identifikuoti 9 ir 11 kartų). Lietuvos prezidento kalbų naratyvuose G-2 (skaldymo naratyvas) taip pat fiksuotas nemažai – 10 kartų. Procentaliai G. Nausėdos kalbose visuomenės skaldymas akcentuojamas mažiau, tačiau tai vis tiek išlieka vienas pagrindinių naratyvų (6,6 % visų kodų, lyginant su Suomijos 8,3 % ir 6,8 %).

Suomijos naratyvuose įtakos darymas visgi yra gana bendrinė grėsmė, turinti konkrečius aspektus, tokius kaip algoritmai ar dirbtinis intelektas, su kuriais Suomija gali kovoti ES lygmeniu ar mokydama jaunąją kartą mokyklose, kaip juos identifikuoti. Visgi Lietuvos populiariausias naratyvas kalbose, fiksuotas 18 kartų (11,9 %), yra O-2 (Rusijos, kaip egzistencinės grėsmės, naratyvas). Kadangi Lietuva save supranta kaip fundamentaliai priešingą Rusijai ir įvardija ją kaip egzistencinį priešą, naratyvas O-2 buvo klasifikuotas kaip ontologinis, tačiau jį galima interpretuoti ir kaip grėsmę. Tai sutampa su institucine analize, kurioje Rusija taip pat referuojama kaip didžiausia ir svarbiausia Lietuvos grėsmė. Ji laikoma tarsi esanti visur, o šis kodas kalbose siejamas su daugeliu kitų kodų be ryškaus ryšio²⁰⁴.

²⁰¹ Stubb, „Speech at Hertie School,“ 2024 m. gegužės 8 d.

²⁰² Nausėda, „Inauguracijos kalba Seime,“ 2024 m. liepos 12 d.

²⁰³ Stubb, „Speech at the 254th National Defence Course,“ 2025 m. lapkričio 3 d.

²⁰⁴ Žiūrėti priedą Nr. 5.

Tuo pačiu Suomijos G-3 (Rusijos grėsmės naratyvas), nors įvardijamas mažiau kartų (6 iš viso, 5 sietini su kitu kodu), turi pasikartojantį papildomą naratyvą O-2 (atsparumo / sisu). Visa tai parodo, kad Lietuva vertina Rusiją šiek tiek plačiau, bet tuo pačiu ir mažiau kryptingai nei Suomija. Suomijos išraiška Rusijos atžvilgiu yra santūresnė. Tai labai susiję su bazinio pasitikėjimo sistema, kurią formuoja istorinė patirtis ir naratyvai. Suomija, nors ir nukentėjusi nuo karų su Rusija, išlaikė savo oficialią nepriklausomybę. Finliandizacija, kaip pragmatinis prisitaikymas, glaudūs santykiai su Rusija, siekiant jos palankumo, bei laviravimas tarp Rytų ir Vakarų sukūrė Suomijos pasitikėjimą savimi kaip derybininke ir balansuotoja, turinčia nepalankų kaimyną, kuris niekur nedings. Pats A. Stubbas interviu Estijos žurnalistams puikiai iliustravo Suomijos pragmatizmą, kalbėdamas apie kada nors ateisiantį laiką vėl kalbėtis su Rusijos prezidentu, tuo pačiu palaikant asmeninius santykius su JAV prezidentu²⁰⁵. Tuo tarpu Lietuva supranta rusiją kaip valstybę, kuri aktyviai nori užvaldyti, todėl reikia nuolatos aktyviai kovoti. A. Stubbas teigia, kad darbas prieš priešinantis įtakos darymui niekada nesibaigs²⁰⁶, tačiau G. Nausėda įvardina nuolatinį pavoingo priešininko spaudimą ir būtinybę nuolatinai budėti²⁰⁷. Apibendrinant, Suomijai status quo yra susitaikyti su rusija kaip grėsminga kaimyne ir priimti sprendimu, kurie leistų geriausiai priešintis grėsmei atsižvelgiant į geopolitinio laikotarpio niuansus. O Lietuvai ontologinis status quo yra laikyti save rusijos priešu ir aktyviai kovoti.

Visa tai sudaro šiek tiek skirtingai subalansuotą atsako į dezinformaciją paketą. Teisiniai sprendimai Lietuvoje daug aiškesni ir griežtesni. Nacionalinėje teisėje dezinformacija tiesiogiai egzistuoja. Tuo tarpu Suomija labiau renkasi palaikyti ES teisėkūrą, kuri reguliuoja didžiąsias platformas ir algoritmų skaidrumą bei palaiko bendras ES sankcijas rusijai, įskaitant dezinformacijos kanalų blokavimą. Tuo tarpu Lietuvos Seime yra keliami nacionalinės teisės naujinimo tema būtent dezinformacijos kriminalizavimui²⁰⁸. Tiesa, paskutinis Seimo narių pasiūlymas lapkričio mėnesį šiuo klausimu nėra gerai išdirbtas. „Kovos su dezinformacija politiniame dokumente“ vienas iš pasiūlymų yra kurti greitojo reagavimo sistemą Lietuvoje kovai su dezinformacija. Įstatymiškai tą jau įtvirtina Vyriausybės nutarimas Nr. 955 ir kaip įrodo NATO StratCom COE publikacija – visos institucijos jau

²⁰⁵ Mihkel Kärmas, „Finland's President Stubb: We were too soft on Russia before 2022," *ERR News*, 2026 m. balandžio 29 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://news.err.ee/1610009929/finland-s-president-stubb-we-were-too-soft-on-russia-before-2022>.

²⁰⁶ Stubb, „Speech at the 254th National Defence Course," 2025 m. lapkričio 3 d.

²⁰⁷ Gitanas Nausėda, „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba strateginės politikos konferencijoje „Universitetai, formuojantys ateitį: atsparios visuomenės kūrimas per inovacijas ir visuotinį poveikį“, 2025-10-21, <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/46153> (žiūrėta 2026-04-28).

²⁰⁸ Lietuvos Respublikos Seimas, „Dezinformacija yra nusikaltimas ir turi būti kriminalizuota," *lrs.lt*, 2025 m. lapkričio 10 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=36002&p_k=1&p_t=293102.

veikia bendrame tinkle²⁰⁹. Tačiau pati idėja griežčiau ir aktyviau kovoti prieš dezinformaciją sutampa su ontologinio saugumo logika.

Strateginė komunikacija ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas yra svarbūs abiem valstybėms. Abi šalys turi konkrečias sistemas ir algoritmus krizių komunikacijai. Tačiau naujas įdomus pokytis Suomijoje – centralizacija. 2025 m. lapkričio mėnesį buvo priimta sprendimas centralizuoti ministerijų komunikaciją sutelkiant ją prie ministro pirmininko. Tiesa, sprendimas ne visų buvo sutiktas itin palankiai²¹⁰, bet visgi buvo priimtas. Esant bendrai struktūrai, diktuojančiai pagrindines komunikacijos linija, yra lengviau susiderinti kampanijas bei esant reikalui efektyviau skirstyti resursus pagal poreikį. Tai aktualu kovoje su dezinformacija, kai galėtų tapti bet kada komunikuoti. Visgi, tik todėl, kad Suomija pasiruošusi krizių komunikacijai, nereiškia, kad institucijos liunkusiuos pačios viešinti dezinformacijos kampanijas. Pavyzdžiui, žvalgybos institucija Supo socialiniame tinkle LinkedIn per pastaruosius 6 mėnesius paskelbė 14 įrašų. Dauguma jų – apie darbą žvalgyboje ir keli apie saugumo ataskaitą (2) bei perspėjimai visuomenei apie interneto maršrutizatorių nesaugumą (1) bei visuomenei daromą plėtojamą ekonominį ir verslo santykius su nedraugiškomis valstybėmis (1). Tuo tarpo Valstybės saugumo departamentas nuo 2026 m. sausio 1 dienos LinkedIn paskelbė 40 įrašų, net 5 iš jų buvo perspėjimai apie konkrečias rusijos ir baltarusijos informacines provokacijas (t.y. dezinformaciją). Tai parodo, kad institucijos labiau linkusios imtis paneigimo / perspėjimo strategijos. O Suomija savo pajėgumus telkia pačios Suomijos autobiografiniam naratyvui formuoti. Šio darbo rašymo metu, Suomijos įrankių dėžė (angl. „Finnish Toolbox“) turi 33 publikacijas išleistas patalpintas į svetainę 2026 metais. Net 20 iš jų yra dokumentai, tiesiogiai pristatantys Suomiją. Tokie kūriniai kaip „Suomijos kinas dešimtyje scenų²¹¹“ ir „10 istorijų apie Suomijos vaikų kultūrą²¹²“ yra populiarius šio žanro tipas. Šiuose dokumentuose Suomijos tapatybė ir jos prisistatymas pasauliui sutelkti glaustus pasakojimus, primenančius autobiografinius naratyvus, apie kuriuos kalbama ontologinio saugumo studijose. LRVK pražiūrime tinklapyje apie Lietuvos įrankius pagrindiniai siūlomi leidiniai išleisti 2022 ir 2021 metais²¹³. Dezinformacijai kelia tiek ontologinio nesaugumo, kiek valstybės autobiografinis naratyvas nėra pajėgus atlaikyti informacines

²⁰⁹ Pamment ir kt., *Countering Information Influence Operations*, 36–37.

²¹⁰ Inka Hopsu, „MP Hopsu Warns: Centralising Communications a Serious Setback for Democracy," *Verdelehti*, 2025 m. lapkričio 3 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://www.verdelehti.fi/2025/11/03/mp-hopsu-warns-centralising-communications-a-serious-setback-for-democracy/>; „HS: Päättös ministeriöiden viestinnän keskittämisestä on nyt tehty," *Yle*, 2025 m. lapkričio 7 d., žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://yle.fi/a/74-20192843>.

²¹¹ „Finnish Cinema in 10 Scenes," *Toolbox Finland*, žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://toolbox.finland.fi/arts-design/finnish-cinema-in-10-scenes/>.

²¹² „10 Stories about Finnish Children's Culture," *Toolbox Finland*, žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://toolbox.finland.fi/arts-design/10-stories-about-finnish-childrens-culture/>.

²¹³ „Popular assets," *Lithuania Brand Toolkit*, žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://lithuania.lt/brand-toolkit/>.

kampanijas. Suomija proaktyviai renkasi įtvirtinti modernų savęs naratyvą, o Lietuva fokusuojasi į Europinės istorijos atmintį²¹⁴ ir komunikuoja apie specifines grėsmes savo visuomenei.

Visuomenė yra labai svarbus dėmuo abejoms valstybėms. G. Nausėdos ir A. Stubbo kalbose viešojo lygmens naratyvai populiariūs²¹⁵. A. Stubbas akcentuoja visuomenės atsakomybę kartu su visu whole-of-society modeliu (kodai V-2 ir V-3). Visuomenę reikia šviesti, turi būti atvira, pasitikinti savo institucijomis ir turėti laisvą ir nepriklausomą žiniasklaidą. G. Nausėdos kalbose visuomenės whole-of-society kodas taip pat svarbus, tačiau bendrame fone visuomenė labiau yra rezistencijos darinys, kuris turi būti pasiryžęs aktyviai ginti savo istoriją, laisvę ir demokratiją. Taip pat Lietuvos dokumentuose prorusiška visuomenės dalis yra suprantama kaip vidinė grėsmė išnaudojama rusijos. Tokio naratyvo nelabai yra Suomijos dokumentuose.

Panašumas, kurio gal nebūtinai galima tikėtis – abu prezidentai stipriai akcentuoja²¹⁶ NATO bei ES kaip saugumo garantus. Visgi, yra skirtumų. Lietuvoje priešiški naratyvai prieš Vakarų Lietuvai aptarinėjami grėsmių vertinimuose. Tapatinama Lietuvos ir Europos istorija. Suomijos naratyvuose visa dar išskiriama, kad NATO Suomijai yra naujovė. ES yra svarbi užtikrinant pačios Suomijos saugumą valstybės narėms dirbant kartu. Skaitant dokumentus ir kalbas susidaro įspūdis, kad Suomijai ES ir NATO yra terpė bendradarbiauti. Lietuvai tai yra būtinas tinklas, kuris yra glaudesnis nei tiesiog tarptautiniai santykiai, Lietuvos tapatybės dėmenys yra ES ir NATO. Kalbų analizėje A. Stubbo naratyvas apie kolektyvinę gynybą daugiausia sietinas su ontologiniu lygmeniu, tarsi norima formuoti naują autobiografiją. Tuo pačiu G. Nausėdos kalbose naratyvas smarkiai susijęs su atgrasymu. Kadangi rusija yra fundamentalus „kitas“ prieš kurį reikia kovoti, Lietuva stoja į rusijos tiesioginių priešininkų gretas NATO ir ES. Pragmatiškumo ir kovotojo identitetus iliustruoja palyginimas, kad kalbų analizėje A. Stubbo pagrindiniai Somers lygmenys yra ontologinis ir atsako. O G. Nausėdos – ontologinis ir grėsmės.

Išvados.

Lietuvos ir Suomijos atsakas į dezinformaciją turi sisteminių skirtumų, kuriuos galima aiškinti nevienodomis bazinio pasitikėjimo sistemomis. Jos leidžia interpretuoti grėsmės suvokimą savaip. Tokie ontologinio saugumo pagrindų skirtumai remiasi istorinėmis patirtimis ir autobiografiniais naratyvais. Visgi ginamoji tezė tik dalinai pasitvirtina. Svarbu atkreipti dėmesį, kad gynybinių sistemų elementai yra panašūs. Tikėtina, kad prie to prisideda ES ir NATO kuriamos kovos su

²¹⁴ Nausėda, „Kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos ceremonijoje,“ 2025 m. gegužės 8 d.

²¹⁵ Žiūrėti priedą Nr. 6.

²¹⁶ Žiūrėti priedą Nr. 7.

dezinformacija metodologijos²¹⁷. Vertingiausia atkreipti dėmesį į tai, kaip gynybos sistemos konfigūruojamos ir kodėl kyla skirtumai. Šiuos skirtumus galima aiškinti ontologinio saugumo teorija.

Suomija turi gan tvirtą bazinę pasitikėjimo sistemą (aprašytą J. Mitzen ir B. J. Steelio), kuri remiasi istorine patirtimi ir naratyvų palaikomais tapatybės bruožais: pragmatizmu, sisu bei visuomenės ir institucijų bendradarbiavimu. Patirtis leidžia vertinti Rusiją kaip grėsmę, kurią galima valdyti, imantis proaktyvių, pragmatiškų veiksmų, tokių kaip, medijų raštingumas, privaloma karo tarnyba bei bendradarbiavimas tiek su Rusija, tiek su Europa. Dokumentuose ir kalbose išlaikomas ramus ir neutralus tonas. Kalbų naratyvų analizėje G-3 (Rusijos grėsmė) fiksuota 6 kartus ir net 5 atvejais yra susijusi su O-2 (atsparumas/sisu) arba kitaip tariant - adaptacijos naratyvu. Galima interpretuoti, kad Suomija linkusi analizuoti grėsmes kartu su jų suvaldymo strategijomis.

Lietuvos ontologinis saugumas remiasi rezistencija ir išlikimu. Jeigu Suomijos savęs suvokimas yra gan stipriai internalizuotas, Lietuva save suvokia per priešišumą su Rusijai. Rusija yra ontologinis „kitas.“ Taip pat ES ir NATO yra internalizuojama tarptautinė bendruomenė, kurios teikia ne tik fizinį, bet ir ontologinį saugumą.

Dezinformacija Suomijoje yra hibridinė grėsmė, kuri sprendžiama nuosekliai, akcentuojant švietimą ir tik pastaraisiais metais kuriant tarpinstitucinius atsako modelius. Lietuvoje dezinformacija kaip konceptas, yra natūralus. Institucijos plačiau apie tai komunikuoja, pateikdamos daug ryškių pavyzdžių. Dezinformacijos neteisėtumas ir „blogumas“ yra įteisinamas ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje.

Dėl Rusijos propagandos ir kitų veiksmų prieš istorinę atmintį ir demokratinius procesus, Lietuva jaučia didelę grėsmę savo autobiografiniam naratyvui. Dezinformacija G. Nausėdos kalbose nuolat gretinama su istorijos perrašymu, o grėsmių vertinime nemažai informacijos skiriama Rusijos naratyvams, kurie kėsina į valstybingumą, aptarti. Lietuva gan konkrečiai saugo savo tapatybę ir viską, ką Rusija stengiasi neigti. Suomijoje svarbu demokratija, laisva žiniasklaida ir pasitikėjimas tarp institucijų ir visuomenės. Fundamentalieji valstybės turi suteikti asmeniui įrankius, kad jis pats gebėtų nepasiduoti dezinformacijai. Todėl Suomija remia žiniasklaidą rusų kalba Rytų Europoje iki šios dienos.

²¹⁷ „Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI),“ *European External Action Service*, žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en; „NATO's approach to counter information threats,“ *NATO*, 2025 m. vasario 3 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://www.nato.int/en/what-we-do/wider-activities/natos-approach-to-counter-information-threats>.

Sisteminių skirtumų yra būtent teisinėje bazėje. Lietuvoje ji egzistuoja, o Suomijoje – ne. Tą galima paaiškinti Lietuvos rezistenciniu naratyvu, kuriuo siekiama visomis priemonėmis priešintis galimoms Rusijos grėsmėms iš išorės ir iš vidaus. Kadangi Lietuvoje visuomenė gali būti laikoma vidine grėsme, kurią Kremlius siekia išnaudoti, manipuliuoti ir palaikyti, skatinant dalyvavimą politinėje veikloje, stipri teisinė bazė, įtvirtinanti dezinformacijos nelegalumą, yra saugos mechanizmas. Lietuva mato priešą, su kuriuo reikia kovoti, Suomija mato save aplinkoje, kurioje svarbu prisitaikyti.

Visuomenė svarbi abejose valstybėse. A. Stubbo kalbose V-3 (whole-of-society) turi didesnę ryšį su švietimu, laisva žiniasklaida (A-2) ir atsparumu (O-2). Tai leidžia galvoti apie visuomenę kaip stiprinamą valstybės dalį, kuri taip pat atsakinga už valstybės funkcijų užtikrinimą. G. Nausėdos kalbos V-3 ir A-2 (atgrasymo naratyvas) labiau sukuria mobilizuojamos visuomenės vaizdinį, kuri turi aktyviai kovoti su dezinformacija ir Rusijos keliama grėsme. Somers ontologinis naratyvinis lygmuo yra svarbus abiem valstybėms, tačiau Suomijai svarbiau atsakas, o Lietuvai – priešo naratyvas. Tai tiesiogiai koreliuoja su introspekcinė Suomijos tapatybe ir Lietuvos autobiografija, kylančia iš savęs suvokimo aplinkoje. Taigi, valstybės turi skirtingai susiformavusias bazinio pasitikėjimo sistemas. Suomijos atvejis labiau paaiškinamas B. J. Steelio požiūriu, kuris akcentuoja, kad tapatybė kyla ir iš pačios valstybės savęs projekto²¹⁸. Suomija aktyviai formuoja savo naratyvą ir tapatybę. Aktyvi įvaizdžio kampanija, sisu, kalbėjimas, kad Suomija susitvarko su dezinformacijos grėsme ar kad Suomija dalinasi siena su Rusija, todėl santykiai kažkada bus atnaujinami, yra aktyvūs tapatybės formavimo pavyzdžiai, kurie kyla iš vidinio savęs. Lietuvoje kalbos apie laiką, kai reikės komunikuoti su Rusija, labiau įvardijamos ne kaip pragmatizmas, bet prorusiškas požiūris. Rusija yra „kitas“ ir visiškai natūralu palaikyti priešpriešą, nuolat perspėjant visuomenę apie Rusijos dezinformacijos kampanijas. Buvimas ES bei NATO pateikiamas kaip istorinis Europinės Lietuvos tęsinys. Toks savęs sutapatinimas su sąjungininkais ir buvimas nuolatiniu Rusijos priešu yra rutina, kuri suteikia stabilumo pasauliui suvokti iš Lietuvos perspektyvos. Būtent taip bazinio pasitikėjimo sistemą aiškina J. Mitzen, kuri akcentuoja valstybės pasitikėjimą savimi atkurti rutinas²¹⁹. Lietuvos rezistencijos bruožas yra būtent tas vardiklis, kuris gali padėti užtikrinti, kad Lietuva niekada nenustos priešintis Rusijai.

Nei vienos šalies modelis nėra konkrečiai geresnis už kitą. Lietuva reaguoja greitai ir turi patirties strateginės komunikacijos srityje. Lietuva aktyviai formuoja istorinį naratyvą. Suomijos

²¹⁸ T. Kaşıkçı ir M. Yetim, „The Impact of Different Basic Trust Types During Critical Situations: The Case of Saudi Arabia and Kuwait," *Uluslararası İlişkiler / International Relations* 21, nr. 83 (2024): 83–85, <https://www.jstor.org/stable/27327056>.

²¹⁹ Mitzen, „Ontological Security in World Politics," 345–352.

komunikaciniai mechanizmai šiuo metu patiria struktūrinius pokyčius ir sunku rasti konkrečių dezinformacijos kampanijų paneigimo atvejų. Suomijos modelis pritaikytas ilgalaikiam visuomenės atsparumui, pasitikėjimui institucijomis palaikyti ir proaktyviam visapusiškam autobiografiniam naratyvui formuoti. Atsigręžiant į A. Lupovičiaus teoriją, vienas iš būdų palaikyti ontologinį saugumą kibernetinėje erdvėje, kurioje daug sunkiau išlaikyti galią, yra garsiai skleisti savo naratyvą²²⁰. Suomija renkasi tą daryti autonomiškai ir nepriklausomai nuo rusijos grėsmės. Taigi, ontologinis nerimas yra slopinamas. Lietuvą aktyviai kovoja su Rusijos bandomu sukelti fantazijos naratyvu, kuris įgalintų kitoki visuomenės mąstymą²²¹. Lietuva renkasi koncentruoti savo kovos su dezinformacija resursus į būtent istorinio naratyvo kūrimą, kuris būtų paremtas priešišku Rusijai. Galbūt net galima būtų įžvelgti nerimo panaudojimą kaip priemonę formuoti naratyvą ir skatinti visuomenės priešišką dezinformacijai.

Konkretesnės išvados reikalautų didesnio tyrimo. Darbo apimties ribotumas mažina galimų analizių skaičių. Pasitelkiant institucinę analizę bei politinę komunikaciją, būtų vertinga ištirti, ką konkrečiai, kaip grėsmes ir atsako priemones, akcentuotų valstybės ir pilietinės visuomenės atstovai abejose šalyse. Taip pat svarbu pripažinti, kad kalbų imtis nebuvo didelė, ir retrospektyviai verta paminėti, kad naratyvų kodavimas būtų patikimesnis, jeigu būtų koduotas ne vieno asmens. Atsako strategijos į dezinformaciją yra gan plati sritis, kuri gali skirtis tarp aprašytų mechanizmų ir realiai veikiančių. Taip pat būtų naudinga tirti ir kovos su dezinformacija strategijų efektyvumą, tačiau tai itin komplikuota užduotis, nes dezinformacijos poveikis yra kompleksinis, ir fundamentalios atsako strategijos (ypač komunikacijoje) gali turėti neprognozuojamų pasekmių, viešajam diskursui nukrypus neplanuotais naratyvais. Visgi, šis darbas leido atskleisti skirtumus tarp valstybių komunikuojamų atsako strategijų bei parodyti, kad ontologinio saugumo perspektyva yra vertingas įrankis tokio tipo analizėje.

Bibliografija:

Monografijos:

1. Buzan, Barry, Ole Wæver ir Jaap de Wilde. *Security: A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers, 1998.
2. Clerc, Louis. *Cultural Diplomacy in Cold War Finland: Identity, Geopolitics and the Welfare State*. Cham: Palgrave Macmillan, 2023. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-12205-7>.
3. Effingham, Nikk. *An Introduction to Ontology*. Cambridge: Polity, 2013.
4. Eidintas, Alfonsas, Alfredas Bumblauskas, Antanas Kulakauskas ir Mindaugas Tamošaitis. *Lietuvos istorija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013.

²²⁰ Lupovici, „Ontological security, cyber technology," 161–170.

²²¹ Bilgic, „Ontological (in)security after truth."

5. Giddens, A. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford: Stanford University Press, 1991.
6. Kähönen, Aappo. *The Soviet Union, Finland and the Cold War: The Finnish Card in Soviet Foreign Policy, 1956–1959*. Bibliotheca Historica 103. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2006.
7. Meinander, Henrik. *A History of Finland*. New York: Oxford University Press, 2020.
8. Meinander, Henrik. *Suomijos istorija*. Vilnius: Aukso žuvis, 2021.
9. Miskimmon, Alister, Ben O'Loughlin ir Laura Roselle. *Strategic Narratives: Communication Power and the New World Order*. New York: Routledge, 2013.
<https://doi.org/10.4324/9781315871264>.
10. Petrauskaitė, Audronė, Rolanda Kazlauskaitė-Markelienė ir Rasa Gedminienė. *Šalies saugumas ir gynyba: Mokomoji medžiaga Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams*. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2016.
11. Steele, B. J. *Ontological Security in International Relations*. New York: Routledge, 2008.
12. Trotter, William R. *A Frozen Hell: The Russo-Finnish "Winter War" 1939–1940; A Military/Political Overview*. Chapel Hill: Algonquin Books of Chapel Hill, 2000.

Akademiniai straipsniai:

1. Arter, David. „From Finlandisation and Post-Finlandisation to the End of Finlandisation? Finland's Road to a NATO Application." *European Security* 32, nr. 2 (2023): 169–190.
<https://doi.org/10.1080/09662839.2022.2113062>.
2. Balzacq, Thierry. „Securitization Theory: Past, Present, and Future." *Polity* 51, nr. 2 (2019).
3. Baron, Ilan Zvi ir Piki Ish-Shalom. „Exploring the Threat of Fake News: Facts, Opinions, and Judgement." *Political Studies* 77, nr. 2 (2024). <https://doi.org/10.1177/10659129241234839>.
4. Bilgic, Ali. „Ontological (in)security after truth: Disinformation as affective technology." *Cooperation and Conflict* (2026 m. vasaris). <https://doi.org/10.1177/00108367261422466>.
5. Bolton, Derek. „Targeting Ontological Security: Information Warfare in the Modern Age." *Political Psychology* 42, nr. 1 (2021). <https://doi.org/10.1111/pops.12691>.
6. Denniss, Emily ir Rebecca Lindberg. „Social media and the spread of misinformation: infectious and a threat to public health." *Health Promotion International* 40, nr. 2 (2025): daaf023. <https://doi.org/10.1093/heapro/daaf023>.
7. Gellwitzki, C. Nicolai L. „The Positions of Ontological (In)Security in International Relations: Object Relations, Unconscious Phantasies, and Anxiety Management." *International Theory* 17, nr. 1 (2025): 118–150. <https://doi.org/10.1017/S1752971924000125>.
8. Henttonen, Pentti ir kt. „A measure for assessment of beneficial and harmful fortitude: development and initial validation of the Sisu Scale." *Heliyon* 8, nr. 11 (2022).
<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11483>.
9. Hyvönen, Ari-Elmeri ir Tapio Juntunen. „From "spiritual defence" to robust resilience in the Finnish comprehensive security model." *Kn. Nordic Societal Security* (2020): 155–175.
<https://doi.org/10.4324/9781003045533-11>.
10. Huysmans, J. „Security! What Do You Mean?: From Concept to Thick Signifier." *European Journal of International Relations* 4, nr. 2 (1998): 240–243.
<https://doi.org/10.1177/1354066198004002004>.

11. Jakaitis, Jonas. „Kartų konsolidacijos modernybės kultūroje ypatumai: dalyvaujamumo problematika LPKT bendruomenėse." Kn. *Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „FORUMAS-23": „Rezistencijos ir tremčių fenomeno vertinimas šiandienos Lietuvos atminties kultūroje"*. Lietuvos Respublikos Seimas, Vilnius, 2023 m. lapkričio 17 d.
12. Kadercan, Burak. „Making sense of survival: refining the treatment of state preferences in neorealist theory." *Review of International Studies* 39, nr. 4 (2013): 1001–1024. <https://doi.org/10.1017/s0260210512000538>.
13. Kaşıkçı, T. ir M. Yetim. „The Impact of Different Basic Trust Types During Critical Situations: The Case of Saudi Arabia and Kuwait." *Uluslararası İlişkiler / International Relations* 21, nr. 83 (2024): 81–85. <https://www.jstor.org/stable/27327056>.
14. Kinnvall, C. „Ontological Security." *The SAGE Encyclopedia of the Sociology of Religion*. <https://doi.org/10.4135/9781529714401.n314>.
15. Kinnvall, C. ir J. Mitzen. „An introduction to the special issue: Ontological securities in world politics." *Cooperation and Conflict* (2016): 1–11. <https://doi.org/10.1177/0010836716653162>.
16. Kosonen, Jarkko ir Juha Mälkki. „The Finnish Model of Conscription: A Successful Policy to Organize National Defence." Kn. *The Finnish Model of Conscription*. Oxford: Oxford University Press, 2022. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192856296.003.0022>.
17. Krickel-Choi, Nina C. „The Concept of Anxiety in Ontological Security Studies." *International Studies Review* 24, nr. 3 (2022). <https://doi.org/10.1093/isr/viac013>.
18. Lahti, Emilia. „Embodied fortitude: An introduction to the Finnish construct of sisu." *International Journal of Wellbeing* 9, nr. 1 (2019): 55–70. <https://doi.org/10.5502/ijw.v9i1.672>.
19. Lester, D. ir J. Thinschmidt. „The Relationship of Laing's Concept of Ontological Insecurity to Extraversion and Neuroticism." *Personality and Individual Differences* 9, nr. 3 (1988): 687–688. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(88\)90167-5](https://doi.org/10.1016/0191-8869(88)90167-5).
20. Lewandowsky, Stephan, Ullrich K. H. Ecker, John Cook, Sander van der Linden, Jon Roozenbeek ir Naomi Oreskes. „Misinformation and the epistemic integrity of democracy." *Current Opinion in Psychology* 54 (2023): 101711. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101711>.
21. Lupovici, Amir. „Ontological security, cyber technology, and states' responses." *European Journal of International Relations* 29, nr. 1 (2023): 151–179. <https://doi.org/10.1177/13540661221130958>.
22. Mitzen, J. „Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma." *European Journal of International Relations* 12, nr. 3 (2006): 341–370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.
23. Rapp, David N. ir Nikita A. Salovich. „Can't We Just Disregard Fake News? The Consequences of Exposure to Inaccurate Information." *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences* 5, nr. 2 (2018): 232–239. <https://doi.org/10.1177/2372732218785193>.
24. Rudnik, Agata ir Laura Santoo. „Sisu-per Power: The Art of Not Giving Up. Applying Finnish Resilience to Enhance University Students' Well-Being." *Studia Scandinavica* (2025): 100–115. <https://doi.org/10.26881/ss.2025.29.08>.

25. Somers, Margaret R. „The Narrative Constitution of Identity: A Relational and Network Approach." *Theory and Society* 23, nr. 5 (1994): 605–649. <https://www.jstor.org/stable/658090>.
26. Steele, B. J. „Ontological security and the power of self-identity: British neutrality and the American Civil War." *Review of International Studies* 31, nr. 3 (2005): 519–540. <https://doi.org/10.1017/S0260210505006613>.
27. Strukčinskienė, Birutė. „Building Up Sisu, a Nordic Cultural Construct for the Comprehensive Development of Health and Harmony." *Tiltai* (2022). <https://doi.org/10.15181/tbb.v87i2.2323>.
28. Thornton, Mariah. „Resisting disinformation: theorising whole-of-society and sociotechnical resistance." *European Journal of International Relations* (2025): 1–38. <https://doi.org/10.1177/13540661251382639>.
29. Verleye, Z. „Failing the state self: on the politics of state shame." *International Theory* 17, nr. 1 (2025): 1–45. <https://doi.org/10.1017/S1752971924000101>.
30. Vieira, M. A. „(Re-)imagining the 'Self' of Ontological Security: The Case of Brazil's Ambivalent Postcolonial Subjectivity." *Millennium: Journal of International Studies* 46, nr. 2 (2018): 142–148. <https://doi.org/10.1177/0305829817741255>.
31. Vogt, Henri. „Finnish orientation(s) towards Europe and the West." *Nordic Review of International Studies* 2/2023: 40–55. <https://nr.is.journal.fi/article/view/137765>.
32. Vulović, M. ir F. Ejduš. „Object-cause of desire and ontological security: evidence from Serbia's opposition to Kosovo's membership in UNESCO." *International Theory* 16, nr. 1 (2024): 122–132. <https://doi.org/10.1017/S1752971923000210>.
33. Vuorelma, Johanna. „An existential threat in the North: Ontological insecurity and the Nordic path to NATO." *Cooperation and Conflict* (2025). <https://doi.org/10.1177/00108367251372862>.
34. Zarakol, A. „States and Ontological Security: A Historical Rethinking." *Cooperation and Conflict* 52, nr. 1 (2017): 48–68. <https://doi.org/10.1177/0010836716653158>.

Neakademinė literatūra:

1. „10 Stories about Finnish Children's Culture." *Toolbox Finland*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://toolbox.finland.fi/arts-design/10-stories-about-finnish-childrens-culture/>.
2. „Alexander Stubb – Biography." *President of the Republic of Finland*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.presidentti.fi/en/curriculum-vitae/cai-goran-alexander-stubb/>.
3. „Civil defence shelters would be used during military threat." *Ministry of the Interior of Finland*. 2026 m. sausio 21 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://intermin.fi/en/rescue-services/preparedness/civil-defence-shelters>.
4. „Emoji: Sisu." *Toolbox Finland*. Redaguota 2021 m. birželio 11 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://toolbox.finland.fi/finland-images/sisu/>.
5. „Finland." *European Digital Media Observatory*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://edmo.eu/resources/repositories/mapping-the-media-literacy-sector/finland/>.
6. „Finnish Cinema in 10 Scenes." *Toolbox Finland*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://toolbox.finland.fi/arts-design/finnish-cinema-in-10-scenes/>.

7. „Finnish conscripts and the meaning of sisu." *NATO Multimedia*. 2025 m. vasario 6 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.nato.int/en/multimedia/multimedia/videos/2025/02/06/finnish-conscripts-and-the-meaning-of-sisu>.
8. „Good Governance: Finnish Society Is Based on Trust." *Toolbox Finland*. Redaguota 2020 m. lapkričio 9 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://toolbox.finland.fi/themes/functionality-and-wellbeing/good-governance-finnish-society-is-based-on-trust/>.
9. „How Russian bots appear in your timeline." *BBC News*. 2017 m. lapkričio 14 d. Žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.bbc.com/news/technology-41982569>.
10. „HS: Päättös ministeriöiden viestinnän keskittämisestä on nyt tehty." *Yle*. 2025 m. lapkričio 7 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://yle.fi/a/74-20192843>.
11. „Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI)." *European External Action Service*. Žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.
12. „LRT pateikė savo siūlymus įstatymui: būtina išsaugoti nepriklausomumą." *LRT.lt*. 2026 m. balandžio 7 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/tavo-lrt/15/2891378/lrt-pateike-savo-siulymus-istatymui-butina-issaugoti-nepriklausomuma>.
13. „Media Literacy and Education in Finland." *Toolbox Finland*. Redaguota 2024 m. kovo 12 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://toolbox.finland.fi/life-society/media-literacy-and-education-in-finland/>.
14. „NATO's approach to counter information threats." *NATO*. 2025 m. vasario 3 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://www.nato.int/en/what-we-do/wider-activities/natos-approach-to-counter-information-threats>.
15. „No longer peace with Russia, says Germany's Merz." *Reuters*. Paskelbta 2025 m. rugsėjo 29 d. <https://www.reuters.com/world/europe-no-longer-peace-with-russia-says-germanys-merz-2025-09-29>.
16. „Paskelbtame vaizdo įrašė – jautrus ir iškalbingas D. Šakalienės ir JAV ambasadorės apsikabinimas." *Lrytas.lt*. 2025 m. kovo 27 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2025/03/27/news/paskelbtame-vaizdo-irase-jautrus-ir-iskalbingas-d-sakalienes-ir-jav-ambasadores-apsikabinimas-37099246>.
17. „Popular assets." *Lithuania Brand Toolkit*. Žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://lithuania.lt/brand-toolkit/>.
18. „'Relatively good' marks for Finland's foreign policy leaders amid turbulent times." *Yle News*. 2026 m. sausio 24 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://yle.fi/a/74-20206213>.
19. „Sisulla ja sydämellä: tarinoita Suomesta; The Power of Sisu: Stories about Finland." *Kansalliskirjasto Finna*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://kansalliskirjasto.finna.fi/Record/fikka.4189865>.
20. „Suomalainen tapakulttuuri: Finnish culture and social norms." *InfoFinland*. 2025 m. gegužės 20 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://infofinland.fi/information-about-finland/finnish-customs>.
21. „Swedish PM says war with Russia could be imminent as armed forces enter Baltic." *The Guardian*. Paskelbta 2025 m. sausio 12 d.

- <https://www.theguardian.com/world/2025/jan/12/swedish-pm-war-peace-armed-forces-enter-baltic>.
22. „Tai – mES. Šventinis koncertas Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą." *LRT Mediateka*. 2004 m. gegužės 1 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000144051/tai-mes-sventinis-koncertas-lietuvai-istojus-i-europos-sajunga>.
23. „The surprising new strategy of pro-Russia bots." *BBC Trending*. 2017 m. rugsėjo 12 d. Žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-41203789>.
24. AFP – Agence France Presse. „Finland Provider Blocks Russia Today Broadcasts." *Barron's*. 2022 m. vasario 25 d. <https://www.barrons.com/news/finland-provider-blocks-russia-today-broadcasts-01645810208>.
25. American Psychological Association. „Pragmatism." *APA Dictionary of Psychology*. Atnaujinta 2018 m. balandžio 19 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://dictionary.apa.org/pragmatism>.
26. Baltic Sea Parliamentary Conference. *Statements of the Governments in the Baltic Sea Region to the 32nd BSPC Resolution*. BSPC FI, 2024. <https://www.bspc.net/resources/documents/964>.
27. Baltic Sea Parliamentary Conference. *Statements of the Governments in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution*. BSPC FI, 2025. Žiūrėta 2026 m. balandžio 8 d. <https://www.bspc.net/resources/documents/997>.
28. BNS ir Jūratė Skėrytė. „Kultūros komitetas neįveikė visų LRT įstatymo pataisų, projekto grįžimas į salę nukeliamas." *LRT.lt*. 2026 m. balandžio 13 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2897399/kulturos-komitetas-neiveike-visu-lrt-istatymo-pataisu-projekto-grizimas-i-sale-nukeliamas>.
29. BNS, ELTA ir Toma Andrulytė. „Protestas dėl LRT. Neišbaidė nė lietus: proteste „Šalin rankas!" – ir žinomos žvaigždės." *tv3.lt*. 2026 m. balandžio 25 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/protestas-del-lrt-neisbaide-ne-lietus-proteste-salin-rankas-ir-zinomos-zvaigzdes-n1514558>.
30. BNS. „Opozicija prieš LRT pataisas protestuoja ironiškais siūlymais: Seimas pritarė dėl A. Širinskienės katino." *Verslo žinios*. 2025 m. gruodžio 16 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2025/12/16/nepaisydamas-pasipriesinimo-seimas-emesi-svarstyti-lrt-vadovo-atleidimo-tvarkos-palengvinima-578215>.
31. Burrows, Emma. „Finland's president urges Europe to hold its nerve as he warns no ceasefire likely soon in Ukraine." *Associated Press News*. 2025 m. lapkričio 16 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://apnews.com/article/stubb-finland-trump-ukraine-putin-russia-europe-8bdbd76ed7c04b5ff6af8abafc7b837c>.
32. Carter, Jonathan. „Russia to Double TV 'Propaganda' Spending While Slashing Aid for Soldiers' Families." *TVP World*. 2025 m. rugsėjo 30 d. <https://tvpworld.com/89211656/isw-russia-plans-2026-budget-cuts-to-soldier-compensation-big-increase-for-state-tv>.
33. Constitution of Finland (731/1999). Anglų k. vertimas. Helsinkis: Teisingumo ministerija, 2019. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://finlex.fi/en/legislation/translations/1999/eng/731>.
34. Disinformation.ch. „Deception, Disinformation, Misinformation, and Propaganda." Žiūrėta 2026 m. kovo 29 d. <https://www.disinformation.ch/>.

35. European Commission. „Eurobarometer Survey 3632." *Eurobarometer*. Žiūrėta 2025 m. balandžio 2 d. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3632>.
36. European Union. *EU Reporting Guidelines on Disaster Management*. Art. 6(1)d of Decision No. 1313/2013/EU. 2019. Žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.preventionweb.net/publication/eu-reporting-guidelines-disaster-management-art-61d-decision-no-1313/2013/eu-2019>.
37. Europos išorės veiksmų tarnyba. „4th EEAS Annual Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats." 2026 m. kovo 12 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 9 d. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/2026/documents/EEAS%204th%20Threat%20Report_web%20version_1.pdf.
38. Europos Sąjungos Taryba. „Skaitmeninių paslaugų aktas (SPA). Taryba galutinai pritarė naudotojų teisių apsaugai internete." 2022 m. spalio 4 d. Žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2022/10/04/dsa-council-gives-final-approval-to-the-protection-of-users-rights-online/>.
39. EUvsDisinfo. „Narratives and Rhetoric of Disinformation." *euvsdisinfo.eu*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://euvsdisinfo.eu/learn/#define-block-6>.
40. Finnish Government, Ministry of Defence, Security Committee. *Security Strategy for Society: Government Resolution*. Helsinki, 2025. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content>.
41. Finnish Government. „Overview of Information Influence Activities: Review 2025." 2025. Žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.
42. Finnish Government. „Overview of Information Influence Activities: Review 2026." 2026. Žiūrėta 2026 m. balandžio 27 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications/overview-of-information-influence-activities>.
43. Finnish Security and Intelligence Service (Supo). „Overview of State Espionage and Influencing." 2026. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://supo.fi/en/overview-of-state-espionage-and-influencing-2026>.
44. Gaučaitė-Znutienė, Modesta. „Biuleteniai trimis kalbomis, dvi dienas trukęs balsavimas ir prekės po centą – prieš 20 metų sprendėsi Lietuvos ateitis ES." *LRT.lt*. 2023 m. gegužės 10 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1975258/biuleteniai-trimis-kalbomis-dvi-dienas-trukes-balsavimas-ir-prekes-po-centa-pries-20-metu-sprendesi-lietuvos-ateitis-es>.
45. Hallikainen, Iida. „The majority of the IS poll put their opinion on the table: Finland should not wait for the ratification of Sweden's NATO membership." *Ilta-Sanomat*. 2023 m. vasario 2 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009365108.html>.
46. Hopsu, Inka. „MP Hopsu Warns: Centralising Communications a Serious Setback for Democracy." *Verdelehti*. 2025 m. lapkričio 3 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://www.verdelehti.fi/2025/11/03/mp-hopsu-warns-centralising-communications-a-serious-setback-for-democracy/>.
47. Jačauskas, Ignas ir Vaidotas Beniušis. „Radijo ir televizijos komisija uždraudė Lietuvoje retransliuoti RT programas." *LRT*. 2020 m. liepos 8 d.

- <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1195699/radijo-ir-televizijos-komisija-uzdraude-lietuvoje-retransliuoti-rt-programas>.
48. Januta, Donatas. „Užsienio reikalų ministerijos užsakytos „Lietuvos istorijos“ recenzija." *Lietuvos mokslininkų sąjunga*. 2014 m. vasario 5 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://lms.lt/archyvas/files/active/0/Lietuvos_istorija1.pdf.
49. Kärmas, Mihkel. „Finland's President Stubb: We were too soft on Russia before 2022." *ERR News*. 2026 m. balandžio 29 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 10 d. <https://news.err.ee/1610009929/finland-s-president-stubb-we-were-too-soft-on-russia-before-2022>.
50. Lietuvos kariuomenė. „The fight for Lithuanian statehood. From ancient times to NATO." *kariuomene.lt*. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://kariuomene.lt/en/who-we-are/history/23563>.
51. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. „Išleista papildyta „Lietuvos istorija kiekvienam." 2026 m. vasario 5 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lnb.lt/naujienos/14150-isleista-papildyta-lietuvas-istorija-kiekvienam>.
52. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Priimta 1992 m. spalio 25 d. referendume. Įsigaliojo 1992 m. lapkričio 2 d.
53. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. „Istorinės atminties išsaugojimo iniciatyvas įgyvendinančių projektų dalinis finansavimas." Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/lietuvas-valstybei-reiksmingu-kulturiniu-istoriniu-ivykiu-iprasminimas/istorines-atminties-issaugojimo-iniciatyvas-igyvendinanciu-projektu-dalinis-finansavimas>. Lasserre, Isabelle. „Heather Conley: «L'Europe de l'Est a eu raison et l'Ouest a eu tort» sur Poutine." *Le Figaro*. 2022 m. birželio 27 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lefigaro.fr/international/heather-conley-l-europe-de-l-est-a-eu-raison-et-l-ouest-a-eu-tort-sur-poutine-20220627>.
54. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija. „Prezidentas: nauji poligonai stiprina viso regiono gynybinius pajėgumus ir atgrasymą." 2026 m. balandžio 30 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://sc.bns.lt/view/item/prezidentas-nauji-poligonai-stiprina-viso-regiono-gynybinius-pajegumus-ir-atgrasyma-529078>.
55. Lietuvos Respublikos Seimas, „Nutarimas dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo," 37.6 str., galiojanti redakcija nuo 2021 m. gruodžio 22 d., žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/GqUlWrvDjtj>.
56. Lietuvos Respublikos Seimas. „Seimas pakvietė pažymėti 2027-aisiais minimas Lietuvai svarbių įvykių ir asmenybių sukaktis." 2024 m. lapkričio 5 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.infolex.lt/landing/?act=news&Tema=1&Str=137942>.
57. Lietuvos Respublikos Seimas. „Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2027 metais" projektas." 2025 m. birželio 25 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 8 d. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/1475176051d411f0a19dcea0bcc863ad>.
58. Lietuvos Respublikos Seimas. Rezoliucija dėl 2024 metais minėtinų svarbių datų, įvykių ir asmenybių sukakčių. <https://lrkm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/1/huNXHdTR2mk.pdf>.
59. Lietuvos Respublikos Seimas. Rezoliucija dėl 2025 metais minėtinų svarbių datų, įvykių ir asmenybių sukakčių. <https://lrkm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/UsR6Wrl7NZo.pdf>.

60. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (@urm.lt). „#MES Pirmieji susitikimai, derybos, sutarčių pasirašymai ir reformos...“ Facebook reel. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.facebook.com/reel/1597389644655366>.
61. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos. „Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas 2026: Įvadinis žodis.“ 2026. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EI_NAUJAS.pdf.
62. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas. „Liepos 6-ąją, Valstybės dieną, švęskime drauge.“ 2019 m. liepos 4 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.vsd.lt/2019/07/04/liepos-6-aja-valstybes-diena-sveskime-drauge/>.
63. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. „Nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.“ 2020. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.teisesakturegistras.lt/portal/lt/legalAct/4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0>.
64. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas. 19 str. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483E1E/CjAiIDhxFl>.
65. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 19, 20, 22, 24, 25, 31, 33, 34, 34-1, 37, 38, 39, 40, 40-1, 40-3, 40-4, 40-3, 40-4, 43, 45, 47, 48, 51, 52 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 32-1, 40-5 straipsniais, 34-2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas. 15 str. 2021 m. sausio 14 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/56ceb2d05fdd11eb9dc7b575f08e8bea>.
66. Liubakova, Hanna. „Minsk in Moscow's grip: How Russia subjugated Belarus without annexation.“ *Atlantic Council*. 2025 m. lapkričio 13 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 1 d. <https://www.atlanticcouncil.org/content-series/russia-tomorrow/minsk-in-moscows-grip-how-russia-subjugated-belarus-without-annexation/>.
67. Mamedov, Eldar. „A US Framework for Baltic Security and Russia Policy.“ *Quincy Brief* 93. Quincy Institute for Responsible Statecraft. 2026 m. vasario 25 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://quincyinst.org/research/a-us-framework-for-baltic-security-and-russia-policy/>.
68. Marin, Sanna. „Speech delivered by Prime Minister Sanna Marin at Parliament's plenary session on 16 May 2022.“ *Finnish Government (Government Communications Department)*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 24 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/-/10616/speech-delivered-by-prime-minister-sanna-marin-at-parliament-s-plenary-session-on-16-may-2022>.
69. Ministry for Foreign Affairs of Finland. „Finland's Support to Ukraine.“ Atnaujinta 2026 m. kovo 3 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://um.fi/finland-s-support-to-ukraine>.
70. Ministry of the Interior (Finland). „National Risk Assessment.“ Žiūrėta 2026 m. kovo 30 d. <https://intermin.fi/en/rescue-services/preparedness/national-risk-assessment>.
71. Ministry of the Interior (Finland). *National Risk Assessment 2015*. Ministry of the Interior Publication 4/2016. 2016. Žiūrėta 2026 m. balandžio 7 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/7bb4cc66-069a-4a47-bc1d-a3d3bc2eae11/content>.
72. Ministry of the Interior (Finland). *National Risk Assessment 2018*. Internal Security, Publications of the Ministry of the Interior 2019:9. Helsinki, 2019. Žiūrėta 2026 m. balandžio

- 7 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefac0/content>.
73. Ministry of the Interior (Finland). *National Risk Assessment 2023*. Internal Security, Publications of the Ministry of the Interior 2023:6. Helsinki, 2023. Žiūrėta 2026 m. balandžio 8 d. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content>.
74. Nausėda, Gitanas (@nausedagitanas). „Šiandien mums išaušo ypatinga diena..." Facebook įrašas. 2025 m. liepos 6 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.facebook.com/nausedagitanas/posts/%C5%A1iandien-mums-i%C5%A1au%C5%A1o-ypatinga-diena-atsigr%C4%99%C5%BE%C4%97-%C4%AF-gilias-lietuvos-valstyb%C4%97s-i%C5%A1taka/1333565304808142/>.
75. Nausėda, Gitanas. „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba strateginės politikos konferencijoje „Universitetai, formuojantys ateitį: atsparios visuomenės kūrimas per inovacijas ir visuotinį poveikį". *lrp.lt*. 2025 m. spalio 21 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/46153>.
76. Nausėda, Gitanas. „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 11-ojoje Vilniaus užsienio ir saugumo politikos konferencijoje." *lrp.lt*. 2025 m. lapkričio 21 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-11-ojoje-vilniaus-uzsienio-ir-saugumo-politikos-konferencijoje/46358>.
77. Nausėda, Gitanas. „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime." *lrp.lt*. 2024 m. liepos 12 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/43168>.
78. Nausėda, Gitanas. „Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-ųjų metų minėjimo ir totalitarinių režimų aukų pagerbimo ceremonijoje." *lrp.lt*. 2025 m. gegužės 8 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/44973>.
79. Nausėda, Gitanas. „Lietuvos Respublikos Prezidento metinis pranešimas." Lietuvos Respublikos Seimas. 2025 m. birželio 5 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=291954&p_kade_id=10&p6=25.
80. Niinistö, Sauli. „Speech by President of the Republic of Finland Sauli Niinistö at the 100th Anniversary of Finland's Constitutional Democracy Celebration on 10 September 2019." *President of the Republic of Finland*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 26 d. <https://www.presidentti.fi/niinisto/en/speeches/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-sauli-niinisto-at-the-100th-anniversary-of-finlands-constitutional-democracy-celebration-on-10-september-2019/>.
81. Online Etymology Dictionary. „Ontology." *etymonline.com*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 18 d. <https://www.etymonline.com/word/ontology>.
82. Pamment, James, Elina Lange-Ionatamishvili, Sanda Svetoka, Johannes Lindgren ir Angela Palmer. *Countering Information Influence Operations in the Nordic-Baltic Region*. Ryga: NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2026. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://stratcomcoe.org/pdfjs/?file=/publications/download/Countering-IIOs-in-the-Nordic-Baltic-FINAL-FILE.pdf>.

83. Paulauskaitė, Austėja. „Efektyvinant kovą su dezinformacija, kariuomenei papildomai planuojama skirt 80 tūkst. Eur." *LRT.lt*. 2026 m. gegužės 2 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2916067/efektyvinant-kova-su-dezinformacija-kariuomenei-papildomai-planuojama-skirt-80-tukst-eur>.
84. Paulauskaitė, Ugnė. „Perspėjimas Baltijos šalims: atskleistas scenarijus, kaip atrodytų Rusijos puolimas, minima ir Lietuva." *tv3.lt*. 2024 m. gruodžio 30 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 1 d. <https://www.tv3.lt/naujiena/uzsienis/perspejimas-baltijos-salims-atskleistas-scenarijus-kaip-atrodytu-rusijos-puolimas-minima-ir-lietuva-n1387850>.
85. Prime Minister's Office, Government Communications Department. *Government Communications*. Žiūrėta 2026 m. balandžio 16 d. <https://valtioneuvosto.fi/en/government-communications>.
86. Saari, Dominic, Panu Moilanen ir Miriam Hautala. „Disinformation Landscape in Finland." *EU DisinfoLab*. 2023 m. gegužė. https://www.disinfo.eu/wp-content/uploads/2023/05/Finland_DisinfoFactsheet.pdf.
87. Schouten, P. „Theory Talk #26: Jennifer Mitzen on Ontological Security, Multilateral Diplomacy, and States' Addiction to War." *Theory Talks*. Žiūrėta 2026 m. kovo 23 d. <http://www.theory-talks.org/2009/02/theory-talk-26.html>.
88. Serrano, Jesus. „What's the real cost of disinformation for corporations?" *World Economic Forum*. 2025 m. liepos 14 d. Žiūrėta 2026 m. kovo 27 d. <https://www.weforum.org/stories/2025/07/financial-impact-of-disinformation-on-corporations/>.
89. Smith, Barry. „The Birth of Ontology." *PhilArchive* 3, nr. 1 (2022): 57–66. <https://philarchive.org/archive/AUGTBO-2>.
90. Stubb, Alexander (@alexstubb). „I note that some in Finland already spreading #disinformation and #fakenews that NATO had an operation in Irak." X (Twitter) įrašas. 2022 m. kovo 16 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://x.com/alexstubb/status/1504010377281126400?s=20>.
91. Stubb, Alexander. „New Year's Speech by President of the Republic of Finland on 1 January 2025." *presidentti.fi*. 2025 m. sausio 1 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/new-years-speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-on-1-january-2025/>.
92. Stubb, Alexander. „Speech by President of the Republic of Finland at the Parliament of Latvia, the Saeima, on 16 September 2025." *presidentti.fi*. 2025 m. rugsėjo 17 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 25 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-parliament-of-latvia-the-saeima-on-16-september-2025/>.
93. Stubb, Alexander. „Speech by President of the Republic of Finland at Hertie School in Berlin on 8 May 2024." *presidentti.fi*. 2024 m. gegužės 8 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-hertie-school-in-berlin-on-8-may-2024>.
94. Stubb, Alexander. „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of Parliament on 5 February 2025." *presidentti.fi*. 2025 m. vasario 5 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-parliament-on-5-february-2025/>.

95. Stubb, Alexander. „Speech by President of the Republic of Finland at the opening of the 254th National Defence Course at the House of Nobility in Helsinki on 3 November 2025." *presidentti.fi*. 2025 m. lapkričio 3 d. Žiūrėta 2026 m. balandžio 28 d. <https://www.presidentti.fi/en/speech-by-president-of-the-republic-of-finland-alexander-stubb-at-the-opening-of-the-254th-national-defence-course-at-the-house-of-nobility-in-helsinki-on-3-november-2025/>.
96. The Stanford Encyclopedia of Philosophy. „Logic and Ontology." 2023. Žiūrėta 2026 m. kovo 17 d. <https://plato.stanford.edu/entries/logic-ontology/#Onto>.
97. Von der Leyen, Ursula. „2022 State of the Union Address." *Europos Komisija*. 2022 m. rugsėjo 14 d. Žiūrėta 2026 m. gegužės 2 d. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_5493.

SUMMARY

Ontological insecurity as a factor in responses to disinformation: the cases of Lithuania and Finland

This master's thesis examines how Lithuania and Finland perceive disinformation and respond to it, arguing that their diverging strategies stem from different foundations of ontological security shaped by distinct historical experiences and varying forms of self-narrative formation.

Ontological security is closely linked to a sense of identity, stability, and predictability at both the individual and state levels. Despite the fact that Lithuania and Finland face similar Russian disinformation tactics and belong to the same Euro-Atlantic security structures, their strategies for responding to disinformation differ. The existing literature lacks explanations of how the different foundations of ontological security in these states, shaped by historical experiences and identity narratives, determine differing perceptions of the disinformation threat and the chosen response strategies.

The **objective** of this study is to analyze how the foundations of ontological security in Lithuania and Finland, shaped by different historical experiences and identity narratives, determine differing assessments of disinformation threats, the identification of objects to be protected, and the chosen response strategies.

Thesis – The differences in Lithuania's and Finland's responses to disinformation are determined by different foundations of ontological security, which shape unequal perceptions of threats, the identification of objects to be protected, and response strategies.

The objectives and research design of this study are:

1. To analyze theoretical approaches to ontological security and construct an analytical model for the study.
2. To identify the dominant narratives of Finnish national identity, their historical origins, and their significance in shaping modern ontological security.
3. To analyze how Finnish institutions and the political elite construct the threat of disinformation and shape the logic of response.
4. To identify the dominant narratives of Lithuanian national identity, their historical origins, and their significance in shaping modern ontological security.
5. Analyze how Lithuanian institutions and the political elite construct the threat of disinformation and shape the logic of response.
6. Compare the construction of the disinformation threat and response strategies in Lithuania and Finland, explaining the differences on the basis of ontological security.

Theoretical Approach – Based on the theory of ontological security, this study assumes that states' historical experiences shape autobiographical narratives and the foundations of ontological security, which influence the perception of threats, the identification of objects to be protected, and the selection of response strategies. By emphasizing the systems of basic trust and autobiographical

narratives described by Jennifer Mitzen and Brent J. Steel, it will be possible to explain how the perception of threats and the logic of response to disinformation are formed.

Methodology – this study was based on a qualitative comparative case study aimed at comparing Lithuanian and Finnish disinformation threats and response strategies from an ontological security perspective.

The research results show that, although both countries share structural similarities in their responses to disinformation, for examples recognising the importance of media literacy and developing strategic communication mechanisms — the application of these tools differs significantly. Despite relying on similar policy instruments, Lithuania and Finland employ them in distinct ways shaped by their differing ontological security foundations.

For Lithuania, Russia constitutes an existential “other” against which resistance remains central to national identity. Consequently, Lithuania’s response to disinformation is more externally oriented and characterised by explicit confrontation, legal measures, and shorter-term protective strategies. Finland’s identity, by contrast, is more internally grounded, with ontological security rooted in pragmatism, resilience, and the cultural concept of *sisu*. As a result, Finland approaches disinformation primarily through long-term societal strengthening, media literacy, and autonomous narrative projection rather than direct confrontation.

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO DEKLARACIJA

Vardas, pavardė: Simona Jakaitė

Studento pažymėjimo numeris: 2415613

Prašome pažymėti „x“ taikytiniams punkтам:

☐ Aš **nenaudojau** dirbtinio intelekto įrankių pateikiamame darbe.

☒ Aš **naudojau** vieną ar kelis dirbtinio intelekto įrankius pateikiamame darbe.

Jei taip, kokius? Claude, ChatGPT, NotebookLM, Preplexity, Consensus.

Dirbtinio intelekto įrankius naudoju kritiškai, kaip pagalbinę priemonę. Prisiimu visą atsakomybę už darbe pateiktą informaciją, argumentus ir galutinius darbo rezultatus.

(Parašas)

Simona Jakaitė

Prašome pažymėti „x“ taikytiniams punkтам bei paaiškinti, kaip naudojote dirbtinį intelektą:

Aš naudoju dirbtinio intelekto įrankius šiam/-iems tikslui/-ams:

1. ☒ **Idėjų generavimui** (pavyzdžiui: argumentų ar kontra-argumentų generavimui, struktūros plano sudarymui, galimų tyrimo klausimų generavimui)

Paaiškinkite:

Renkantis ir formuluojant magistrinio darbo temą bei struktūrą buvo naudotas ChatGPT. Siekiant suformuluoti kodavimo matricą buvo pasinaudota Claude. Abu įrankiai buvo naudojami idėjų ir pasiūlymų generavimui.

.....

2. ☒ **Informacijos paieškai** (pavyzdžiui: papildomos literatūros ar kontekstinės informacijos paieškai)

Paaiškinkite:

Preplexity bei Consensus buvo naudojami ieškoti naudingų akademinių šaltinių, kurie galėtų būti naudingi literatūros apžvalgai bei teorijai aprašyti.

.....

3. ☒ **Kaip rašymo asistentą** (pavyzdžiui: gramatinių ar stiliaus klaidų taisymui, vertimui, pastraipų perstruktūravimui ir pan.)

Paaiškinkite:

Gramatinės bei stiliaus klaidas identifikuoti buvo naudojami Claude ir ChatGPT. Taip pat pasinaudota adaptuojant darbo santrauką anglų kalbai.

.....

4. ☐ **Vizualinės medžiagos kūrimui** (pavyzdžiui: naujo paveikslėlio, žemėlapių sukūrimui ar redagavimui)

Paiškinkite:

5. ☐ **Kaip mokymosi pagalbininką** (pavyzdžiui: papildomam medžiagos paaiškinimui paprastesne kalba, sąvokų ar teorinių koncepcijų palyginimui, žinių patikrinimo užduočių generavimui ir pan.)

Paiškinkite:

.....

6. ☒ **Duomenų analizei** (pavyzdžiui: skaičiavimui, kodavimui, kokybinių ar kiekybinių duomenų vizualizacijai, lentelės ar grafiko sukūrimui)

Paiškinkite:

Duomenų lentelės, siekiant vienodumo, papildomai buvo formatuotos su Cloude, kuris taip pat išvertė citatas anglų kalbą.

Taip pat analizuojant kalbų kodus buvo papildomai naudotasi Cloude siekiant apžvelgti populiariausius kodų ryšius ir apipavidalinti duomenų lenteles prieduose 5, 6, 7, 8, 9.

.....

7. ☒ **Efektyvumo didinimui** (pavyzdžiui: tekstų santraukų kūrimui, išnašų formatavimui ir pan.)

Paiškinkite:

Išnašos ir bibliografija formatuoti naudojant Cloude ir ChatGPT.

.....

8. ☐ **Kitu būdu.**

Paiškinkite:

9. **Kokių žingsnių ėmėtės siekdami sumažinti dirbtinio intelekto daromų klaidų ar neatsakingo naudojimo tikimybę?**

Paiškinkite:

DI buvo naudojamas labai specifinėms ir konkrečioms užduotims atlikti, pavyzdžiui, sugeneruoti išnašos įrašą, išversti citatą). Mažesnes užduotis lengviau patikrinti, nes nepasimeta informacija. Taip pat

Taip pat viskas buvo tikrinamas bei nenaudojama aklaui. Idėjų generavimas nebūtinai buvo naudingas, veikiau minčių apdėliojimas. Taip pat svarbi asmeninė taisyklė, kuri leidžia nepasikliauti DI teksto generavimu – niekada nerašyti darbe tai, ko nesuprantu 100 %, net jeigu kažkas skamba gražiai.

Priedas Nr. 1. Suomijos dokumentų analizės duomenys

Dokument o pavadinim as (EN)	Dokument o pavadinim as (LT)	Šalis	Metai	Konkreti vieta dokumente	Tema	Citata (EN)	Dezinformacijos grėsmė	Atsakas	Paliesta papildoma tema	Rusijos įvardijimas citatoje	Palietas identiteto (istorijos) tema	Užrašai / pastabos	Nuoroda	Citata lietuviškai (versta su Claude DI)
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2015	25 psl.	Grėsmių suvokimas	"The objective of the foreign and security policy is to safeguard Finland's independence and the democratic basic values of society, and to advance the security and wellbeing of its citizens. Defence policy, which also supports our foreign and security policy, steers the maintenance, development and use of the defence capacity. Together, these policies create security and prevent and repel security threats."	+		Atsparumas / medijų raštingumas			Skyrelyje, kuriame kalbama apie netiesiogines grėsmes Suomijai, minima, kad grėsmė jaučiama demokratinėms (politinėms) vertybėms. Teigiama, kad saugumo ir užsienio reikalų politika skirta tokiam ontologiniam nesaugumo jausmui mažinti.	https://interni.n.fi/en/publication?pubid=URN:ISBN978-952-324-060-5	"Užsienio ir saugumo politikos tikslas – apsaugoti Suomijos nepriklausomybę ir demokratines visuomenės pagrindines vertybes bei skatinti piliečių saugumą ir gerovę. Gynybos politika, taip pat palaikanti mūsų užsienio ir saugumo politiką, nukreipia gynybinių pajėgumų palaikymą, plėtrą ir naudojimą. Kartu šios politikos kuria saugumą ir užkerta kelią saugumo grėsmėms bei jas atmuša."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2015	25 psl.	Grėsmių suvokimas	"It is more and more difficult to discern the difference between war and pressure, or state and non-state action. Information warfare, including cyber-attacks, and the use of special forces is now an integral element in the actors' range of instruments. In recent years Russia has tried to bolster its status, especially as a regional, but, also as a global, power."	+		Rusijos apibūdinimas	+		2015 m. dokumente nėra minima dezinformacija (tai atsiranda tik vėlesniuose dokumentuose). Informacinis karas įvardijamas kaip vienas iš neapibrėžtinių dalykų. Rusija laikoma konkrečia grėsme (ypač po Krymo aneksijos), kuri vadinama Ukrainos krize. Neteigiama, kad Rusija jau pasiekė savo tikslo – ji tik siekė (Russia tried to bolster its status); intonacija leisti teigti, kad nepasiekė tikslo.	https://interni.n.fi/en/publication?pubid=URN:ISBN978-952-324-060-5	"Vis sunkiau atskirti skirtumą tarp karo ir spaudimo arba valstybinių ir nevalstybinių veiksmų. Informacinis karas, įskaitant kibernetines atakas, ir specialiųjų pajėgų panaudojimas dabar yra neatsiejamas veikėjų priemonių arsenalo elementas. Pastaraisiais metais Rusija stengėsi sustiprinti savo statusą – ypač kaip regioninė, bet taip pat ir kaip pasaulinė galia."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2015	25 psl.	Grėsmių suvokimas	"Different instruments can be used for political, economic and military pressure, and it may appear in various forms. Pressure can be dispensed through the media or in international fora. It may consist of individual actions or it can gradually increase and, ultimately, occur at several levels concurrently. Various information operations, such as network interference or psychological operation, are nowadays progressively more included in all of the aforementioned forms of pressure. Pressure can also be an element in 'hybrid warfare' which combines military and non-military means. If the hostile party has not achieved its goals, the use of military force can follow political, economic and military pressure. In this kind of situation the use of force would probably begin with a surprise attack against preassigned targets. The vulnerability of an advanced information society creates favourable conditions for a successful attack."	+					Galima nujauti, kad informacinis manipuliavimas, apie kurį kalbama, ir spaudimo darymas – tai netiesioginis dezinformacijos grėsmės įvardijimas, kuris tikslingai apibūdinamas kaip galimas pavienis arba aukštesnio lygio.	https://interni.n.fi/en/publication?pubid=URN:ISBN978-952-324-060-5	"Politiniam, ekonominiam ir kariniam spaudimui gali būti naudojamos skirtingos priemonės, o jis pats gali pasireikšti įvairiomis formomis. Spaudimas gali būti daromas per žiniasklaidą ar tarptautines platformas. Jis gali apimti atskirus veiksmus arba palaipsniui stiprėti ir galiausiai vykti keliais lygmenimis vienu metu. Įvairios informacinės operacijos, kaip tinklo trikdymas ar psichologinės operacijos, vis dažniau įtraukiamos į visas minėtas spaudimo formas. Spaudimas taip pat gali būti 'hibridinio karo', derinančio karinius ir nekarinius metodus, elementas. Jei priešiška šalis nepasiekė savo tikslų, politinį, ekonominį ir karinį spaudimą gali pakeisti karinės jėgos panaudojimas. Tokiu atveju jėgos panaudojimas greičiausiai prasidėtų staigiu smūgiu prieš iš anksto numatytus taikinius. Pažangios informacinės visuomenės pažeidžiamumas sudaro palankias sąlygas sėkmingai atakai."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2015	26 psl.	Atsakas	Finland has networked with other states and international actors, which supports the development and maintenance of the defence system. A wholly independent defence in today's networked and interdependent world is no longer a realistic or cost-effective option. When military readiness is raised the Defence Forces' capabilities are supplemented by material obtained from society as well as domestic and foreign companies.		+				Aiškiai įvardijama, kad Suomija remiasi tarptautiniais partneriais, kariuomene ir visuomenės gynyba.	https://interni.n.fi/en/publication?pubid=URN:ISBN978-952-324-060-5	Suomija užmezgė tinklus su kitomis valstybėmis ir tarptautiniais veikėjais, kas remia gynybos sistemos plėtrą ir palaikymą. Visiškai savarankiška gynyba šiuolaikiniame tinkleliame ir tarpusavyje priklausomame pasaulyje nebėra realistiška ar ekonomiškai efektyvi galimybė. Pakėlus karinį pasirengimą, Gynybos pajėgų pajėgumai papildomi medžiagomis, gautomis iš visuomenės bei vietinių ir užsienio įmonių.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2015	26 psl.	Grėsmių suvokimas	The probability of the hybrid threat against Finland is low – average. This manifests itself in, among other things, increasing information operations and cyber operations ('trolling').	+					Aiškiai įvardijama, kad Rusija, nors ir gali atrodyti kelianti grėsmę, demonstruojamas gana stiprus ontologinio saugumo jausmas.	https://interni.n.fi/en/publication?pubid=URN:ISBN978-952-324-060-5	Hibridinės grėsmės Suomijai tikimybė yra maža – vidutinė. Tai pasireiškia, be kita ko, augančiomis informacinėmis operacijomis ir kibernetinėmis operacijomis ('trolling').
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	16 psl.	Grėsmių suvokimas	"Finland is subjected to hybrid influencing that can destabilise the society in new and unforeseen ways. One of the key aims is to influence political decision-making. It can concern e.g. building economic dependencies, which could restrict the targeted state's freedom of movement in future. The cyber domain and social media provide state and non-state actors with an environment in which they, alongside collecting information, aim to influence the internal affairs of the targeted country, such as the stability of the society, citizens' opinions, balance of political power and alliances. Trolling and dissemination of disinformation aim to artificially divide citizens' opinions in the targeted country, increase discord and decrease trust in the authorities."	+		Dezinformacijos tikslas			Dezinformacija įvardijama bei priskiriama hibridinėms grėsmėms, kurios siekia destabilizuoti būtent visuomenę.	https://julkaistu.valtioneuvoston.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Suomija yra veikiamą hibridinio poveikio, galimo destabilizuoti visuomenę naujais ir nenumatytais būdais. Vienas iš pagrindinių tikslų – daryti įtaką politiniams sprendimams. Tai gali apimti, pavyzdžiui, ekonominių priklausomybių kūrimą, kuris galėtų apriboti tikslinės valstybės veikimo laisvę ateityje. Kibernetinė erdvė ir socialinė žiniasklaida suteikia valstybiniais ir nevalstybiniais veikėjams aplinką, kurioje jie, kartu rinkdami informaciją, siekia daryti įtaką tikslinės šalies vidaus reikalams – visuomenės stabilumui, piliečių nuomonėms, politinės galios balansui ir aljansams. Trollingas ir dezinformacijos sklaidimas siekia dirbtinai skaldyti piliečių nuomones tikslinėje šalyje, didinti nesantaiką ir mažinti pasitikėjimą valdžios institucijomis."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	25 psl.	Atsakas	"How to respond to influencing? It is necessary to be continuously prepared for information operations. Hate speech and disinformation threaten to erode the national value base and trust in the society. The most effective ways to combat information operations are a strong national story based on the truth, a high level of education and media criticality as well as efforts to straighten lies systematically. Strong structures of society make it more difficult to spread lies."		+	Dezinformacijos tikslas		+	Stiprus nacionalinis pasakojimas gali būti suprantamas ir kaip istorinis savęs suvokimo pasakojimas (ontologinio saugumo dalis).	https://julkaistu.valtioneuvoston.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Kaip reaguoti į poveikį? Būtina nuolat būti pasirengus informacinėms operacijoms. Neapykanta kurstanti kalba ir dezinformacija gresia pakirsti nacionalinę vertybių bazę ir pasitikėjimą visuomenėje. Efektyviausi būdai kovoti su informacinėmis operacijomis yra stiprus tiesa grįstas nacionalinis pasakojimas, aukštas išsilavinimo lygis ir medijų kritiškumas, taip pat sistemingos pastangos tiesinti melus. Stiprios visuomenės struktūros apsunkina melų sklaidimą."

National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	48 psl.	Grėsmių suvokimas	"Denial-of-service attacks, data burglary, disinformation edited through cyber operations, information network intelligence operations and other interference of information networks targeting the Finnish state or society are examples of methods of implementing cyber operations."	+					Kaip ir ankstesnėje citatoje (16 psl.) – dezinformacija nėra laikoma atskiru dalyku, o labiau dalimi platesnių veiksmų.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Paslaugų trikdymo atakos, duomenų vagystė, dezinformacija, redaguota per kibernetines operacijas, informacinių tinklų žvalgybos operacijos ir kiti informacinių tinklų trikdymai, nukreipti prieš Suomijos valstybę ar visuomenę, yra kibernetinių operacijų įgyvendinimo metodų pavyzdžiai."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	24 psl.	Grėsmių suvokimas	"Information operations are action in which the perceptions or action of the target is changed through the information and opinion environment by producing or editing information or restricting its availability. Influencing aims to systematically stir the public debate and fade out the boundary between truth and lie. Influencing can also be systematic action carried out by a state. Its aim is to weaken the operating capacity of the society and trust in the authorities and government. Propaganda of all kinds has always been used in conflicts in particular; in war, there are no similar rules or restrictions as during peacetime. Information warfare is influencing propaganda of the warring parties supporting their military objectives. In Finland, however, the term used is information operations, which is a more extensive concept that also covers influencing efforts during normal conditions."	+		Veikimo mechanika			Ivardijama, kad informacinės operacijos (dezinformacija) yra sisteminė rizika, kurią gali kelti valstybė (tikėtina, Rusija). Akcentuojama, kad grėsmė kyla visuomenės pasitikėjimui valstybe. Grėsmė kyla valstybiniam aparatui, kuris gali būti įvardijamas kaip vienas iš ontologinio saugumo kūrėjų.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Informacinės operacijos – tai veiksmas, kuriais tikslu suvokimas ar elgsena keičiama per informacinę ir nuomonių aplinką, gaminant ar redaguojant informaciją arba ribojant jos prieinamumą. Poveikio tikslas – sistemingai kurstyti viešąją diskusiją ir ištrinti ribą tarp tiesos ir melo. Poveikis taip pat gali būti sistemingas valstybės vykdomas veiksmas. Jo tikslas – silpninti visuomenės veikimo pajėgumą ir pasitikėjimą valdžios institucijomis bei vyriausybe. Visų rūšių propaganda visada buvo naudojama ypač konfliktuose; kare nėra tokių pačių taisyklių ar apribojimų kaip taikos metu. Informacinis karas – tai kovojančių šalių propagandinis poveikis, palaikantis jų karinius tikslus. Suomijoje vis dėlto vartojamas terminas informacinės operacijos, kuris yra platesnis terminas, apimantis ir poveikio pastangas normalaus laikotarpio metu."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	24 psl.	Atsakas	The unity and identity of the nation are largely based on a commonly recognised history and the story about who we are. If we do not tell our story ourselves, an outsider can dictate it.		+			+	Ontologiniam saugumui (identitetui, t. y. savęs suvokimui) įvardijama, kad yra svarbus nacionalinis naratyvas, kurio centre – istorija. Galima įžvelgti siekį proaktyviai komunikuoti savo istoriją.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	Tautos vienybė ir tapatybė didžia dalimi grindžiama visuotinai pripažinta istorija ir pasakojimu apie tai, kas mes esame. Jei mes patys nepasakosime savo istorijos, svetimšalis gali ją padiktuoti.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	25 psl.	Grėsmių suvokimas	"Information operations are carried out by both state and non-state actors. Some distribute misleading information using their own name or using 'fake identities'. The first visible cases were seen in Finland approximately eight years ago, when claims that spread to the public suggested that Finnish authorities took children of Russian origin in particular into custody without grounds. The statements of our leading politicians have been distorted, journalists and scholars have been threatened and pressured. In addition, unjustified claims questioning Finland's history have been made."	+			+	+	Informacinių atakų kontekste Rusija įvardijama tik prie konkretaus pavyzdžio, tačiau neminint, kad ji yra galimas valstybinis grėsmės šaltinis. Visgi, referuojant į konkrečius pavyzdžius, galima būtų numanyti, kad visuomenė, skaitanti šiuos viešus dokumentus, suprastų, jog būtent Rusija ir yra netiesiogiai įvardijamas grėsmės šaltinis.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Informacinės operacijas vykdo tiek valstybiniai, tiek nevalstybiniai veikėjai. Kai kurie skleidžia klaidinančią informaciją naudodami savo tikrąjį vardą arba 'fiktyvias tapatybes'. Pirmieji matomi atvejai Suomijoje buvo pastebėti maždaug prieš aštuonerius metus, kai viešumoje paplito teiginiai, jog Suomijos valdžios institucijos be pagrindo paėmė globon ypač rusiškos kilmės vaikus. Mūsų vadovaujančių politikų pareiškimai buvo iškreipti, žurnalistai ir mokslininkai buvo grasinama ir spaudžiami. Be to, buvo pateikti nepagrįsti teiginiai, kvestionuojantys Suomijos istoriją."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	26 psl.	Atsakas	In a time of web-based services, increasing investment in citizens' media literacy is required. Critical use of social media is important to identify fake accounts, for example. Media literacy prevents social confrontation and dissemination and spreading of black and-white views. Teachers and the entire educational system have an important role so that citizens have the skills and resources for identifying and assessing the trustworthiness and relevance of information.		+				Kaip vieną iš svarbių pasiruošimo veiksmų Suomija įvardija visuomenės pasirėngimą, siekiant apsaugoti ontologinį saugumą. Edukacinė sistema gali būti siejama su valstybiniu aparatu kaip svarbi priemonė formuojant saugumo pojūtį.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	Žiniatinklų grįstų paslaugų eroje reikia vis daugiau investuoti į piliečių medių raštingumą. Kitiškas socialinių tinklų naudojimas yra svarbus, pavyzdžiui, norint identifikuoti fiktyvias paskyras. Medių raštingumas užkerta kelią socialiniam konfrontavimui ir juodai-baltų požiūrių skleidimui. Mokytojai ir visa švietimo sistema atlieka svarbų vaidmenį, kad piliečiai turėtų įgūdžių ir ištekių identifikuoti bei vertinti informacijos patikimumą ir aktualumą.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	26 psl.	Atsakas	Trustworthy and independent media is important to citizens' free access to information.		+				Naratyvo formavimo kanalai (žiniasklaida) išskiriami – teigiama, kad tai itin svarbi ontologinio saugumo užtikrinimo dalis.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	Patikima ir nepriklausoma žiniasklaida yra svarbi piliečių laisvai prieigai prie informacijos.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2018	26 psl.	Grėsmių suvokimas	"In a Western democracy, it is very difficult to intervene in the spreading of false information through legislation. Freedom of speech guarantees everyone's right to voice their own opinion. In election-related influencing, for example, supporting certain candidates or parties through fabricated social media accounts is not criminalised. International and in particular EU-wide collaboration is important in preventing both information operations and hybrid influencing more extensively. International co-operation facilitates comparing information operations in comparable countries; what kind of influencing different countries have experienced, and sharing best practices to combat influencing."	+	+	StratCom			Identitetas formuojamas ne tik per nacionalinę prizmę, bet ir tarptautinę – ypač ES. Taip pat įvardijama laisvos kalbos vertybė. Tačiau ši vertybė turi ir rizikų (leidimą skleisti dezinformaciją), todėl gali kelti ontologinį nesaugumo jausmą.	https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/52d8a65e-160e-4550-9f43-c8d98fefacb0/content	"Vakarų demokratijoje labai sunku per teisės aktus kišti į melagingos informacijos skleidimą. Žodžio laisvę garantuoja kiekvieno teisę reikšti savo nuomonę. Su rinkimais susijusiam poveikiui, pavyzdžiui, tam tikrų kandidatų ar partijų rėmimas per sufabrikuotas socialinių tinklų paskyras nėra kriminalizuotas. Tarptautinis ir ypač ES masto bendradarbiavimas yra svarbus siekiant užkirsti kelią tiek informacinėms operacijoms, tiek hibridiniam poveikiui plačiau. Tarptautinis bendradarbiavimas palengvina informacinių operacijų palyginimą panašiose šalyse: kokių pobūdžio poveikį patyrė skirtingos šalys, ir geriausios praktikos kovai su poveikiu dalijimąsi."

National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	18 psl.	Grėsmių suvokimas	Russia's military attack against Ukraine in February 2022 has destabilised Finland's foreign and security policy operating environment significantly for a long term. With its attack, Russia has shown it is ready to use its military force as an instrument of its power politics against its neighbouring states. Russia has supported its military operations with intensive hybrid influence activities targeted especially at Ukraine but also on states that support Ukraine. This has shown that Russia is increasingly ready to violate the sovereignty of other states and promote its own security policy interests more ruthlessly. Russia has violated the UN Charter and breached the European treaty-based security order. The return to rules and cooperation-based relations with Russia seems unlikely in the coming years. Russia's war of aggression in Ukraine destabilises the situation both in Europe and globally through the energy and food crisis and increasing inflation.	+		Rusijo s apibūd inimas	+			Rusija įvardijama kaip itin rimta grėsmė, destabilizavusi Suomijos užsienio ir saugumo politiką. Galima teigti, kad taip Rusija sukėlė ontologinį nesaugumą Suomijai. Referuojama, kad dalis Suomijos identiteto yra susipynusi su Europa bei Vakarų pasauliu.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Rusijos karinis puolimas prieš Ukrainą 2022 m. vasarį ilgam destabilizavo Suomijos užsienio ir saugumo politikos veikimo aplinką. Savo ataka Rusija parodė, kad yra pasirengusi naudoti karinę jėgą kaip galios politikos priemonę prieš kaimynines valstybes. Rusija palaikė savo karines operacijas intensyvia hibridinio poveikio veikla, nukreipta ypač prieš Ukrainą, bet taip pat prieš Ukrainą remiančias valstybes. Tai parodė, kad Rusija vis labiau pasirengusi pažeisti kitų valstybių suverenitetą ir žiauriau skatinti savo saugumo politikos interesus. Rusija pažeidė JT Chartiją ir sulaužė Europos sutartimis grįstą saugumo tvarką. Sugrįžimas prie taisyklėmis ir bendradarbiavimu pagrįstų santykių su Rusija artimiausiais metais atrodo mažai tikėtinas. Rusijos agresijos karas Ukrainoje destabilizuoja padėtį tiek Europoje, tiek pasaulyje per energetikos ir maisto krizę bei augančią infliaciją.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	31 psl.	Grėsmių suvokimas	Hostile information influence activities, election interference, intentional spreading of disinformation, hate speech and online harassment have become factors threatening democracy, people's equality as well as freedom of speech, opinion and the press.	+						Dezinformacija įvardijama kaip vienas iš visuomenės destabilizacijos būdų.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Priešiška informacinio poveikio veikla, kišimasis į rinkimus, tyčinis dezinformacijos skleidimas, neapykantą kurstanti kalba ir internetinis priekabavimas tapo veiksniais, keliančiais grėsmę demokratijai, žmonių lygybei bei žodžio, nuomonės ir spaudos laisvei.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	32 psl.	Atsakas	over the last few years, some social media companies have become global gatekeepers, with their activities partly characterised by nontransparency and the unpredictability of operations in connection with changes of ownership, for example. The concentration of data and, as a result, power to these companies has evoked a lot of discussion in recent years, on topics such as the corporate social responsibility of these companies. Their revenue model based on selling user data and targeting messages and advertisement efficiently as well as the algorithms at the core of their business influence the direction of discussions in society by controlling what kinds of information people get, consume and share, among other things. As a result, these companies have a significant power potential. Efforts have been made to guide the activities of social media companies in the prevention of information influence activities through EU-level regulation, for example.	+	+	Tarptautiškumas / NATO				Referuojama į DSA (Skaitmeninių paslaugų akta) ir informacinę erdvę kaip sritį, kurioje privatus verslas gali kelti grėsmę amplifikuodamas žalingą turinį, galintį veikti visuomenei.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Per pastaruosius kelerius metus kai kurios socialinių tinklų bendrovės tapo pasauliniais vartininkais, kurių veiklą iš dalies apibūdina neskaidrumas ir operacijų nenuspėjamumas, susijęs, pavyzdžiui, su nuosavybės pasikeitimais. Duomenų ir dėl to galios koncentracija šiose bendrovėse pastaraisiais metais sukėlė daug diskusijų, pavyzdžiui, apie šių bendrovių socialinę atsakomybę. Jų pajamų modelis, pagrįstas vartotojų duomenų pardavimu ir efektyviu žinučių bei reklamos taikymu, taip pat jų verslo esmę sudarantys algoritmai daro įtaką visuomeninių diskusijų kryptiai, kontroliuodami, kokią informaciją žmonės gauna, vartoja ir dalijasi. Dėl to šios bendrovės turi didelį galios potencialą. Buvo dedamos pastangos, pavyzdžiui, per ES lygio reguliavimą, nukreipti socialinių tinklų bendrovių veiklą informacinio poveikio veiklos prevencijos srityje.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	32 psl.	Grėsmių suvokimas	Information influence activities are targeted at the entire society, decision-making, institutions, democracy and people's fundamental rights, such freedom of speech and expression. Information influence activities may also be targeted at non-governmental organisations and at companies that are essential for infrastructure	+						Įvardijami svarbiausi visuomenės atsparumo elementai, kurie, jei bus paveikti, gali sukelti nesaugumo jausmą.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Informacinio poveikio veikla nukreipta prieš visą visuomenę, sprendimų priėmimą, institucijas, demokratiją ir žmonių pagrindines teises, tokias kaip žodžio ir išraiškos laisvė. Informacinio poveikio veikla taip pat gali būti nukreipta prieš nevyriausybinės organizacijas ir bendrovės, kurios yra svarbios infrastruktūrai.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	32 psl.	Grėsmių suvokimas	A hostile attempt to influence may be motivated by state or non-state operators. It may be difficult or even impossible to identify the perpetrator. A further challenge is that the activities may be designed so that they are as difficult to recognise as possible, which poses challenges for responding to them. Such influence activities are often carried out in the grey areas between legal and illegal activities exploiting loopholes in legislation or the difficulty of law enforcement, for example	+		Veikimo mechanika				Dezinformacija įvardijama kaip veikianti pilkojoje zonoje. Neaiškumas gali kelti ontologinį nesaugumo jausmą.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Priešišką poveikio bandymas gali būti motyvuotas valstybinių ar nevalstybinių operatorių. Gali būti sunku ar net neįmanoma nustatyti vykdytoją. Papildomas iššūkis yra tai, kad veikla gali būti sukurta taip, kad ją būtų kuo sunkiau atpažinti, o tai kelia iššūkių reaguojant į ją. Tokia poveikio veikla dažnai vykdoma pilkosiose zonose tarp teisėtos ir neteisėtos veiklos, išnaudojant teisės aktų spragas ar teisės vykdymo sunkumus.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	32 psl.	Grėsmių suvokimas	Identified operating methods in Finland and targeted at Finland include spreading disinformation about the government's decisions, the conditions and treatment of the population and the actions of authorities. In addition, facts about Finnish history, for example, have been distorted and disinformation has been spread about events. Another method has been to use information that is correct as such in a manipulative way by removing it from its context.	+			+	+	+	Akcentuojama istorija kaip identiteto dalis.	https://julkaits.ut.valtioneuvo.sto.fi/server/a/pi/core/bitstream/ams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Nustatyti veikimo metodai Suomijoje ir nukreipti prieš Suomiją apima dezinformacijos skleidimą apie vyriausybės sprendimus, gyventojų sąlygas ir gydymą bei valdžios institucijų veiksmus. Be to, pavyzdžiui, Suomijos istorijos faktai buvo iškraipyti ir dezinformacija skleista apie įvykius. Kitas metodas buvo naudoti savaime teisingą informaciją manipuliatyviai, ištraukiant ją iš konteksto.

National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	33 psl.	Grėsmių suvokimas	"The goal is to erode the national value base, democracy and trust and suppress freedom of opinion, speech and the press. The narratives, or vehicles of storytelling, used in information influence activities are often built so that they arouse emotions and strengthen polarisation and the existing dividing lines of society. They are targeted at what reinforces or undermines people's identity and view of the world. It may be difficult to resist message that reinforce one's own view of the world and identity, especially if the same message is repeated through several channels and one's own social network believes and endorses the messages. These identity-targeting narratives are often global and not limited to the national information environment"	+		Dezinformacijos tikslas		+	Naratyvo formavimas kaip identiteto dalis; taip pat minima tarptautinė tapatybės dimensija.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	"Tikslas – pakenkti nacionalinei vertybių bazei, demokratijai ir pasitikėjimui bei slopinti nuomonės, žodžio ir spaudos laisvę. Informacinio poveikio veikloje naudojami naratyvai arba pasakojimo priemonės dažnai kuriamos taip, kad jos žadintų emocijas ir stiprintų polarizaciją bei esamas visuomenės skirstymosi linijas. Jos nukreiptos į tai, kas stiprina ar silpnina žmonių tapatybę ir pasaulio suvokimą. Gali būti sunku atsispirti žinutėms, kurios stiprina savo pasaulio suvokimą ir tapatybę, ypač jei tai pati žinutė kartojama per kelis kanalus ir savo socialinis tinklas tiki bei pritaria žinutėms. Šie tapatybę taikantys naratyvai dažnai yra globalūs ir neapsiriboja nacionaline informacine aplinka."
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	39 psl.	Grėsmių suvokimas	The use of military force is very likely to entail also information warfare. Hostile information influence activities are used as part of a military operation, involving related carefully prepared information operations. The likely elements of information operations potentially targeted at Finland include at least sharing harmful and distorted information for malicious purposes, modifying the availability of information or destroying information that is critical to Finland as well as its processing and transfer systems. Information operations seek to influence people's thinking and actions in a manner that is beneficial to the attacker and promotes the achievement of the attacker's military and political objectives.	+					Aiškiai įvardijama, kad informacinės operacijos gali būti naudojamos ir kinetinių veiksmų atveju. Tai gali kelti stiprų ontologinį nesaugumo jausmą, nes karinės grėsmės suvokiamos kaip itin rimtos. Kalbant apie karinę grėsmę, Rusijos pavadinimas minimas agresijos prieš Ukrainą kontekste, o ne kaip konkreti potenciali užpuolikė.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Karinės jėgos panaudojimas labai tikėtina apims ir informacinį karą. Priešiška informacinio poveikio veikla naudojama kaip karinės operacijos dalis, apimanti susijusias kruopščiai parengtas informacines operacijas. Tikėtini informacinių operacijų, potencialiai nukreiptų prieš Suomiją, elementai apima bent kenkėjiškos ir iškraipytos informacijos sklaidimą kenkėjiškais tikslais, informacijos prieinamumo keitimą ar Suomijai svarbios informacijos bei jos apdorojimo ir perdavimo sistemų sunaikinimą. Informacinės operacijos siekia daryti įtaką žmonių mąstymui ir veiksmams taip, kad tai būtų naudinga užpuolikiui ir skatintų užpuoliko karinių ir politinių tikslų pasiekimą.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	33 psl.	Grėsmių suvokimas	So far, information influence activities targeted at Finland have not had extensive or paralysing impacts on the operating capacity of society. The basic structures and characteristics of society, such as people's strong trust in institutions, each other, authorities, democracy, responsibly operating media and the rule of law, protect Finnish society from the impacts of information influence activities. However, increasing polarisation, marginalisation and antagonism threaten societal trust that underlies resilience and, as a result, the crisis resilience of society.	+	+				Išreiškiama grėsmė ilgalaikėje perspektyvoje, nors akcentuojama, kad Suomijos visuomenė yra atspari.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Iki šiol Suomijai nukreipta informacinio poveikio veikla neturėjo didelio ar paralyžiuojančio poveikio visuomenės veikimo pajėgumui. Pagrindinės visuomenės struktūros ir charakteristikos, tokios kaip stiprus žmonių pasitikėjimas institucijomis, vienas kitu, valdžios institucijomis, demokratija, atsakingai veikiančia žiniasklaida ir teisine valstybe, saugo Suomijos visuomenę nuo informacinio poveikio veiklos poveikio. Tačiau auganti polarizacija, marginalizacija ir antagonizmas kelia grėsmę visuomeniniam pasitikėjimui, kuris yra atsparumo pagrindas, ir dėl to – visuomenės krizių atsparumui.
National Risk Assessment	Nacionalinis rizikos vertinimas	FI	2023	18 psl.	Grėsmių suvokimas	As a result of the major change in Finland's security policy environment, Finland applied for membership of the North Atlantic Treaty organization (NATO) in summer 2022. Upon realisation, Finland's NATO membership will increase both Finland's security and the stability and security of the Baltic Sea region and Northern Europe. Membership in the defence alliance NATO will also make Finland part of NATO's collective defence and thus covered by the security guarantees enshrined in Article 5 of the North Atlantic Treaty. The deterrent effect of Finland's defence will increase considerably. If Finland, as a NATO member, became a target of military force, it would defend itself with the support of its allies according to plans prepared and rehearsed in advance. Similarly, NATO membership means that Finland prepares for supporting its allies. All members, including Finland, share the risks, responsibilities and benefits associated with collective defence. As a NATO member, Finland will also be involved in decision-making on security policy questions that are essential for Finland. In NATO, Finland also shares the same risks and threats as the other member countries. NATO's Strategic Concept identifies Russia as the alliance members' most significant direct threat. Terrorism is NATO's most direct asymmetric threat. China is considered to challenge, through its actions, the values, security and interests of the alliance members. The accession to NATO means that Finland must, as part of the alliance, bear its responsibility if an armed conflict, for example, arises between NATO and the parties mentioned above.	+	+	Tarptautišku mas / NATO	+		Savęs identitetas glaudžiai siejamas su NATO, siekiant užtikrinti saugumą. Įvardijama, kad Suomija yra (bus) NATO dalis, o kadangi NATO įvardija Rusiją kaip didžiausią tiesioginę grėsmę, Suomija taip pat. Tapatybė tarsi formuojama naudojant tą patį grėsmės vardiklį.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/072fa79a-f148-4fd2-af2d-38d925166a61/content	Dėl didelio Suomijos saugumo politikos aplinkos pokyčio 2022 m. vasarą Suomija pateikė narystės Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO) paraišką. Suomijos narystė NATO padidins tiek Suomijos saugumą, tiek Baltijos jūros regiono ir Šiaurės Europos stabilumą ir saugumą. Narystė gynybiniame aljanse NATO taip pat padarys Suomiją NATO kolektyvinės gynybos dalimi ir tokiu būdu suteiks saugumo garantijas, įtvirtintas Šiaurės Atlanto sutarties 5 straipsnyje. Suomijos gynybos atgrasomasis efektas ženkliai padidės. Jei Suomija, kaip NATO narė, taptų karinės jėgos taikiniu, ji gintųsi su sąjungininkų parama pagal iš anksto parengtus ir išbandytus planus. Panašiai narystė NATO reiškia, kad Suomija ruošiasi remti savo sąjungininkus. Visi nariai, įskaitant Suomiją, dalijasi rizika, atsakomybėmis ir nauda, susijusia su kolektyvine gynyba. Kaip NATO narė, Suomija taip pat dalyvaus priimant sprendimus saugumo politikos klausimais, kurie yra esminiai Suomijai. NATO Suomija taip pat dalijasi ta pačia rizika ir grėsmėmis kaip ir kitos narės šalys. NATO Strateginė koncepcija įvardija Rusiją kaip didžiausią tiesioginę aljansų narių grėsmę. Terorizmas yra tiesioginė NATO asimetrinė grėsmė. Manoma, kad Kinija savo veiksmais kelia iššūkį aljansų narių vertybėms, saugumui ir interesams. Stojimas į NATO reiškia, kad Suomija, kaip aljanso dalis, turi prisimti atsakomybę, jei kiltų ginkluotas konfliktas, pavyzdžiui, tarp NATO ir minėtų šalių.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	24 psl.	Grėsmių suvokimas	The threats and their changes are often unpredictable, cross-border, rapid and variable in terms of their duration, impacts and scope. There are considerable differences in the predictability of threats. For example, hybrid influencing, cyber influencing and foreign information manipulation and interference operations can impact society's known vulnerabilities by using new and difficult-to-predict tools and tactics. Most of the time, the threats impact more than one vital function.	+		FIMI			Informacinės grėsmės toliau suvokiamos kaip dalis platesnių rizikų ar hibridinių atakų arsenalo. Jų taikiny – visuomenė.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Grėsmės ir jų pokyčiai dažnai yra nenusipėjami, tarpvalstybiniai, greiti ir kintantys pagal trukmę, poveikį ir apimtį. Grėsmių nusipėjumams labai skiriasi. Pavyzdžiui, hibridinis poveikis, kibernetinis poveikis ir užsienio informacijos manipuliavimo bei kišimosi operacijos gali paveikti visuomenės žinomas pažeidžiamąsias vietas, naudodami naujas ir sunkiai nusipėjamas priemones ir taktikas. Dažniausiai grėsmės veikia daugiau nei vieną gyvybinę funkciją.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	51 psl.	Atsakas	Communications is an essential and integral part of leadership and preparedness. It means sharing information, constructing meanings and creating connections. Communications supports meeting objectives, protects the population in disruptions, and strengthens society's resilience and preparedness for new incidents. In addition, communications maintains and secures relationships with allies and promotes Finland's operations and objectives as a member of the international community. In crises and disruptions, the authorities have a special obligation to ensure that people living in Finland have access to information. The media's role in this is also important.		+	StratCom			Įvardijama komunikacijos svarba gynyboje. Institucijų pareiga informuoti piliečius ir tarptautinę bendruomenę gali būti suprantama kaip pasiryžimas formuoti savo naratyvą krizinėse situacijose.	https://julkaisut.valtioneuvo.fi/server/api/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Komunikacija yra esminis ir neatsiejamas vadovavimo ir pasirėngimo dalis. Tai reiškia informacijos dalijimąsi, prasmių kūrimą ir ryšių mezgimą. Komunikacija remia tikslų siekimą, saugo gyventojus sutrikimų metu ir stiprina visuomenės atsparumą bei pasirėngimą naujiems incidentams. Be to, komunikacija palaiko ir užtikrina santykius su sąjungininkais bei skatina Suomijos veiklą ir tikslus kaip tarptautinės bendruomenės nares. Krizių ir sutrikimų metu valdžios institucijos turi ypatingą pareigą užtikrinti, kad Suomijoje gyvenantys žmonės turėtų prieigą prie informacijos. Žiniasklaidos vaidmuo čia taip pat yra svarbus.

Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	52 psl.	Atsakas	To ensure shared situational awareness, the communications units of the government and its ministries participate in the decision-making processes and in groups to be set up to support the management of the situation. In disruptions, the internal communications of the government and its ministries is ensured through timely and shared situational awareness		+	StratC om			Suomijos ministerijų komunikacijos departamentai šiuo metu yra pertvarkomi siekiant centralizacijos.	https://julkaisut.valtioneuvo.sto.fi/server/ampi/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Siekiant užtikrinti bendrą situacijos suvokimą, vyriausybės ir jos ministerijų komunikacijos padaliniai dalyvauja sprendimų priėmimo procesuose ir grupėse, kurios bus sudaromos situacijos valdymui remti. Sutikimų metu vyriausybės ir jos ministerijų vidaus komunikacija užtikrinama per laiku teikiama ir bendrą situacijos suvokimą.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	52 psl.	Atsakas	The Prime Minister's Office coordinates communications of the ministries and the government. The ministries are in charge of communications in their respective administrative branches. The competent authority is also responsible for communication related to its operations during crises. During crises and disruptions, as well as in other cross-administrative situations or situations with far-reaching impacts, the responsibility for handling the government's joint communications can be assigned to the Government Communications Department. This decision is made by a government plenary session based on the proposal of the Prime Minister or another minister. In the same context, decisions can be made to implement the readiness pool of Government Communications and the strengthening of the government's joint communication. The Prime Minister's Office is in charge of the immediate management of government's communications in emergency conditions to secure the population's access to information and to coordinate communication by the authorities. Under emergency conditions in accordance with the Emergency Powers Act, a government communications centre can be established when necessary.		+	StratC om			Siekiant tinkamai formuoti savo naratyvą, reikia suprasti situaciją, grėsmę ir rizikas. Tam svarbu stebėti informacinį lauką, rinkti duomenis ir juos analizuoti. Strategijoje tai įvardijama. Vienas iš galimų darbų – dezinformacijos detekcija.	https://julkaisut.valtioneuvo.sto.fi/server/ampi/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Ministro Pirmininko kanceliarija koordinuoja ministerijų ir vyriausybės komunikaciją. Ministerijos yra atsakingos už komunikaciją savo atitinkamuose administraciniuose padaliniuose. Kompetentinga institucija taip pat yra atsakinga už komunikaciją, susijusią su jos veikla krizių metu. Krizių ir sutikimų metu, taip pat kitose tarpžinybinėse situacijose ar situacijose su tolimomis pasekmėmis, atsakomybė už vyriausybės bendros komunikacijos tvarkymą gali būti priskirta Vyriausybės komunikacijos departamentui. Šį sprendimą priima vyriausybės plenarinis posėdis Ministro Pirmininko arba kito ministro pasiūlymu. Tame pačiame kontekste gali būti priimti sprendimai dėl Vyriausybės komunikacijos pasirengimo rezervo įgyvendinimo ir vyriausybės bendros komunikacijos stiprinimo. Ministro Pirmininko kanceliarija yra atsakinga už skubų vyriausybės komunikacijos valdymą nepaprastosios padėties sąlygomis, siekiant užtikrinti gyventojų prieigą prie informacijos ir koordinuoti valdžios institucijų komunikaciją. Nepaprastosios padėties sąlygomis pagal Nepaprastosios padėties įstatymą prireikus gali būti įsteigtas vyriausybės komunikacijos centras.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	50 psl.	Atsakas	The Government Situation Centre collects and analyses information about the security situation and such disruptions and threats that endanger the vital functions of society. The ministries, agencies and departments are under an obligation to report to the Situation Centre on accidents, hazardous situations, exceptional events, or other equivalent disruptions or threats related to their respective administrative branches which may be relevant to the establishment of situational awareness. Strategic-level situational awareness established through continuous monitoring in cross-administrative collaboration provides a foundation for decision-making and crisis management in particular. Sharing situational awareness between the authorities and ministries participating in the operations enables effective collaboration which helps manage different situations and prepare for threats. Notwithstanding secrecy provisions, the Government Situation Centre has the right to receive, under certain exceptions defined by law, the information deemed necessary by the competent authority and to disclose information to the President of the Republic, government and the competent authorities. Situational awareness is maintained and shared in real time as much as possible in normal conditions and during disruptions and emergency conditions. The importance of accurate and timely situational awareness is emphasised in disruptions and emergency conditions, and the operations of the Situation Centre can be strengthened when necessary as part of the arrangements supporting the government's crisis management. The Government Situation Centre develops and maintains connections with the EU and some international parties and functions. It also serves as a point of contact with certain international crisis response organisations. The ministries and other authorities are responsible for the EU and international connections within their respective administrative branches. The Situation Centre works in collaboration with various regional actors in the maintenance and development of regional situational awareness		+	Monito ringas			Valstybinė strateginė komunikacija yra vienas pagrindinių valstybinio naratyvo formavimo įrankių, kurio tikslas – formuoti vieningą identiteto pasakojimą reikiamoms auditorijoms.	https://julkaisut.valtioneuvo.sto.fi/server/ampi/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Vyriausybės situacijų centras renka ir analizuoja informaciją apie saugumo padėtį ir tokius sutrikimus bei grėsmes, kurios kelia pavojų gyvybinėms visuomenės funkcijoms. Ministerijos, agentūros ir departamentai yra įpareigoti pranešti Situacijų centrui apie nelaimingas atsitikimus, pavojingas situacijas, išskirtinius įvykius ar kitus panašius sutrikimus ar grėsmes, susijusias su jų atitinkamais administraciniais padaliniais, kurie gali būti aktualūs situacijos suvokimui nustatyti. Strateginio lygio situacijos suvokimas, nustatytas nuolatinio stebėjimo tarpžinybiniame bendradarbiavime, yra ypač sprendimų priėmimo ir krizių valdymo pagrindas. Situacijos suvokimo dalijimasis tarp valdžios institucijų ir ministerijų, dalyvaujančių operacijose, leidžia efektyviai bendradarbiauti, kas padeda valdyti skirtingas situacijas ir rengtis grėsmėms.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	145–146 psl.	Atsakas	Strategic communication based on the analysis and understanding of the information environment can strengthen psychological resilience and people's trust in the activities of the administration. It can also reduce the impact of hybrid operations in society. The need for strategic communication is underscored in situations in which Finland is targeted by hostile influencing or an external threat. Understanding the information environment is a prerequisite for customised communications intended for different target groups.		+	StratC om			Suomija strateginę komunikaciją grindžia demokratiniiais ir atviros valstybės (tiesos sakymo) principais. Į bendrosios komunikacijos strategiją įtrauktas visas viešasis sektorius, tikėtina siekiant įgyvendinti whole-of-government modelį.	https://julkaisut.valtioneuvo.sto.fi/server/ampi/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Strateginė komunikacija, pagrįsta informacinės aplinkos analize ir supratimu, gali stiprinti psichologinį atsparumą ir žmonių pasitikėjimą administracijos veikla. Ji taip pat gali sumažinti hibridinių operacijų poveikį visuomenėje. Strateginės komunikacijos poreikis išryškinkamas situacijose, kuriose Suomija yra priešiško poveikio ar išorės grėsmės taikynis. Informacinės aplinkos supratimas yra būtina sąlyga pritaikyti komunikacijai, skirtai skirtingoms tikslinėms grupėms.
Security Strategy for Society	Visuomenės saugumo strategija	FI	2025	164 psl.	Atsakas	Communications is part of the activities, preparedness and resilience of all ministries and their administrative branches, as well as the public sector as a whole. Communications by the authorities must provide a fact-based and truthful picture of the current situation.		+	StratC om			Ontologiniam saugumui vystyti valstybinis aparatas turėtų skleisti vienodą informaciją, tad stipri koordinacija (arba centralizuotas komunikacijos valdymas) gali būti suprantama kaip svarbus dėmuo.	https://julkaisut.valtioneuvo.sto.fi/server/ampi/core/bitstreams/aff0ba13-4037-43e8-8b85-e138215ce3ac/content	Komunikacija yra visų ministerijų ir jų administracinių padalinių, taip pat viso viešojo sektoriaus veiklos, pasirengimo ir atsparumo dalis. Valdžios institucijų komunikacija turi pateikti faktais grįstą ir teisingą dabartinės situacijos vaizdą.

Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: Revie w 2026	Grėsmių suvokimas	In 2025, Russia's discourse about Finland was more derisive and hostile than in 2024. This was mainly due to Finland's actions as part of the NATO Alliance, such as building up capabilities and hosting them in Finland.	+		Naraty vai / identit etas	+		Aiškiiai įvardijama Rusijos grėsmė (visas dokumentas apie tai). Pabrėžiamas Rusijos naudojamas negatyvesnis ir agresyvesnis tonas, kylantis iš Suomijos užsienio reikalų veiksmų.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	2025 m. Rusijos diskursas apie Suomiją buvo labiau pašaipus ir priešiškas nei 2024 m. Tai daugiausia lėmė Suomijos veiksmai kaip NATO aljanso nares, pavyzdžiui, pajėgumų kūrimas ir jų priėmimas Suomijoje.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: Overview of information influence activities	Grėsmių suvokimas	Information influence activities are goal-oriented and systematic acts aimed at influencing public opinion, perceptions and behaviour and undermining the ability of society to function. Methods include disseminating false or misleading information, exerting pressure and using true information in a manipulative way. The goal of information influence activities is to weaken decision-making capacity, social cohesion and resilience. Selective or false information can be used to incite or exacerbate fears, uncertainties and conflicts in society.	+		Veikimo mechanika			Atsispindi dezinformacijos suvokimas kaip tikslingo informacijos manipuliavimo (gana sutampa su ES FIMI apibrėžimu, kuris laikomas platesniu nei dezinformacija). Akcentuojama, kad manipuliacijomis siekiama paveikti visuomenės integralumą ir sprendimų priėmimą – daryti įtaką ontologiniam saugumui.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Informacinio poveikio veikla – tai tikslinga ir sisteminė veikla, skirta daryti įtaką viešajai nuomonei, suvokimui ir elgsenai bei pakenkti visuomenės funkcionavimo gebėjimui. Metodai apima melagingos ar klaidinančios informacijos skleidimą, spaudimo darymą ir tikros informacijos naudojimą manipuliatyviai. Informacinio poveikio veiklos tikslas – silpninti sprendimų priėmimo pajėgumą, socialinę sanglaudą ir atsparumą. Atrankiška ar melaginga informacija gali būti naudojama kurstant ar aštrindant baimes, neapibrėžtumą ir konfliktus visuomenėje.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: Russia's harden rhetoric shows its own situation has worsened	Grėsmių suvokimas	"Russia tends to harden its rhetoric towards its opponents as its own situation becomes more difficult. Moreover, Russia's ability to persuade Europe is very limited at the moment, leaving it little alternative to threats and attempts to exert pressure. The bleak outlook for the Russian economy, the effects of the illegal war of aggression on society and Ukraine's attacks on Russian oil infrastructure are making Russia's situation even more difficult, and its military actions in Ukraine are not proceeding as Russia would like. Russia's aggressive rhetoric, accusations and demands reflect this situation, which can also be seen in Russia's attitude towards Finland."	+		Rusijos apibūdinimas	+		Informacija apie tai, kad Rusijai nesiseka, pateikiama gana anksti dokumente ir jai skiriama nemažai vietos. Suomijos vartojamas žodynas toks, kad menkinamas Rusijos pajėgumas (pvz., 'bleak outlook', 'ability limited').	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	"Rusija linksta grūdinti savo retoriką prieš priešininkus, kai jos pačios padėtis tampa sunkesnė. Be to, Rusijos gebėjimas įtikinti Europą šiuo metu yra labai ribotas, todėl jai lieka nedaug alternatyvų, išskyrus grąšinimus ir spaudimo darymo bandymus. Niūrios Rusijos ekonomikos perspektyvos, neteisėto agresijos karo poveikis visuomenei ir Ukrainos atakos prieš Rusijos naftos infrastruktūrą dar labiau apsunkina Rusijos padėtį, o jos kariniai veiksmai Ukrainoje neatitinka Rusijos norų. Rusijos agresyvi retorika, kaltinimai ir reikalavimai atspindi šią situaciją, kurią galima pastebėti ir Rusijos požiūryje į Suomiją."
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: Russia's harden rhetoric shows its own situation has worsened	Grėsmių suvokimas	Russia has reacted especially strongly when Finland has highlighted historical facts. Russia has created its own selective historical narrative, which it seeks to defend. This narrative is of utmost importance to Russia in communicating to its citizens and maintaining national unity. The fact that Finland dares to challenge this narrative is seen in Russia as aggression towards it.	+		Veikimo mechanika	+	+	Atskirai išskiriamas istorijos manipuliavimas.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Rusija ypač stipriai reagavo, kai Suomija akcentavo istorinius faktus. Rusija sukūrė savo atrankišką istorinį naratyvą, kurį siekia ginti. Šis naratyvas yra didžiausios svarbos Rusijai komunikuojant su savo piliečiais ir palaikant nacionalinę vienybę. Tai, kad Suomija drįsta kvestionuoti šį naratyvą, Rusijoje laikoma agresija prieš ją.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: More information	Tarptautiškas kumas	Countering information threats NATO Information threats are intentional, harmful, manipulative and coordinated activities – including information manipulation and interference by foreign actors and disinformation spread through traditional and social media – designed to create confusion, deepen divisions, destabilise societies and ultimately weaken the Alliance.	+					NATO informacinis naratyvas integruojamas į Suomijos naratyvą.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Informacinių grėsmių atremimas NATO. Informacinės grėsmės – tai tyčinė, žalinga, manipuliatyvi ir koordinuota veikla – įskaitant informacijos manipuliavimą ir kišimąsi užsienio veikėjų bei dezinformacijos skleidimą per tradicines ir socialines medijas – sukurta sukelti sumaišties, gilinti susiskaldymą, destabilizuoti visuomenės ir galiausiai sustiprinti Aljansą.

Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2026	Paant raštė: Disinformati on about NATO prese nce	Tarptautiš kumas	In the future, disinformation or misleading claims may be spread about Finland's NATO policy or about NATO forces or structures in Finland. This has previously happened in the Baltic States, for example.	+		Tarpta utišku mas / NATO	+		Baltijos šalys naudojamos kaip pavyzdys ankstesnių Rusijos kampanijų ir kaip NATO dalis. Tapatinimasis.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Ateityje dezinformacija ar klaidinantys teiginiai gali būti skleidžiami apie Suomijos NATO politiką arba apie NATO pajėgas ar struktūras Suomijoje. Tai anksčiau jau buvo nutikę, pavyzdžiui, Baltijos valstybėse.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2025	Paant raštė: Number and nature of information influence activities	Grėsmių suvokimas	Information influence activities directed at Finland are not significant in terms of the number of incidents, and their content is typical of that used by Russia in its information influence activities targeting the West.	+			+		Didelė grėsmė Suomijai nežvelgiama.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Suomijai nukreipta informacinio poveikio veikla nėra reikšminga incidentų skaičiaus požiūriu, o jos turinys yra tipiškas tam, kurį Rusija naudoja savo informacinio poveikio veikloje, nukreiptoje prieš Vakarus.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2025	Paant raštė: Review 2025	Grėsmių suvokimas	The main perpetrator of information influence activities targeting Finland is Russia. Russia's information influence activities are not exceptional, nor is Finland Russia's primary target. Russia uses the same forms of information influence regardless of the target country.	+			+		Suomijos tonas gana neutralus; teigiama, kad ji nėra kažkuo išskirtinis Rusijos dezinformacijos taikiny.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Pagrindinis Suomijai nukreiptos informacinio poveikio veiklos vykdytojas yra Rusija. Rusijos informacinio poveikio veikla nėra išskirtinė, o Suomija nėra pagrindinis Rusijos taikiny. Rusija naudoja tas pačias informacinio poveikio formas nepriklausomai nuo tikslinės šalies.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2025	Paant raštė: Propaganda about great power politics	Tarptautiš kumas	Russia frames NATO as part of the United States' great power politics. Finland's accession to NATO is a failure with respect to Russia's aspirations to be a great power. With this in mind, Russia has ramped up its narrative that NATO membership represents a loss of independence for Finland and other small states. The aim of these claims is to undermine the trust of Europeans and Finns in NATO.	+		Tarpta utišku mas / NATO	+		Suomija siejasi su nauju aljansu – NATO. Naratyvas liečia stojimą ir narystę NATO, nes tai itin aktualu neutraliteto atsisakiusiai Suomijai. Verta paminėti, kad tai gana adaptuota žinutė Suomijai kaip naujai narei.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Rusija pateikia NATO kaip Jungtinių Valstijų didžiosios galios politikos dalį. Suomijos stojimas į NATO yra nesėkmė Rusijos siekiams tapti didžiąja galia. Atsižvelgiant į tai, Rusija sustiprino savo naratyvą, kad narystė NATO reiškia nepriklausomybės praradimą Suomijai ir kitoms mažoms valstybėms. Šių teiginių tikslas – pakenkti europiečių ir suomių pasitikėjimui NATO.
Overview of information influence activities	Informacinės įtakos veiklų apžvalga	FI	2025	Paant raštė: Number and nature of information influence activities	Tarptautiš kumas	Prior to Finland's NATO membership, Russia's information influence activities were largely persuasive in nature, emphasising the importance of neighbourly relations and trade between Finland and Russia. After Finland joined NATO, Russia began to treat Finland in the same aggressive way it treats other NATO countries.	+			+		Suomijos prisijungimas prie NATO kaip veiksnys, pakeitęs dezinformacijos naratyvą.	https://valtioneuvosto.fi/en/government-communicationsoverview-of-information-influence-activities	Iki Suomijos narystės NATO Rusijos informacinio poveikio veikla buvo iš esmės įtikinimo pobūdžio, akcentuojant kaimyninių santykių ir prekybos tarp Suomijos ir Rusijos svarbą. Po to, kai Suomija prisijungė prie NATO, Rusija pradėjo elgtis su Suomija taip pat agresyviai kaip su kitomis NATO šalimis.

National Security Review 2026	Nacionalinio saugumo apžvalga	FI	2026	Skyrelis: The end of the war will not change the character of Russia /// Paant raštė: Russia wants to restore relations with the West after the war	Grėsmių suvokimas	The war of aggression has changed the relations between Russia and Finland rapidly and fundamentally. Finland reacted to the aggression both with countries belonging to its Western reference group and through its own measures. They are aimed at forcing Russia to stop its invasion and at strengthening Finland's national security and national defence. Russia has interpreted these actions as hostile and expressed this in its information influence activities.	+		Tarptautiškas / NATO	+		Suomijos saugumo politika pasikeitė drastiškai po 2022 m. Rusijos plataus masto karo prieš Ukrainą.	https://supo.fi/katsaus	Agresijos karas greitai ir iš esmės pakeitė santykius tarp Rusijos ir Suomijos. Suomija reagavo į agresiją tiek kartu su šalimis, priklausančiomis jos Vakarų etaloninei grupei, tiek per savo pačios priemones. Jos skirtos priversti Rusiją sustabdyti invaziją ir stiprinti Suomijos nacionalinį saugumą bei nacionalinę gynybą. Rusija interpretavo šiuos veiksmus kaip priešiškus ir tai išreiškė savo informacinio poveikio veikloje.
National Security Review 2026	Nacionalinio saugumo apžvalga	FI	2026	Skyrelis: Overview of state espionage and influencing /// Paant raštė: Not all suspicious actions are about Russian influencing	Grėsmių suvokimas	Finland's NATO membership and the higher visibility of Finnish foreign and security policy leaders in international arenas have increased the volume and aggressiveness of Russia's information influencing against Finland. The main objectives of such actions are to intimidate and limit the room for manoeuvre of Finland's foreign policy leaders. However, in the latter in particular, Russia has not succeeded.	+		Tarptautiškas / NATO	+		Teigiama, kad Suomija nėra pagrindinis Rusijos dezinformacijos taikiny; taip pat teigiama, kad Rusijai nepavyko daryti didelės įtakos Suomijos užsienio politikos vadovams. Galima būtų teigti, kad dezinformacijos kampanijos nesukėlė tokio didelio nesaugumo jausmo, kuris būtų paskatinęs vyriausybės ar politinių sprendimų svyravimą.	https://supo.fi/katsaus	Suomijos narystė NATO ir didesnis Suomijos užsienio ir saugumo politikos vadovų matomumas tarptautinėse arenose padidino Rusijos informacinio poveikio prieš Suomiją apimtį ir agresyvumą. Pagrindiniai tokių veiksmų tikslai yra įbauginti ir apriboti Suomijos užsienio politikos vadovų veiksmų laisvę. Tačiau pastarojo atžvilgiu Rusijai nepavyko.

National Security Review 2026	Nacionalinio saugumo apžvalga	FI	2026	Skyrelis: The end of the war will not change the character of Russia /// Paant raštė: Russia wants to restore relations with the West after the war	Grėsmių suvokimas	Even if there is positive development in relations, the neighbourly relationship between Russia and Finland will not return to what it was before the war of aggression. In Russia, the development of democracy and the rule of law were weak even before the war. During the war, they as well as the openness of society have taken major steps backwards, which reduces the country's attractiveness as a partner and a destination for investment. Restoring trust in Russia will require time and, above all, evidence that Russia has abandoned a policy that regards the sovereignty and security of its neighbours as issues of secondary importance.	+		Rusijos apibūdinimas	+		Suomija būtų linkusi šildyti santykius su Rusija, jeigu joje atsirastų demokratijos požymių.	https://supo.fi/katsaus	Net jei santykiuose būtų teigiamų pokyčių, kaimyniniai santykiai tarp Rusijos ir Suomijos negrįš į tai, kas buvo prieš agresijos karą. Rusijoje demokratijos ir teisinės valstybės plėtra buvo silpna net prieš karą. Karo metu jie, kaip ir visuomenės atvirumas, padarė didelius žingsnius atgal, o tai sumažina šalies patrauklumą kaip partnerio ir investicijų tikslo. Norint atkurti pasitikėjimą Rusija, reikės laiko ir, svarbiausia, įrodymų, kad Rusija atsisakė politikos, kuri kaimynų suverenitetą ir saugumą laiko antraeilės svarbos klausimais.
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezolucijos	FI	2025	44 psl.	Atsakas	Furthermore, Finland has long recognized media literacy as a cornerstone of democratic resilience and has embedded it deeply into its youth policy and education system. The National Youth Work and Youth Policy Programme 2024-27 highlights the importance of media literacy as a civic skill and a key tool in identifying and resisting disinformation. The programme supports the development of young people's ability to critically assess information, recognize disinformation, and act responsibly in digital environments.		+	Atsparumas / medijų raštingumas			Valstybiniame atsake išskiriamas medijų raštingumas ir investavimas į jaunosios kartos atsparumą. Verta paminėti, kad šis paragrafas yra atsakas į rekomendaciją riboti algoritmų ir asmeninių duomenų panaudojimą dezinformacijos skleidimui. Į tai pasirenkama atsakyti akcentuojant medijų raštingumą.	https://www.bspc.net/resources/documents/996	Be to, Suomija jau seniai pripažįsta medijų raštingumą kaip demokratinio atsparumo kertinį akmenį ir gilina jį integravusi į savo jaunimo politiką ir švietimo sistemą. Nacionalinė jaunimo darbo ir jaunimo politikos programa 2024–27 pabrėžia medijų raštingumo svarbą kaip pilietinį įgūdį ir pagrindinę priemonę dezinformacijai atpažinti ir jai atsisipirti. Programa remia jaunų žmonių gebėjimo kritiškai vertinti informaciją, atpažinti dezinformaciją ir atsakingai veikti skaitmeninėse aplinkose plėtojimą.
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezolucijos	FI	2025	44 psl.	Atsakas	Finland continues to support independent Russian-language content production in the EU's Eastern Partnership countries through the European Endowment for Democracy (EED). As a member of the EU and NATO Finland takes part in these organization's efforts to counter Russia's information manipulation.		+	Tarptautiškumas / NATO	+		Išlaikomas akcentas bendradarbiauti.	https://www.bspc.net/resources/documents/996	Suomija toliau remia nepriklausomą rusų kalba rengiamą turinį ES Rytų partnerystės šalyse per Europos demokratijos fondą (EED). Kaip ES ir NATO narė Suomija dalyvauja šių organizacijų pastangose atremti Rusijos informacijos manipuliavimą.
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezolucijos	FI	2025	44 psl.	Grėsmių suvokimas	Part of resilience are for example tolerant public discussion and sound information environment (information integrity), citizens capable of making informed choices based on knowledge and free media as a dispensable part of a democratic, open society. It is known that democratic countries do not usually form a threat to each other. Therefore, free media enhance security.	+	+	Atsparumas / medijų raštingumas			Suomija labai aiškiai įvardija, kad labiau vertina kalbos laisvę nei potencialią vieną ar kitą dezinformacijos ataką. Tai, kad reagavimas nukreiptas į viešos ir skaidrios informacijos užtikrinimą, rodo daugumos jausmą.	https://www.bspc.net/resources/documents/996	Atsparumo dalis yra, pavyzdžiui, tolerantiška viešojo diskusija ir sveika informacinė aplinka (informacijos vientisumas), piliečiai, gebantys priimti pagrįstus pasirinkimus remiantis žiniomis, ir laisva žiniasklaida kaip neatstiejama demokratinės, atviros visuomenės dalis. Žinoma, kad demokratinės šalys paprastai nekelia viena kitai grėsmės. Todėl laisva žiniasklaida stiprina saugumą.
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 33rd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezolucijos	FI	2025	45 psl.	Atsakas	Finland has launched the Cyber Citizen initiative. The goal is to train the EU citizens in cybersecurity in their native languages, so that European citizens can safely use digital services and devices.		+	Atsparumas / medijų raštingumas			Galima susidaryti vaizdą apie tai, ką valstybė laiko veikiančiais kovos su dezinformacija metodais, pagal tai, kuo ji dalijasi kaip gerąją praktiką su partnerėmis šalimis. Suomijai tai – visuomenės švietimas.	https://www.bspc.net/resources/documents/996	Suomija pradėjo iniciatyvą 'Kibernetinis pilietis'. Tikslas – mokyti ES piliečius kibernetinio saugumo jų gimtosiomis kalbomis, kad Europos piliečiai galėtų saugiai naudotis skaitmeninėmis paslaugomis ir prietaisais.
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 32nd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezolucijos	BSPC FI	2024	35 psl.	Atsakas	During its CBSS presidency, Finland aims to strengthen regional identity. In our view, sharing intangible and tangible cultural heritage plays a very significant role in this. Cultural activities provide tools for sharing experiences and coping with difficult situations. Digital skills and media literacy are important not only for combatting disinformation and defending democracy, but also for resilience of our societies at large.		+	Atsparumas / medijų raštingumas			Suomija akcentuoja kolektyvinį (visuomenės) atsparumo ugdymą prieš dezinformaciją. Kartu su medijų raštingumu kalbama ir apie kultūros svarbą. Suomija yra įvaldžiusi autobiografinio naratyvo skleidimą, todėl vertina kultūrą saugumo srityje.	https://www.bspc.net/resources/documents/963	Pirminkaudama CBSS, Suomija siekia stiprinti regioninę tapatybę. Mūsų nuomone, nematerialaus ir materialaus kultūros paveldo dalijimasis atlieka labai svarbų vaidmenį. Kultūrinė veikla suteikia priemones patirtimis dalytis ir susidoroti su sunkiomis situacijomis. Skaitmeniniai įgūdžiai ir medijų raštingumas yra svarbūs ne tik kovojant su dezinformacija ir ginant demokratiją, bet ir mūsų visuomenių atsparumui apskritai.

Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 32nd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezoliucijos	BSPC FI	2024	36 psl.	Atsakas	Finland continues to support independent Russian-language content production in the EU's Eastern Partnership countries through the European Endowment for Democracy (EED).		+		+		Nesurėsminama situacija; investuojama į regionus, iš kurių grėsmė potencialiai galėtų kilti.	https://www.bspc.net/resources/documents/963	Suomija toliau remia nepriklausomą rusų kalba rengiamą turinį ES Rytų partnerystės šalyse per Europos demokratijos fondą (EED).
Statements of the Government s in the Baltic Sea Region to the 32nd BSPC Resolution	Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės pareiškimai dėl BSPC rezoliucijos	BSPC FI	2024	36 psl.	Atsakas	As a new NATO member Finland takes part in coalition's efforts to counter Russia's information manipulation.		+	Tarptautiškas / NATO			Akcentuojamas pokytis – bendradarbiavimas su NATO partneriais.	https://www.bspc.net/resources/documents/963	Kaip nauja NATO narė Suomija dalyvauja koalicijos pastangose atremti Rusijos informacijos manipuliavimą.

Priedas Nr. 2 Lietuvos dokumentų analizės duomenys

Dokumento pavadinimas	Šalis	Metai	Konkret i vieta dokume nte	Tema	Citata	Dezinf ormaci jos grėsm ė	Atsakas	Papildoma tema	Rusijos įvardijimas citatoje	Paliestas istorijos tema	Užrašai / pastabos	Nuoroda
Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas	LT	Galiojanti redakcija 2025-07-01	2 skyrius; 13 sąvoka	Grėsmių suvokimas	Dezinformacija – tyčia viešai paskleista melaginga informacija.	+		Apibrėžimas			Tai ne šiaip apibrėžimas, o teisinėje bazėje įtvirtinta sąvoka.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483F1E/C[AilDhxFl
Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas	LT	Galiojanti redakcija 2025-07-01	3 skyrius; 19 straipsnis	Atsakas	Draudžiama platinti dezinformaciją ir informaciją, šmeižiančią, įžeidžiančią žmogų, žeminančią jo garbę ir orumą.		+	Draudimas informacijos skleidėjams			Griežta gynybinė reakcija. Dezinformacijos platinimas uždraustas.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.065AB8483F1E/C[AilDhxFl
Lietuvos Respublikos draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymas	LT	Galiojanti redakcija 2024-06-21	7 straipsnis	Atsakas	Centras, nevyriausybinės organizacijos, mokslo ir studijų institucijos totalitarinių, autoritarinių režimų ideologijų sklaidos prevenciją atlieka: 3) sudarydami galimybes visuomenei stiprinti žinias ir įgūdžius, didinančius jos atsparumą dezinformacijai;		+	Whole-of-society			Visuomenei suteikiama funkcija – stabdyti rusijos dezinformacijos sklaidą ir su tuo aktyviai kovoti. Visas įstatymas yra apie draudimą propaguoti totalitarinius (pvz., sovietinį) režimus ir jų ideologijas.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/09a371f081df11ed8df094f359a60216
Lietuvos Respublikos Konstitucija	LT	1990	25 straipsnis	Grėsmių suvokimas	Laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais – tautinės, rasinės, religinės ar socialinės neapykantos, prievartos bei diskriminacijos kurstymu, šmeižtu ir dezinformacija.	+		Dezinformacija			Įvardijama aukščiausiam šalies dokumente, kad dezinformacija yra blogas veiksmas.	https://www.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija20220522.htm
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	Įvadinis žodis	Grėsmių suvokimas	Vieni grėsmė mūsų šalies nacionaliniam saugumui keliantys reiškiniai – oro erdvę pažeidžiantys rusiški dronai ar prieš Lietuvą nukreipta dezinformacija – yra akivaizdūs, kiti – priešiška nusiteikusių šalių kibernetinės atakos ar žvalgybos tarnybų veikla – mažiau pastebimi ar rečiau aptariamai viešojoje erdvėje.	+			+		Įvardijama, kad dezinformacija yra akivaizdi problema.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	12 psl.	Grėsmių suvokimas	Priešiškų valstybių koordinuojamos kibernetinio šnipinėjimo grupuotės, bandydamos perimti Lietuvos institucijų ir organizacijų informaciją, skleidžia dezinformaciją ir rengtis destruktinėms operacijoms, kelia grėsmę Kibernetinių išpuolių žala didina tekimo grandinių pažeidžiamumas ir vis platesnis naujų technologijų, tokių kaip dirbtinis intelektas (DI), naudojimas. Beveik neabejotina, kad augant kibernetinių pajėgumų naudojimo efektyvumui, labiausiai kibernetinės grėsmės didės prie greitai kintančios aplinkos neprisitaikantioms organizacijoms.	+		Šnipinėjimo grupuotės			Įvardijama, kad dezinformaciją vykdo priešiškų valstybių koordinuojamos grupuotės. Iš to galima suprasti, kad situacija vertinama griežtai ir rimtai.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	72 psl.	Grėsmių suvokimas	Svarbių Lietuvos organizacijų informacinėms sistemoms didžiausią grėsmę kelia priešiškų valstybių kibernetinio šnipinėjimo grupuotės. Turėdamos didelius finansinius išteklius, kompetenciją ir motyvaciją veikti prieš Lietuvos ir kitų NATO valstybių organizacijas, šios grupuotės siekia įgyvendinti sudėtingas, sunkiai apinkamas operacijas, skirtas jautriai informacijai perimti, dezinformacijai skleisti ir nuo 2025 m. gruodžio vykdyti destruktines atakas prieš ypatingos svarbos infrastruktūrą.	+		Veikėjai: šnipinėjimo grupuotės			Dezinformacija priskiriama priešiškų valstybių grupuotėms ir laikoma vienu jų tikslų, kartu su šnipinėjimu bei destruktiviomis atakomis.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	74 psl.	Grėsmių suvokimas	DI suteikia ir galimybių priešiškomis valstybėms greičiau ir efektyviau panaudoti nelegaliai perimtą informaciją kenkėjiskai veiklai vykdyti. Taip šios valstybės gali iš anksto pasiruošti joms nepalankiems politiniams sprendimams, realiu laiku rengti diskreditavimo ir dezinformacijos kampanijas, o karo atveju – efektyviai identifikuoti ir eliminuoti taikinius.	+		DI ir veiksmingumas + šnipinėjimo grupuotės			2026 m. vertinime daug dėmesio skiriama DI įgalintam efektyvumui kurti dezinformaciją ir kelti grėsmę.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	76 psl.	Grėsmių suvokimas	Prorusiškiems asmenims Lietuvoje nepavyksta vykdyti sėkmingos politinės veiklos, tačiau Rusijos ir Baltarusijos režimai naudojami jais prieš Lietuvą nukreiptose propagandos kampanijose. Prorusiški asmenys bendradarbiauja su režimų propagandą skleidžiančių priemonių darbuotojais ir įgyvendina šių priešiškų valstybių informacinės ir istorijos politikos tikslus menkinti Lietuvos valstybingumą.	+		Propagandos skleidimas Lietuvoje	+	+	Dezinformacija suprantama kaip konkrečių asmenų atsakomybė, kai jie bendradarbiauja su priešiškais režimais. Įvardijama, kad Lietuvoje dezinformaciją skleidžiantys žmonės ją gauna iš RU ir BY.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	77 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusijos ir Baltarusijos režimai ir nevertina šių asmenų kaip tų, kurie turi ar gali turėti įtakos politiniams procesams, bet aktyviai jais naudojami prieš Lietuvą nukreiptose propagandos kampanijose.	+		Prorusiški veikėjai	+		Gan didelis asmeniškumas – atsakomybė tarsi išreiškiama prorusiškiems asmenims Lietuvoje. Ne tik rusija kelia grėsmę, bet ir lietuviai esantys Lietuvoje.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	77 psl.	Grėsmių suvokimas	Prorusiški asmenys padeda įgyvendinti Lietuvai priešišką Baltarusijos ir Rusijos informacinės ir istorijos politikos tikslus.	+		Juntama grėsmė istorijai	+	+	Lietuva kaip viena iš kenkėjiškų tikslų įvardija istorijos perrašymą.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	77 psl.	Grėsmių suvokimas	Interviu Rusijos ar Baltarusijos propagandai prorusiški asmenys Lietuvą įvardija Vakarų šeiminių kuruojama ir nedemokratinė valstybe, kurią valdo nacistinis ir rusofobinis režimas. Jie tvirtina, kad rinkimai yra nedemokratiniai ir neteisėti, ribojama žodžio laisvė, Lietuvos piliečiai persekiojami dėl tautybės ir politinių pažiūrų.	+		Identifikuoti taikiniai	+		Dėmesys skiriamas kokių naratyvus puoselėja prorusiški asmenys.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	77 psl.	Atsakas	Lietuvos įstatymus pažeidžianti prorusiškų asmenų veikla yra užkardoma teisinėmis priemonėmis.		+	Teisinės priemonės			Įvardijama, kad teisinės priemonės yra aktyviai naudojamos.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	78 psl.	Atsakas	Nuo Lietuvos teisėsaugos Baltarusijoje besislapstantis Edikas Jagelavičius veda Baltarusijos režimo kontroliuojamos tarptautinės radio stoties Belarus laidą Cocezi / Šasiedzi / Kaimynai, kurioje nuolat skleidžiama prieš Lietuvą nukreipta propaganda.		+	Atribucija veiksmo			Lietuvos vertinimuose yra įvardijami konkretūs pavyzdžiai su asmenų vardais ir pavardėmis.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	78 psl.	Atsakas	Nuo Lietuvos teisėsaugos Rusijoje slapstosi ir vienas iš Rusijos propagandinės knygos Lietuvos istorija autorių – Giedrius Grabauskas. Šioje knygoje propaguojamas Rusijos istorijos politikos tikslus atitinkantis ir Lietuvos valstybingumą menkinantis naratyvas. Lietuvoje G. Grabauskui yra iškelta baudžiamoji byla dėl prieš sovietus kovojusio Lietuvos rezistencinio judėjimo šmeižimo.		+	Atribucija veiksmo	+	+	Vertinime ne tik pateikiamas grėsmės vertinimas, bet ir pats dokumentas yra atribucijos šaltinis, kuriame asmenys nurodomi su nuotraukomis.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	79 psl.	Grėsmių suvokimas	Tarptautinės sankcijos ir nacionaliniai ribojimai sumažino Rusijos propagandos kanalų galimybes Lietuvoje skleisti propagandą, tačiau Kremlius neatsisakė tikslo siekti įtakos Lietuvos informacinėje erdvėje.	+	+	Rusija agresyvi net po sankcijų	+		Pabrėžiamas rusijos pasiryžimas veikti.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	79 psl.	Grėsmių suvokimas	Prieš Lietuvą nukreipti Rusijos propagandos naratyvai mažai kinta, bet jie vis dažniau platinami užmaskuoti. Taip siekiama sudaryti įspūdį, kad Rusijai palankios žinutės kyla iš Lietuvos visuomenės.	+		Grėsmė iš vidaus	+		Dezinformacija įvardijama kaip kylanti griežtai iš rusijos, net jeigu skleidžiama vietinių.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	79 psl.	Grėsmių suvokimas	Socialiniai tinklai tapo pagrindiniu Rusijos įrankiu informacinei įtakai Lietuvoje skleisti, nes tai suteikia galimybių išvengti propagandos kanalams taikomų ribojimų ir per tikslines operacijas bei ilgalaikes kampanijas skatinti nepastikėjamą valstybės institucijomis, kurstyti nesantaiką, mažinti pastikėjamą NATO ar diskredituoti paramą Ukrainai. Socialinių tinklų algoritmai sudaro sąlygas informacijai greitai plisti, o Rusijos propagandos kanalai, siekdami sukurti patikimumo įvaizdį, dažnai prisidengia nepriklausomų naujienų portalų ar nuomonės formuotojų profiliams.			Algoritmai	+		Grėsminiai algoritmai.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	79 psl.	Grėsmių suvokimas	Taip siekiama įtraukti jaunus žmones ir paveikti jų nuomonę svarbiais politiniais ir socialiniais klausimais, mažinti jų pasitikėjimą tradiciniais naujienų šaltiniais. TikTok dažnai skleidžiami naratyvai, kuriais siekiama diskredituoti Lietuvos istoriją, menkinti nacionalinę tapatybę, skleisti abejones dėl valstybės ateities.	+		TikTok		+	Konkretnumas per kanalų įvardijimą.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EL-NAUJAS.pdf

Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	80 psl.	Grėsmių suvokimas	Šiuos ir kitus ilgalaikius Lietuvą diskredituojančius Rusijos propagandos naratyvus formuoja Rusijos prezidento administracija. Tai svarbiausia Kremlius režimo institucija, užimanti kartinę vietą Rusijos propagandos hierarchijoje.	+		RU institucijų aprašymas	+		Lietuvos institucijos skiria dėmesio rusijos propagandos infrastruktūrai aprašyti ir įvardinti labai konkrečiai. Realiai, tai yra atribucija.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-1-T-El_NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	80 psl.	Grėsmių suvokimas	Tikėtina, kad tarptautinėse organizacijose sistemškai kartojamais kaltinimais dėl rusakabių teisių pažeidimų ir nacizmo šlovinimo Rusija siekia pateisinti savo agresyvią užsienio politiką ir geopolitinius interesus.	+		Tarptautiškumas	+		LT institucijos identifikuoja, kad rusija kėsina į Lietuvą tarptautinėje arenoje. Tai rodo, kad lietuviai tai svarbu.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-1-T-El_NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2026	81 psl.	Grėsmių suvokimas	Vienas iš esminių Rusijos propagandos bruožų yra jos pasikartojantis pobūdis. Kremlius informacines kampanijas kuria remdamasis keliais nuolatiniiais naratyvais, jie veikia kaip standartiniai modeliai, kuriuos Rusijos propagandos priemonės pritaiko prie konkrečios situacijos.	+		Ką rusija atakuoja	+	+	81 psl. labai paprastai apibendrinti 4 pagrindiniai rusijos naudojami naratyvai prieš Lietuvą: 1) sovietmetis (istorinė atmintis ir rezistencija), 2) suverenitetas ir ES/NATO, 3) Lietuvos provokacijos prieš Rusiją, 4) ekonomika.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-1-T-El_NAUJAS.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusija siekia diskredituoti Lietuvą ir vis dažniau ją kaltina istorijos perrašymu, neonacizmo propagavimu ir rusofobija.	+		Naratyvai	+	+	Akcentuojama grėsmė istorinei atminčiai.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Lietuvą diskredituojančių naratyvų sklaidą užtikrina platus ir koordinuotas Rusijos propagandos priemonių tinklas, kurį sudaro valstybės kontroliuojama žiniasklaida, socialiniai tinklai ir prorusiškos naujienų svetainės.	+		Propagandos tikslai	+		Naratyvas, kad tinklai užtikrina diskredituojančių naratyvų plėtrą, rodo, jog grėsmė vertinama kaip esant valstybės viduje.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Žvalgybos vertinimu, propagandos ir dezinformacijos kampanijoms vykdyti Rusija aktyviausiai naudoja susirašinėjimo platformą Telegram.	+		Infrastruktūra	+		Įvardijamas dezinformacijos kanalas.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Propagandos sklaidai sustiprinti Rusijos informacinės politikos įgyvendintojai pasitelkia automatizuotų profilių (botų) ir vadinamųjų trolių tinklus, tikslinę reklamą.	+		Algoritmai ir DI – grėsmės efektyvumas	+		Aprašoma infrastruktūriškai kaip veikia sklaida.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Dezinformacijos kampanijoms vykdyti naudojamas jau pasiteisinęs modelis – priešiška žinutė paskelbiama mažai žinomose interneto svetainėse ar socialinio tinklo paskyroje, o ją pasidalija daug sekėjų turintys Telegram kanalai. Siekiant paveikti platesnę auditoriją, dezinformacija išverčiama į kitas kalbas.	+		Socialiniai tinklai			Aprašomas konkretus veikimo modelis.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Tokio pobūdžio informacinė operacija buvo įgyvendinta 2024 m. gegužę – prorusiškuose Telegram kanaluose išplatintas melagingas pranešimas apie neva 2024 m. gegužės 9 d. Lietuvoje sulaukytus du atvirai prieš NATO pasisakančius asmenis. Vėliau ši suklastota informacija pasirodė Rusijos naujienų portaluose ir prorusiškuose Lietuvos interneto puslapiuose.	+		Mechanizmas			LT nevengia naudoti dezinformacijos pavyzdžių dalinantis konkrečiais atvejais. (Suomija nurodo naratyvus, tačiau be datų ar kitos informacijos, kuri leistų nesunkiai atsekti.)	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	42 psl.	Grėsmių suvokimas	Prilygindama tariamas rusofobijos apraiškas genocidui, Rusija siekia suformuoti požiūrį, kad tai, ką žydų tautybės asmenys patyrė per Antrąjį pasaulinį karą, šiais laikais Baltijos valstybėse patiria rusai.	+		Naratyvai	+	+	Nors atpažįstama, iš retorikos nelabai atrodytų, kad Lietuvos institucijos emociškai veikia toks naratyvas. Jis fiksuojamas, reportuojamas, bet apart žodžio tariamas, panaigimo nėra.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	44 psl.	Grėsmių suvokimas	Manipuliuojamas istorine atmintimi yra svarbi Kremliaus konfrontacinės politikos dalis. Siekdamas įteisinti Rusijos interesus atitinkančią istorijos interpretaciją, Kremlius remia Lietuvą diskredituojančias istorijos politikos iniciatyvas. Jų tikslas yra skleisti idėją, kad Baltijos valstybės sistemškai iškraipo Antrojo pasaulinio karo istoriją, skatina nacistines idėjas ir garbina su nacistiniu režimu bendradarbiavusius asmenis. Ši propagandos naratyvą paremia Rusijos vidaus auditorijai skirtas ir pastaraisiais keletą metų įgyvendinamas Rusijos istorijos politikos federalinis projektas Be senaties termino.	+		Istorinė atmintis	+	+	Institucijos reaguoja į istorijos perrašymą.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	44 psl.	Grėsmių suvokimas	Iki 2024 m. DI sugeneruoto turinio poveikis buvo nedidelis, tačiau labai tikėtina, kad technologijoms tobulėjant tokia dezinformacija taps paveikesnė ir pavojingesnė.	+		DI ir veiksmingumas			Tai referuoja į informacijos užtvindymą nepatikima informacija.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	43 psl.	Grėsmių suvokimas	Turiniui kurti skirti DI įrankiai savaime nėra laikomi grėsme, tačiau gali praplėsti dezinformacijos sklaidos galimybes, siekiant formuoti visuomenės nuomonę, diskredituoti politinę sistemą, skatinti nepasitikėjimą žiniasklaida ir rinkimais.	+		Dezinformacijos poveikis valstybei			Išsakoma grėsmė politinei sistemai, demokratijai.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	63 psl.	Grėsmių suvokimas	Taip pat Rusija aktyviai veikia informacinėje erdvėje, skleidama dezinformaciją ir propagandą prieš kolonijinius Vakarus, ir pateikia save kaip kovojančią už Afrikos valstybių suverenumą ir teisingesnę daugiapolį pasaulio tvarką.	+		Pasaulyje prieš vakarus	+		Nacionaliniame grėsmių vertinime išskiriami ir pasauliniai naratyvai prieš vakarus. Tai parodo, kad mes jaučiames vakarų dalis.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Per 2024 m. Lietuvoje vykusius rinkimus prorusiškas idėjas skleidė keli alternatyvios žiniasklaidos kanalai socialiniuose tinkluose, kuriuos administruoja prorusiškų pažiūrų Lietuvos visuomenės veikėjai ir tinklaraštininkai. Šie santykiai populiarūs kanalai padidino rinkimuose dalyvavusių prorusiškų kandidatų ir politinių jėgų žinomumą visuomenėje bei konsolidavo dalies prorusiško elektorato paramą.	+		Žiniasklaida			Dezinformacija vertinama kaip įrankis paveikti rinkimus ir atvesti prorusiškus asmenis į valdžią.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Žvalgybos vertinimu, tikėtina, kad prorusiškos jėgos 2024 m. mobilizavo šiuo metu didžiausią įmanomą prorusiškų rinkėjų skaičių. Vis dėlto tai nepažėdė prorusiškoms politiniams judėjimams įgyti įtakos politinių sprendimų priėmimui Lietuvoje. Nesėkmingai pasirodė per 2024 m. vykusius rinkimus, prorusiški visuomenės veikėjai skleidė tikrovės neatitinkančius teiginius, kvestionuojančius rinkimų Lietuvoje teisėtumą, demokratiškumą ir skaidrumą.	+		Grėsmė demokratijai			Institucijos jaučia grėsmę institucijoms, tačiau tai nėra visiškai atskiras punktas – labiau kaip rusija siekia užvaldyti Lietuvą, o ne atimti pačią demokratiją.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Absoluti dauguma Lietuvos visuomenės Rusiją vertina kaip grėsmę nacionaliniam saugumui, tačiau dalis šalies gyventojų pritaria agresyviai Rusijos vidaus ir užsienio politikai. Šios prorusiškos politinės nuostatos vertintinos ne kaip išorinė grėsmė, o kaip vidinis valstybės pažeidžiamumas.	+		Visuomenės nuomonė	+		Lietuvos visuomenei rusija palaikoma kaip grėsmė, nors vertinama, kad yra ir simpatizuojančių.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Žvalgybos duomenimis, nėra pagrindo tvirtinti, kad kai kurių gyventojų prorusiškos pažiūros, pasireiškusios ir balsavimu už prorusiškus kandidatus, susiformavo dėl tikslingų Rusijos įtakos operacijų, skirtų daryti poveikį rinkimams.	+		Prorusiškas elektoratas – natūralus	+		Teigiama, kad prorusiškas balsavimas nėra tikslinė rusijos operacija.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Žvalgybos vertinimu, siekama išlaikyti įtaką Vakaruose, Rusija orientuojasi į didžiausias valstybes arba į tas valstybes, kuriose prorusiškos politinės jėgos turi pastebimą politinę įtaką. Neatmetina, kad vidutinėje perspektyvoje Rusija sieks pasinaudoti šiuo Lietuvos visuomenės pažeidžiamumu, didindama įtaką Lietuvos politiniams procesams, ypač jei prorusiškos nuostatos taps populiaresnės visuomenėje.	+		Rusijos mažinimas	+		Lietuva nelaiko savęs rusijos dėmesio centru.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2025	41 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusija aktyviai vykdo konfrontacinę informacinę politiką, kuria siekia diskredituoti Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes.	+		Tarptautiškumas	+		Lietuva reaguoja į skleidžiamą dezinformaciją užsienyje apie ją pačią.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2025/03/2025-1-T.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	58 psl.	Grėsmių suvokimas	Vilniaus NATO viršūnių susitikimas tapo su Rusijos žvalgyba siejamų ir prorusiškų kibernetinių grupuočių taikiniu. Didžiosios dalies bandymų trykdyti šį renginį kibernetinėmis priemonėmis poveikis buvo nedidelis ir trumpas. Pavyzdžiui, buvo užfiksuotas sistemų veiklos trūkymas DDoS atakomis, dezinformacijos sklaida kenkėjaiskais laiškais, identifiukuoti ir užkardyti bandymai sukurti NATO viršūnių susitikimo tinklapių kopijas. Tačiau vykdytos ir rimtesnės atakos.	+		Kibernetinės atakos	+		Dezinformacija kaip viena iš kibernetinės atakos formų.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-1-T-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	56 psl.	Grėsmių suvokimas	Absoluti dauguma Lietuvos gyventojų Rusiją vertina kaip grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui. Rusijos propagandos naratyvus apie karą Ukrainoje palaiko keliolika procentų Lietuvos visuomenės. Rusijai palankių judėjimų ar pavienių asmenų didžioji Lietuvos visuomenės dalis nepalaiko, potencialus jų elektoratas yra nedidelis ir pasyvus. Keletas Lietuvoje veikiančių aktyvių prorusiškų visuomenės veikėjų siekia kurti prorusiškas politines jėgas, tačiau tokios iniciatyvos žlunga, nes šiam tikslui pavyksta pritraukti daugiausia keletą šimtų šalininkų.	+		Visuomenės nuomonė	+		Visuomenėje priimta rusiją laikyti didele grėsme.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-1-T-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	58 psl.	Grėsmių suvokimas	Labai tikėtina, GRU koordinuojama kibernetinė grupuotė paviešino perimtą viešai neprieinamą su susitikimu susijusią informaciją, labai tikėtina, siekdama diskredituoti Lietuvą tarptautinėje arenoje. Neatmetina, kad dalis perimtos informacijos bus panaudota planuojant naujas dezinformacijos operacijas.	+		Mechanizmas	+		Dezinformacija siejama su kitomis kibernetinėmis operacijomis kaip vienas iš žingsnių.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-1-T-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	58 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusijos kibernetiniai pajėgumai taip pat platina melagenas, pavyzdžiui, autentišką informaciją Ukrainos žiniasklaidos ir institucijų tinklapiuose keičia neteisingsiais duomenimis. Taip siekiama plėsti dezinformacinio turinio sklaidą ir stiprinti psichologinį spaudimą ukrainiečiams.	+		Mechanizmas	+		Tolimesnė informacija apie sofistikuotą dezinformacijos mechanizmą.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-1-T-1-1.pdf

Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	92 psl.	Grėsmių suvokimas	PANAUDOJIMO BŪDAS: Instrukcijų (pavyzdžiui, ginklo detalių) kūrimas ir judėjimo maršrutų formavimas. Informacinių operacijų efektyvumo didinimas; personalizuotos propagandos, sąmokso teorijų ir dezinformacijos kūrimas. Programinių kodų rašymas nesudėtingoms kibernetinėms atakoms.	+		LLM / DI			Kalbama apie DI grėsmę kaip įrankį dezinformacijai.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	61 psl.	Grėsmių suvokimas	Daugelį Vakarų valstybių jau trečius metus ribojant karą ir neapykantą kurstantį Rusijos propagandą bei ją skleidžiančių informacinių šaltinių priėmimą, Rusija kuria šių draudimų apėjimo schemas. Šios šalies informacinę politiką įgyvendinantis subjektai pradėjo kurti blokuojamų propagandos portalų klonus, kurių pasiekiamumas nėra ribojamas, tačiau jie platina tuos pačius propagandos naratyvus.	+	+	Sankcijos	+		Įvardijama, kad rusija priešinasį jau naudojamoms atsako priemonėms.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	63 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusijos propagandos platinimą, todėl Telegram ir TikTok platformose labai padaugėjo Rusijos propagandos. Šiomis platformomis aktyviai naudojami tiek Rusijos valstybės valdomos ar per tarpininkus kontroliuojamos Rusijos propagandos priemonės bei jų žiniomis darbuotojai, tiek ir Vakarų valstybėse, tarp jų ir Lietuvoje, gyvenantys propagandos naratyvų platintojai.	+		Soc. tinklai ir tarptautiskumas	+		Įvardijami konkretūs dezinformacijos kanalai, o kartu sutapatinama grėsmė Lietuvai ir Vakarų erdvei.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	63 psl.	Grėsmių suvokimas	2023 m. liepą iš Kaliningrado srities į Lietuvą buvo pradėtos vykdyti Rusijos propagandos sklaidos grupėi Rossija segodnia priklausančios Sputnik radio stoties transliacijos. Jos yra girdimos pasienyje su Rusija esančiuose šalies regionuose. Rusijos režimo subjektai šio projekto įgyvendinimą laiko prioritetiniu uždaviniu.	+		Radijas	+		Labai konkretus pavyzdys apie dezinformacijos infrastruktūrą, o ne naratyvą.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	63–64 psl.	Grėsmių suvokimas	Istorijos vadovėliai yra efektyvus instrumentas formuoti istorinę atmintį autokratinėje Rusijoje, kurioje yra suvaržytas demokratinėms valstybėms būdingas nuomonių pluralizmas istorijos klausimais. Jais remiantis vykdomas jaunimo indoktrinavimas. Rusijos valdžios požiūriu, jaunimas yra pažeidžiamiausia socialinė grupė, nes nepakankamai palaiko valdžios sprendimus. Palyginti su vyresniais gyventojais, Rusijos jaunimas mažiausiai palaiko valdžią ir jos pradėtą karą, rečiau vadovaujami valdžios kontroliuojamomis propagandos priemonėmis ir daugiau – nepriklausomais informacijos šaltiniais. Todėl Rusijos režimas stiprina ideologinę indoktrinaciją mokyklose.	+		Rusijos analizė	+	+	Lietuvos institucijos skiria daug dėmesio rusijai ir jos veikimo principams. Grėsmių vertinimas yra ne tik tiesioginis grėsmių vertinimas lietuvai, bet ir rusijos įvertinimas.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	65 psl.	Grėsmių suvokimas	Rusija vadovėliuose vaizduojama kaip su Vakaraais kovojanti atskira civilizacija. Taip išreiškiamas Rusijos strateginis siekis kurti su Vakaraais konfrontuojančių civilizacijų daugiapolę pasaulio tvarką, kurioje Rusija turėtų išskirtines teises įai strategškai svarbiose regionuose.	+		Rusijos analizė + tarptautiskumas	+		Rusija kėsinaisi į vakarus, o lietuvą save laiko vakarų dalimi, todėl aprašo šią informaciją.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
Nacionalinis grėsmių vertinimas	LT	2024	10 psl.	Grėsmių suvokimas	Informacinės atakos prieš Lietuvą ir kaimynines valstybes intensyvėja. Jomis siekiama kurstyti baimę ir paniką, trikdyti valstybės institucijų darbą, skatinti nepasitikėjimą valstybės sprendimais. Tikėtina, kad Rusijos vykdoma informacinė politika agresyves, o artimoje perspektyvoje planuojamos informacinės atakos bus susijusios su rinkimais, regioniais konfliktais ar Ukrainai skiriama parama.	+		Ko siekia rusija	+		Dezinformacija yra informacinė ataka, kuri intensyvėja ir siekia trikdyti institucijas ir pasitikėjimą valstybe.	https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	1 skyrius	Grėsmių suvokimas	Informacinės grėsmės – kai kurių valstybių ir nevalstybių subjektų skleidžiama karo propaganda, karo ir neapykantos kurstymas, bandymai iškraipyti istorinę atmintį ir sklaida kitos nepagrįstos ir klaidinančios prieš Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus nukreiptos informacijos, kuria skatinamas nepasitikėjimas ir nepasitenkinimas Lietuvos valstybe ir jos institucijomis, demokratine santvarka, krašto gynyba, siekiama didinti tautinės ir kultūrinės takoskyras, silpninti tautinės tapatybės ir pilietiškoumo jausmą, bandoma diskredituoti Lietuvos narystę NATO ir ES, NATO pajėgumus ir įsipareigojimą ginti sąjungininkus, silpninti piliečių ryžtą ginti savo valstybę, taip pat informacinė veikla, kuria siekiama daryti įtaką šalies demokratijos, rinkimų procesams, partinei sistemai ar kuri nukreipta į kitų ES ir NATO valstybių narių visuomenes ir politikos formuotojus.	+		Į ką kėsinama	+		Lietuva įvardina, kad dezinformacija kėsinaisi į ES, NATO ryšį su Lietuva, silpina demokratiją, tautinę tapatybę (pilietišumą).	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	1 skyrius	Atsakas	Strateginė komunikaciją grėsmių prevencijos klausimais koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, o valstybės lygmenis ekstremaliosios situacijos ar krizės atveju – Vyriausybės paskirta už ekstremaliosios situacijos ar krizės valdymą atsakinga institucija.	+		Koordinavimas / tarpinstituciskumas			LRVK įvardijamas kaip koordinatorius.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	1 skyrius	Atsakas	Strateginė komunikacija – visuma bendrų ir koordinuotų veiksmų bei priemonių (komunikacijos kampanijų, atsakų į informacinius incidentus ir (ar) nuolatinių informacinių spaudimų, krizių komunikacijos), kuriais pasitelkiant visuomenės informavimo priemones siekiama užtikrinti šalies informacinį saugumą.	+		StratCom			Strateginė komunikacija kaip viena iš pagrindinių priemonių prieš dezinformaciją.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	3 skyrius	Atsakas	Institucijos, atsižvelgdamos į informacinių grėsmių vertinimus, iki kiekvienų metų sausio 15 d. pateikia Vyriausybės kanceliarijai pasiūlymus dėl informacinių grėsmių prevencijos prioritetų ir priemonių.	+		Planavimas			Tai konkretaus plano dalis, nustatomi laikotarpiai indikuoja, kad prioritetai tikrai bus.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	3 skyrius	Atsakas	Remdamasi Vyriausybės patvirtintu grėsmių prevencijos prioritetų ir priemonių sąrašu, institucijos planuoja strateginės komunikacijos kampanijas, kurių įgyvendinimą koordinuoja Vyriausybės kanceliarija.	+		StratCom			Konkretus pavedimas aktyviai vykdyti komunikaciją prieš dezinformaciją ir formuoti savus naratyvus.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	3 skyrius	Atsakas	Per mėnesį nuo grėsmių prevencijos prioritetų ir priemonių sąrašo patvirtinimo (ar pakeitimo) institucijos pateikia Vyriausybės kanceliarijai strateginės komunikacijos kampanijų, skirtų strateginės komunikacijos priemonėms įgyvendinti, planus, kuriuose numatomi strateginės komunikacijos kampanijų tikslai, tikslinė auditorija, strateginės komunikacijos veiksmai ir jų įtakimo laikas, strateginės komunikacijos kampanijų rezultatų vertinimo būdas.	+		StratCom			Tai gan svarbus įrodymas, kad komunikacija planuojama strategiškai prieš dezinformaciją proaktyviai.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	3 skyrius	Atsakas	Vyriausybės kanceliarija ne vėliau kaip per mėnesį inicijuoja tarpinstitucinės ekspertinės Strateginės komunikacijos koordinavimo darbo grupės, kurią sudaro institucijų atstovai, posėdį, Jame aptariami institucijų parengti strateginės komunikacijos kampanijų planai, vertinamos galimybės ir būdai juos tobulinti ir koordinuoti veiksmus įgyvendinant šiuos planus.	+		StratCom tarpinstitucinis			Įtvirtinta tarpinstitucinė komunikacija.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	3 skyrius	Atsakas	Institucijos Grėsmių nacionaliniam saugumui stebėjimo, vertinimo ir perspėjimo apie grėsmės tvarkos aprašo nustatytą tvarką teikia Vyriausybės kanceliarijai informaciją apie strateginės komunikacijos kampanijų planų ir strateginės komunikacijos prioritetų ir priemonių įgyvendinimo rezultatus.	+		Progreso sekimas			Siekiama tikslingų rezultatų, kurie būtų vertinami ir už juos atskaitoma.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	4 skyrius	Atsakas	Nustačiusi galimą informacinį incidentą, institucija, vadovaudamasi informacinio incidento vertinimo kriterijais, atlieka informacinio incidento pirminį vertinimą. Vertinimas turi būti paremtas informacinio incidento šaltinio, turinio ir konteksto analize. Kiekvienam informacinio incidento kriterijui parenkamas vienas į apibūdinantis įvertinimas.	+		Analizė			Tai labai svarbu – lietuva turi pasitvirtintą incidentų vertinimo metodologiją.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	4 skyrius	Atsakas	Informacinio incidento vertinimo pranešimą institucija parengia darbo valandomis ir ne vėliau kaip per 2 valandas nuo informacinio incidento nustatymo perduoda elektroninių ryšių priemonėmis Vyriausybės kanceliarijai. Ne darbo valandomis institucija nurodytą informaciją Vyriausybės kanceliarijai perduoda per įmanomai trumpiausią laiką, bet ne vėliau kaip per 2 valandas nuo artimiausios darbo dienos pradžios.	+		Greitis			Reikalaujama gan greito reagavimo.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	4 skyrius	Atsakas	Vyriausybės kanceliarija darbo valandomis ne vėliau kaip per vieną valandą (o ne darbo valandomis – per įmanomai trumpiausią laiką, bet ne vėliau kaip per vieną valandą nuo artimiausios darbo dienos pradžios) nuo konsultacijų pabaigos elektroninių ryšių priemonėmis informuoja pranešimą pateikusia instituciją.	+		Tarpinstitucinis bendradarbiavimas			Įtvirtintas tarpinstitucinis reagavimas ir koordinavimas per LRVK.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0

LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	4 skyrius	Atsakas	Reagavimo į informacinius incidentus būdai: 18.1. operatyvus reagavimas – kai į informacinį incidentą komunikacijos veiksmais atsakoma; 18.1.1. nustatius pirmą (aukštą) grėsmės lygį, Vyriausybės kanceliarija per įmanomai trumpiausią laiką parengia ir pateikia Ministrui Pirmininkui informaciją; 18.1.2. nustatius antrą (vidutinį) lygį, į incidentą reaguoja institucija, į kurios veiklos sritį šis incidentas nukreiptas; 18.1.3. nustatius trečią (žemą) lygį, institucija pateikia susijusią informaciją viešosios informacijos sklaidėjui; 18.2. tęstinis reagavimas – kai į informacinį incidentą atsakoma inicijuojant tikslinę strateginės komunikacijos kampaniją.		+	Visas algoritmas		Čia įtvirtinta ar reaguojama valstybės vadovai, institucijos ir ar informacija tiesiog perduodama žiniasklaidai.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	1 priedas	Atsakas	Informacinio incidento šaltinis turi galimybių skeisti informaciją ES ir (ar) NATO valstybėse narėse ir kitose Lietuvos Respublikos kaimynystėje esančiose valstybėse ir visuomenės informavimo priemonėmis paveikti su Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesais susijusių sprendimų priėmimo procesą ir atstovauja ne ES ir (ar) NATO valstybių narių oficialiai pozicijai.		+	Vertinimas		Daugiausia baltų grėsmių vertinime šaltinis gauna už tai, kad sklaidžia informaciją ES ir NATO. Jeigu šaltinis sklaidžia informaciją tik Lietuvoje, tai gauna 3 balus.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	1 priedas	Atsakas	Visuomenės informavimo priemonėmis, išilaužiant į informacines sistemas ir (ar) pakeičiant su informaciniu incidentu nesusijusį visuomenės informavimo priemonių turinį, sklaidžiamas informacinio incidento turinys gali daryti įtaką visuomenei ir sprendimų priėmėjams Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo srityje, taip pat tarptautinių partnerių / užsienio šalių visuomenėms.		+	Vertinimas		Daugiausia baltų už turinio žalingumą gauna tas incidentas, kuris gali veikti ne tik visą Lietuvą, bet ir partnerius.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
LR Vyriausybės nutarimas dėl strateginės komunikacijos nacionalinio saugumo srityje koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo	LT	2020	2 priedas	Atsakas	Informacija viešosios informacijos sklaidėjui, nevyriausybinei organizacijai, aukštajai mokyklai ar kitam visuomenės nuomonę formuojančiam subjektui pateikiama prireikus, tačiau nereaguojama visuomenės informavimo priemonėmis.		+	StratCom		Įtvirtinama, kad nuo mažiausių informacinių incidentų svarbus whole-of-society atsakas.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActPrint?documentId=4d789fb0eb8511eaa12ad7c04a383ca0
Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl 33-osios BSPC rezoliucijos	LT	2025	149–150 psl.	Atsakas	Combating Disinformation and Hybrid Threats: Lithuania was one of the first countries to actively combat Russia's disinformation campaign. Special structures such as the National Cybersecurity and Information Security Services were established to ensure the security of the information space and fight fake news. The Ministry of National Defence has set up the Total Defence and Crisis Management Group.		+	Įvardijama kaip esama grėsmė	+	Lietuva įvardija save kaip vieną pirmesnių, kurios kovojo su dezinformacija. Taip pat toje pačioje temoje įtraukiamas ir visapusiška gynyba. Visa tai įvardijama kaip dalis demokratijos stiprinimo valstybėje.	https://www.bspc.net/resources/documents/996
Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl 33-osios BSPC rezoliucijos	LT	2025	150 psl.	Atsakas	Expanding the Fight against Disinformation: Since disinformation and hybrid threats are a constant threat to democracy, Lithuania plans to strengthen the fight against disinformation and improve the legal framework and technological tools to respond more quickly to fake information.		+	Pasipriešinimas dezinformacijai		Akcentuojamas noras toliau dirbti su teisėtarka bei technologijomis kovoje su dezinformacija.	https://www.bspc.net/resources/documents/996
Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl 33-osios BSPC rezoliucijos	LT	2025	155 psl.	Atsakas	ALL DIGITAL Weeks Campaign: In 2024, Lithuania participated in the pan-European ALL DIGITAL Weeks campaign. Disinformation Literacy Exam: In May 2024, the Lithuanian government, in collaboration with Debunk.org, introduced the first-ever disinformation literacy exam for schools. Nearly 2,000 students from 33 cities participated, engaging in discussions on disinformation, artificial intelligence, and social media algorithms. Media Education Initiatives: The Lithuanian government integrates media literacy into the national curriculum, ensuring that students receive comprehensive education on discerning disinformation.		+	Whole-of-society		Labai detalus atsakymas apie tai, ką Lietuva jau daro kovoje su dezinformacija švietimo srityje. Lietuva geba įvardinti labai konkrečius projektus. Galime fiksuoti valstybės ir NVO darbą kartu su visuomene bei švietimo institucijose.	https://www.bspc.net/resources/documents/996
Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl 33-osios BSPC rezoliucijos	LT	2025	166 psl.	Atsakas	Recognizing and Managing Hybrid Threats: Lithuanian institutions are working to improve their ability to recognize and respond to these threats, as well as to strengthen cybersecurity and information resilience. Crisis Communication: There is now a lot of attention being paid to crisis communication and how government institutions communicate with the public in critical situations. Lithuania is strengthening its communication infrastructure to ensure fast and clear information to people during various crisis situations, including combating disinformation.		+	StratCom		Lietuva, kalbėdama apie hibridines grėsmes, taip pat akcentuoja strateginę komunikaciją bei teigia, kad tai prioritetinė sritis institucijoms.	https://www.bspc.net/resources/documents/996
Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybių pareiškimai dėl 33-osios BSPC rezoliucijos	LT	2024	149 psl.	Atsakas	Under Paragraphs 3 and 4 of Article 25 of the Constitution, the freedom to express beliefs, receive and disseminate information may be temporarily limited by law, if it is necessary to protect the constitutional order, and when the freedom to express beliefs and disseminate information is incompatible with disinformation. The goals set out in points 17 and 18 are partially implemented by the ban on rebroadcasting and (or) distributing on the Internet radio programs, television programs and (or) individual programs of entities established, directly or indirectly managed, controlled or financed by the Russian federation or the Republic of Belarus in the Republic of Lithuania from September 2022.		+	Sankcijos	+	Tarptautiniame kontekste komentuojant iššokus demokratijai vienas iš akcentų – dezinformacija ir sprendimas riboti rusijos ir baltarusijos kanalus.	https://www.bspc.net/resources/documents/963
LRS nutarimas dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo	LT	Galiojanti redakcija: 2021.12.22	37.5 punktas	Atsakas	Plietoti valstybės institucijų ir įstaigų gebėjimus vykdyti kryptingą kovą su dezinformacija, siekiant užtikrinti koordinuotą informacinės aplinkos stebėjimą, analizę, vertinimą ir operatyvų perspėjimą bei savalaikį reagavimą į informacinius incidentus.		+	Visuomenės atsparumas		Visuomenės atsparumui akcentuojamas institucijų bendradarbiavimas.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/GqUlwRVDtj
LRS nutarimas dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo	LT		37.6 punktas	Atsakas	Stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, tobulinant švietimo sistemą, plėtojant kultūros paslaugas, ugdat kritinį mąstymą ir vykdant koordinuotas žiniasklaidos, medių ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinti viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą.		+	Visuomenės atsparumas		Įtvirtinama, kad kovai prieš dezinformaciją reikalingas holistinis požiūris: švietimas, žiniasklaida ir pan. Whole-of-society.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/GqUlwRVDtj
LRS nutarimas dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo	LT		37.8 punktas	Atsakas	Plietoti bendradarbiavimą NATO, ES ir daugiašaliais formatais kibernetinio saugumo ir kovos su dezinformacija srityje, siekiant ne tik stiprinti Lietuvos Respublikos gebėjimus bei pajėgumus šioje srityje, bet ir panaudoti turimas žinias bei kompetencijas kolektyvinio euroatlantinės bendruomenės saugumo labui.		+	Tarptautiškumas		Akcentuojamas NATO ir ES svarbumas.	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/GqUlwRVDtj

Priedas Nr. 3 Suomijos prezidento kalbų kodai

Nr.	Šaltinis	Citata (originalo kalba)	Esmė (interpretacija)	I lygis: grėsmės suvokimas / atsakas	I.I lygis: budo bruožas	II lygis	II lygis (papildomas)	Somers lygmuo	Citata (vertimas į lietuvių kalbą naudojant Claude DI)
1	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"The line between war and peace has been blurred. The things that were supposed to bring us together like trade, energy, information, currency or technology can also be used as instruments of war."	Pragmatiškas (realistinis) vertinimas, kad grėsmės kinta. Informacinis laukas (dezinformacija) kelia grėsmę, kurios ribos nėra itin aiškios.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-4	-	Priešas	Riba tarp karo ir taikos išsityrė. Dalykai, kurie turėjo mus suartinti – prekyba, energija, informacija, valiuta ar technologijos – gali būti naudojami kaip karo priemonės.
2	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Things that were supposed to bring us together – like trade, energy, information, currency or technology – can also be used as instruments of war."	Nesaugumas didėja, skaldo.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-2	O-3	Priešas, Ontologinis	Dalykai, kurie turėjo mus suartinti – prekyba, energija, informacija, valiuta ar technologijos – gali būti naudojami kaip karo priemonės.
3	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Autocracies will struggle to control AI, but they are effective at causing mayhem in democracies."	DI kelia naujus iššūkius kovoje su dezinformacija ir gali kelti dar daugiau chaoso.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-2	-	Priešas	Autokratijos sunku kontroliuoti DI, tačiau jos yra veiksmingos kurdamos chaosą demokratijose.
4	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"One of the core pillars of liberal democracy - free speech and media freedom - makes us an easy target for outside influencing."	Žiniasklaida palaiko demokratinę santvarką, todėl dezinformacija į ją kėsina. Pragmatškai suprantamos savo silpnybės.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	V-3	-	Viešasis	Vienas iš liberaliosios demokratijos ramsčių – laisvė žodžio ir žiniasklaidos laisvė – daro mus lengvu taikiniu išorės įtakai.
5	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"World of Disorder, as I call it in my upcoming book, is characterised by global unrest, strategic competition and technological disruption."	Chaotiškas pasaulis, tokį jį kuria ir dezinformacija (per technologijas).	G – Grėsmės suvokimas		G-4	G-2	Priešas	Netvarkas pasaulis, kaip vadiniu jį savo būsimoje knygoje, pasižymi visuotiniu neramumu, strategine konkurencija ir technologijų chaotišku vystymusi.
6	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"History did not end with the Cold War."	Reikia mokytis iš naujų istorinių pamokų ir prisitaikyti.		Pragmatinis mąstymas	O-1	O-4	Ontologinis	Istorija nesibaigė su Šaltuoju karu.
7	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"We have to be vigilant."	Visuomenė turi prisiminti atsakomybę ir stebėti.	Atsakas	Sisu	V-2	A-5	Viešasis, Atsakas	Turime būti budrus.
8	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Make sure that our societies are resilient in the face of disinformation."	Visuomenė turi būti pasirengusi.	Atsakas	Sisu	O-2	A-2	Ontologinis, Atsakas	Užtikrinti, kad mūsų visuomenės būtų atsparios dezinformacijos akivaizdoje.
9	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Instruments at disposal are more diverse."	Kovoti su dezinformacija galima įvairiai, reikia prisitaikyti ir naudotis galimybėmis.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas, Komandinis darbas	O-1	A-1	Ontologinis, Atsakas	Turimos priemonės yra įvairesnės.
10	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Important part of comprehensive security is our capacity to defend and uphold democratic institutions."	Visuomenė turi rūpintis saugumu.	Atsakas	Komandinis darbas	V-2	V-3	Viešasis	Svarbi visapusiško saugumo dalis – mūsų gebėjimas ginti ir išlaikyti demokratines institucijas.
11	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"A separation of powers and a strong system of checks and balances are a good starting point."	Demokratiniai principai svarbūs.	Atsakas	Komandinis darbas	V-1	A-3	Viešasis, Atsakas	Valdžių padalijimas ir stipri stabdžių bei atsvarų sistema yra geras atspirties taškas.
12	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Disinformation challenges democratic discourse."	Dezinformacija yra grėsmė.	G – Grėsmės suvokimas		G-2	V-3	Priešas, Viešasis	Dezinformacija kelia iššūkį demokratiniam diskursui.
13	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"We must be vigilant."	Visuomenė turi būti akyla.	Atsakas	Komandinis darbas	V-2	A-5	Viešasis, Atsakas	Turime būti budrus.
14	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Upholding free and responsible speech as well as media freedom."	Svarbu aktyviai (netiesiogiai) kovoti su dezinformacija ugdamat atsparumą.	Atsakas	Sisu	A-4	V-3	Atsakas, Viešasis	Puoselėti laisvą ir atsakingą žodį bei žiniasklaidos laisvę.
15	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Finland is the gold standard. They didn't let their guard down in the 1990s and 2000s, and now most of us can only stand and admire what they have."	Suomija mokosi iš istorijos, kuri išmokė visada būti pasiruošus gintis.	Atsakas (deterrence)	Sisu	O-2	A-2	Ontologinis, Atsakas	Suomija yra aukso standartas. Ji neleido sau atsipalaiduoti 1990-aisiais ir 2000-aisiais, ir dabar dauguma mūsų gali tik stovėti ir žavėtis tuo, ką ji turi.
16	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"In Finland, we have sought to do this for decades by using the concept of comprehensive security."	Suomija atkakliai investuoja į atgrąsą.	Atsakas	Sisu	O-2	A-1	Ontologinis, Atsakas	Suomijoje mes siekėme to dešimtmečiais naudodamiesi visapusiško saugumo koncepcija.
17	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"State and non-state actors are challenging, influencing or coercing others across a range of domains from diplomacy to military, from economy to information."	Dezinformacija gali būti plati ir naudojama hibridinėms atakoms.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-1	G-4	Priešas	Valstybiniai ir nevalstybiniai subjektai ginčija, daro įtaką ar verčia kitus įvairiose srityse – nuo diplomatijos iki kariuomenės, nuo ekonomikos iki informacijos.
18	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"This public-private partnership is built upon experiences gained during the Second World War and the models of operation established shortly after the war."	Suomijos visuomeninis-privatus bendradarbiavimas remiasi istorine patirtimi.	Atsakas	Komandinis darbas	V-3	O-4	Viešasis, Ontologinis	Šią viešoją ir privataus sektoriaus partnerystę grindžia Antrojo pasaulinio karo metu įgyta patirtis ir netrukus po karo sukurti veiklos modeliai.
19	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Comprehensive security is the most effective way to respond to security threats."	Visapusiška gynyba yra ekonomiška.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1	A-1	Ontologinis, Atsakas	Visapusiškas saugumas yra veiksmingiausias būdas reaguoti į saugumo grėsmes.
20	Stubb, Hertie/Berlynas, 2024-05-08	"Those threats come mainly from Russia. I do not believe in scaremongering, but you have to be prepared in order to avoid the worst."	Rusija grėsmė, kurią reikia atgrąsyti.	G – Grėsmės suvokimas, Atsakas	Pragmatinis mąstymas, Sisu	G-3	O-2	Priešas, Ontologinis	Tos grėsmės kyla daugiausia iš Rusijos. Aš netikiu baime įbauginimu, tačiau reikia būti pasiruošusiems, kad būtų išvengta blogiausio.
21	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Sense of security is shaken almost on a daily basis. We try to understand change."	Nuolatinis nesaugumo jausmas skatina suvokti ir analizuoti pokyčius.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-4	-	Priešas	Saugumo jausmas supurtomas beveik kasdien. Stengiamės suprasti pokyčius.
22	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"The post-Cold war era is over. The things that were supposed to bring us together – trade, information and technology – are now tearing us apart."	Nesaugumas didėja, skaldo.	G – Grėsmės suvokimas	Komandinis darbas	G-2	O-3	Priešas, Ontologinis	Pokario Šaltojo karo era baigėsi. Dalykai, kurie turėjo mus suartinti – prekyba, informacija ir technologijos – dabar mus skaldo.
23	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Security is more than the safety provided by the State."	Visuomenė turi rūpintis saugumu.	Atsakas	Sisu, Komandinis darbas	V-2	A-1	Viešasis, Atsakas	Saugumas yra daugiau nei valstybės teikiamas saugumas.
24	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Security is also about culture and education."	Atsparumo ugdymas.	Atsakas	Sisu	A-4	O-2	Atsakas, Ontologinis	Saugumas yra ir kultūra, ir švietimas.
25	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"They protect us from hybrid influences and propaganda."	Kultūra ir švietimas apsaugo nuo dezinformacijos. Dezinformacija yra hibridinė įtaka.	G – Grėsmės suvokimas, Atsakas	Sisu	G-1	A-4	Priešas, Atsakas	Jie apsaugo mus nuo hibridinės įtakos ir propagandos.
26	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"They represent what is worth defending in Finland. Our common and shared experience."	Bendros istorijos svarba bei Suomijos sisu ryžtas gintis.	Atsakas	Sisu, Komandinis darbas	O-4	O-2	Ontologinis	Jie atspindi tai, ką verta ginti Suomijoje. Mūsų bendrą ir dalinamą patirtį.
27	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"We will manage because under tough circumstances we have always pulled together."	Suomija atspari istoriškai ir dabar.	Atsakas	Sisu	O-2	O-4	Ontologinis	Mes susidorosime, nes sunkiomis aplinkybėmis visada susitelkdavome.
28	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Finnish society is strong."	Atsparumas.	Atsakas	Sisu	O-2	V-3	Ontologinis, Viešasis	Suomijos visuomenė yra stipri.
29	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"We are bombarded with a constant flow of information. It was supposed to make us wiser, but it seems that it has not. We have become more anxious and grown more distant from each other."	Atsisakyrimas yra nukrypimas nuo bendruomenės kaip normos.	G – Grėsmės suvokimas	Komandinis darbas	G-4	G-2	Priešas	Mus užgrūdina nuolatinis informacijos srautas. Jis turėjo padaryti mus išmintingesnius, tačiau, atrodo, taip nenutiko. Tapome neramesni ir labiau nutolome vienas nuo kito.
30	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"By almost every international indicator, Finland is one of the best countries in the world, if not even the best. Let us be proud of our country."	Suomija – pasaulinė lyderė, verta didžiuotis.	-	Komandinis darbas	V-3	-	Viešasis	Pagal beveik kiekvieną tarptautinį rodiklį Suomija yra viena geriausių pasaulio šalių, o gal ir geriausia. Didžiukimės savo šalimi.
31	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Our open society is based on freedom of speech, a well-functioning civil society and the rule of law. Let us hold on to them."	Suomija yra stipri demokratinė valstybė.	Atsakas	Komandinis darbas	V-3	V-2	Viešasis	Mūsų atvira visuomenė grindžiama žodžio laisve, gerai veikiančia pilietine visuomene ir teisine valstybe. Laikykimės jų.
32	Stubb, Naujieji metai, 2025-01-01	"Let us cherish the traditions upon which Finland has been built throughout our independence."	Istorinė patirtis formuoja tapatybę.	Atsakas	Komandinis darbas	V-3	O-3	Viešasis, Ontologinis	Branginkime tradicijas, kuriomis Suomija buvo kuriama per visą mūsų nepriklausomybę.

33	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"I have done my best to promote Finland's national interest in every situation and always in cooperation with the Government and Parliament. Today, this is more important than ever since the end of the Cold War."	Suomija turi žiūrėti savo interesų.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1	O-4	Ontologinis	Visose situacijose stengiasi ginti Suomijos nacionalinius interesus, visada bendradarbiaudamas su Vyriausybe ir Parlamentu. Šiandien tai svarbiau nei bet kada po Šaltojo karo pabaigos.
34	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"In difficult times, we Finns must always stand together."	Suomija turi likti vieninga.	Atsakas	Komandinis darbas	V-2	V-3	Viešasis	Sunkiais laikais mes, suomiai, visada turime laikytis kartu.
35	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"This is something we should reflect on, at least through the content of our foreign policy, our democratic institutions and the responsibility of the individual."	turi	-	Pragmatinis mąstymas	V-2	V-3	Viešasis	Tai turėtume apmąstyti bent jau per mūsų užsienio politikos turinį, demokratines institucijas ir asmens atsakomybę.
36	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"We often associate a transactional approach with Russia and China. But the same features apply to some Western powers as well."	Išlikimas svarbu.	-	Pragmatinis mąstymas	O-1	-	Ontologinis	Sandorinį požiūrį dažnai siejame su Rusija ir Kinija. Tačiau tos pačios savybės taikytinos ir kai kurioms Vakarų valstybėms.
37	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Finland has experienced a wide range of hybrid influencing: cyberattacks, instrumentalised migration, information influence activities and damage to our critical physical infrastructure."	Dezinformacija – vienas iš hibridinių įrankių.	G – Grėsmės suvokimas	Sisu	G-1	-	Priešas	Suomija patyrė įvairių formų hibridinę įtaką: kibernetines atakas, instrumentaliuotą migraciją, informacinę įtaką ir žalą mūsų kritinei fizinei infrastruktūrai.
38	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"In all these situations, it is important that we Finns keep our cool."	Suomija turi likti pragmatiška (racionali); saugumu turi rūpintis visi.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas, Komandinis darbas	V-2	A-5	Viešasis, Atsakas	Visose šiose situacijose svarbu, kad mes, suomiai, išlaikytume šaltą protą.
39	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Our preparedness and security of supply are first class."	Suomija pasiruošusi gintis.	Atsakas	Sisu	O-2	A-1	Ontologinis, Atsakas	Mūsų pasirengimas ir tiekimo saugumas yra aukščiausio lygio.
40	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"We will always put Finland's interests and security first."	Suomija pragmatiškai žiūrės savęs.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1	-	Ontologinis	Visada pirmoje vietoje statysime Suomijos interesus ir saugumą.
41	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Our foreign policy is built together with our allies in the Nordic countries, the EU and NATO."	Suomija veikia su partneriais.	Atsakas	Komandinis darbas	O-5	-	Ontologinis	Mūsų užsienio politika kuriama kartu su sąjungininkais Šiaurės šalyse, ES ir NATO.
42	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Actions of Russia and the United States have a key impact on our foreign and security policy."	Rusija yra labai svarbi grėsmė.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-3	-	Priešas	Rusijos ir Jungtinių Valstijų veiksmai daro esminį poveikį mūsų užsienio ir saugumo politikai.
43	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Regulation must enable flexible decision-making and the necessary strength of governmental authority for a small state, even in a turbulent international environment."	Suomija turi prisitaikyti.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1	A-3	Ontologinis, Atsakas	Tėsinis reguliavimas turi suteikti galimybę lanksčiai priimti sprendimus ir suteikti reikiamą valdymo įgaliojimų mažai valstybei net ir neramioje tarptautinėje aplinkoje.
44	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Institutions are for people, not the other way around. But no system will work if individuals do not take responsibility."	Institucijų ir visuomenės ryšys.	-	Komandinis darbas	V-3	V-2	Viešasis	Institucijos skirtos žmonėms, o ne atvirkščiai. Tačiau jokia sistema neveiks, jei asmenys neprisims atsakomybės.
45	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Having had the opportunity to see how our authorities work, I can say that I sleep peacefully at night."	Institucijomis galima pasitikėti.	Atsakas	Komandinis darbas	V-1	A-3	Viešasis, Atsakas	Turėjęs galimybę stebėti, kaip dirba mūsų valdžios institucijos, galiu pasakyti, kad naktimis miegu ramiai.
46	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"The ever-increasing amount of information and the world of algorithms challenge us on many levels."	Informacinė erdvė kelia grėsmę.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-4	V-2	Priešas, Viešasis	Vis didėjantis informacijos kiekis ir algoritmų pasaulis mus veikia daugeliu lygmenų.
47	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"The abundance of information does not correlate with wisdom. The enormous amount of stimuli and input is blocking our minds."	Informacinės grėsmės (dezinformacijos) pavojus. Ne tik daug informacijos sukelia neaiškumą, bet ir polarizuoja visuomenę, ypač soc. medių burbuluose.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-4	G-2	Priešas	Informacijos gausa nesikoreliuoja su išmintimi. Milžiniškas stimulų ir informacijos srautas stabdo mūsų protus.
48	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"It becomes increasingly difficult to discern what is important. Modern technology, such as artificial intelligence, is not only an instrument, but also an actor."	Informacinės grėsmės (dezinformacijos) pavojus. Dėl kaip naujas grėsmės veikėjas.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-4	G-2	Priešas	Vis sunkiau suprasti, kas yra svarbu. Šiuolaikinės technologijos, pavyzdžiui, dirbtinis intelektas, yra ne tik priemonė, bet ir veikėjas.
49	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Democracy is still not adapted to the era of new technology. Especially as social media platforms seem to favour confrontation over constructive debate."	Suomijai reikia adaptuoti savo demokratines institucijas siekiant išlikti atspariai.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-2	A-3	Priešas, Atsakas	Demokratija dar nepritaikyta naujųjų technologijų erai. Ypač kai socialinių tinklų platformos, atrodo, teikia pirmenybę konfrontacijai, o ne konstruktyviai diskusijai.
50	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Every decision-maker needs to consider how they act on social media platforms. Are they using our diverse communication channels to spread anger and uncertainty or to generate hope?"	Dezinformacija polarizuoja ir reikia būti atsargiems internete.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-2	V-1	Priešas, Viešasis	Kiekvienas sprendimų priėmėjas turi apmąstyti, kaip elgtis socialinių tinklų platformose. Ar jie naudoja įvairius mūsų komunikacijos kanalus pyktį ir nerimui skleisti, ar vilčiai kurti?
51	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Democracy means allowing different views and opinions. And an open debate."	Suomijai svarbu žodžio laisvė.	Atsakas	Sisu	A-4	V-3	Atsakas, Viešasis	Demokratija reiškia skirtingų požiūrių ir nuomonių toleravimą. Ir atvirą diskusiją.
52	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"We have rapidly established our position in NATO."	Suomija pasirengusi apsiginti.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-5	A-2	Ontologinis, Atsakas	Greitai įsijavtinome NATO.
53	Stubb, Parlamentas, 2025-02-05	"Global challenges demand close cooperation between Europe and the United States."	Suomija linkusi balansuoti.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-5	A-6	Ontologinis, Atsakas	Globalūs iššūkiai reikalauja glaudaus Europos ir Jungtinių Valstijų bendradarbiavimo.
54	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"This is also the feedback I have received from our foreign partners. Without exception, they have strong confidence in Finland's competence, cooperation and will."	Suomijos pasirengimą vertina ir prezidentas, ir partneriai.	Atsakas	Sisu	O-2	A-6	Ontologinis, Atsakas	Tai patvirtina ir mūsų užsienio partnerių atsiliepimai. Be išimties, jie tvirtai pasitiki Suomijos kompetencija, bendradarbiavimu ir valia.
55	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"I am convinced that this is influenced by the experiences that stem from our history, our tradition of comprehensive security, our national unity, our general conscription and our ability to network and collaborate, often characteristic of a small nation, but in our case refined to perfection. In today's world, these are unique strengths."	Suomijos atsparumas ir pasirengimas – ilgametis darbas.	Atsakas	Sisu, Komandinis mąstymas	O-2	O-3	Ontologinis	Esu įsitikinęs, kad tam įtakos turi mūsų istorinė patirtis, visapusiško saugumo tradicija, nacionalinė vienybė, visuotinė karo prievolė ir gebėjimas bendradarbiauti bei kurti tinklus – tai dažnai būdinga mažai tautai, tačiau mūsų atvejui išlavinta iki tobulumo. Šiandieniniame pasaulyje tai yra unikali stiprybė.
56	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Our security environment begins with Russia."	Rusija yra svarbi grėsmė.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	G-3	O-1	Priešas, Ontologinis	Mūsų saugumo aplinka prasideda nuo Rusijos.
57	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Our security environment is harsher than we would prefer. <...> But it is a reality, and as Finland, we are prepared for it."	Suomija jaučiasi saugi grėsmių akivaizdoje.	G – Grėsmės suvokimas	Sisu	G-3	O-2	Priešas, Ontologinis	Mūsų saugumo aplinka yra atšiauresnė, nei norėtume. <...> Tačiau tai yra realybė, ir mes, kaip Suomija, esame tam pasiruošę.
58	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Russia is now in its fourth year of war in Ukraine. Ukraine is not only fighting for its own existence, but also for the whole of Europe and democracy, and it deserves our support in this endeavour."	Pagalba Ukrainai silpnina Rusiją kaip Suomijos grėsmę.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-5	A-6	Ontologinis, Atsakas	Rusija jau ketverius metus kariauja Ukrainoje. Ukraina kovoja ne tik už savo egzistavimą, bet ir už visą Europą bei demokratiją, ir nusipelnė mūsų paramos šioje kovoje.
59	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Russia does not pose an immediate military threat to us. <...> we aim to ensure that it will also not pose such a threat to us in the future."	Rusija grėsmė, bet suvaldoma.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas, Sisu	G-3	A-2	Priešas, Atsakas	Rusija kol kas nekelia tiesioginio karinio pavojaus mums. <...> siekiame užtikrinti, kad ji nekelėtų tokios grėsmės mums ir ateityje.
60	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"By preparing, by developing our deterrence and defence [we aim to ensure that it will also not pose such a threat to us in the future]."	Rusija – suvaldoma egzistencinė grėsmė.	Atsakas	Sisu	G-3	O-2	Priešas, Ontologinis	Ruošiamiesi, plėtomai atgrasymą ir gynybą [siekiame užtikrinti, kad ji nekelėtų tokios grėsmės mums ir ateityje].
61	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"New or increasingly wicked forms of hybrid influencing are challenging our society."	Dezinformacija kelia neaiškumų.	G – Grėsmės suvokimas	-	G-1	G-4	Priešas	Naujos arba vis blogėjančios hibridinės įtakos formos kelia iššūkius mūsų visuomenei.
62	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Above all, we must take good care of our critical infrastructure. I refer to both physical and digital infrastructure. In addition, there is a third component of infrastructure, one that is equally important: the mental one."	Atsparumas priklauso nuo pasirengimo ir gynybos.	Atsakas	Sisu, Pragmatinis mąstymas	A-1	O-2	Atsakas, Ontologinis	Svarbiausia – turime gerai rūpintis savo kritine infrastruktūra. Turiu omenyje tiek fizinę, tiek skaitmeninę infrastruktūrą. Be to, yra trečias infrastruktūros komponentas, lygiai toks pat svarbus: mentalinis.
63	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Mental infrastructure is the cognitive capital that we hold as individuals and as society; our crisis resilience and our unity."	Individai ir visuomenė užtikrina atsparumą.	Atsakas	Komandinis darbas, Sisu	V-3	O-2	Viešasis, Ontologinis	Mentalinė infrastruktūra yra kognityvinis kapitalas, kurį turime kaip individai ir visuomenė; tai mūsų krizių atsparumas ir vienybė.
64	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"How to build deterrence together, how to manage escalation. These are the things we used to think about on our own, as small Finland."	Suomija orientuojasi į kolektyvinę gynybą.	Atsakas	Sisu	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas	Kaip kartu kurti atgrasymą, kaip valdyti eskalaciją. Tai dalykai, apie kuriuos anksčiau galvojome patys, kaip maža Suomija.

65	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Pillars of our security continue to grow stronger: NATO, EU, Nordefco, JEF, the cooperation between Finland and Sweden. The European cooperation has intensified, and we have a strong interest in promoting it."	Suomijos gynybos partnerių ratas plečiasi.	Atsakas		O-5	A-6	Ontologinis, Atsakas	Mūsų saugumo ramsčiai toliau stiprėja: NATO, ES, Nordefco, JEF, Suomijos ir Švedijos bendradarbiavimas. Europos bendradarbiavimas suintensyvėjo, ir mes turime stiprų susidomėjimą jį skatinti.
66	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Nostalgia is not a strategy. There is no going back."	Reikia prisitaikyti.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1		Ontologinis	Nostalgija nėra strategija. Kelio atgal nėra.
67	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"We must learn from history, but must not remain captive by it."	Istorijos pamokos.	G – Grėsmės suvokimas	Pragmatinis mąstymas	O-4		Ontologinis	Turime mokytis iš istorijos, tačiau neturime likti jos įkaitais.
68	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"Thanks to the lessons learned from world wars, Finland has maintained its national defence capability throughout the decades."	Suomija mokosi iš istorijos.	Atsakas	Sisu	O-3	A-2	Ontologinis, Atsakas	Pasimokiusi iš pasaulinių karų pamokų, Suomija išlaikė savo nacionalinį gynybos pajėgumą per dešimtmečius.
69	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"We have been developing our international defence cooperation strategically ever since our fighter procurement in the 1990s. In the 2010s, this work gained new momentum in both bilateral and multilateral cooperation."	Tarptautinis saugumo dėmuo.	Atsakas	Sisu, Pragmatinis mąstymas	O-3	O-2	Ontologinis	Tarptautinį gynybos bendradarbiavimą strategiškai plėtojame nuo naikintuvų pirkimo 1990-aisiais. 2010-aisiais šis darbas įgavo naują pagreitį tiek dvišaliame, tiek daugiašaliame bendradarbiavime.
70	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"In defence cooperation, Finland both gives and gains. Our allies' security is also our own."	Suomija pasiryžusi kolektyvinei gynybai.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas	Gynybos bendradarbiavime Suomija ir duoda, ir gauna. Mūsų sąjungininkų saugumas yra ir mūsų pačių saugumas.
71	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"When it comes to combating hybrid influence activities, we are doing relatively well, also internationally speaking, but this work will also never stop."	Dezinformacija grėsmė, tačiau Suomijai fundamentalios grėsmės nedaro.	G – Grėsmės suvokimas		G-2	O-2	Priešas, Ontologinis	Kalbant apie kovą su hibridinės įtakos veikla, mes sekamės palyginti gerai – ir tarptautiniu mastu, tačiau šis darbas niekada nesustos.
72	Stubb, Gynybos kursas, 2025-11-03	"When drone sightings are made within countries, there is reason to apply a principle of calmness. We should first determine what has happened and then react."	Suomija išlieka pragmatiška ir nereaktyvi.	Atsakas	Pragmatinis mąstymas	O-1	A-6	Ontologinis, Atsakas	Kai šalyse fiksuojami dronų pastebėjimai, yra pagrindo taikyti ramybės principą. Pirmiausia turėtume nustatyti, kas nutiko, ir tik tada reaguoti.

Priedas Nr. 4 Lietuvos prezidento kalbų kodai

#	Kalba	Citata	Esmė (interpretacija)	I lygis – grėsmė vs. atsakas	I+ lygis: bruožas	II lygis – naratyvo tipas	II lygis – naratyvo tipas	Somers lygmuo
1	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mums visiems reikalinga laisva ir demokratinė Europa...	Lietuvai svarbu Europa ir nepriklausomybė.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-3	V-1	Ontologinis, Viešasis
2	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	...sauganti istorinę atmintį, kovojanti su dezinformacija ir bandymais perrašyti istoriją.	Kova su dezinformacija yra bendras reikalas, į tai įeina ir istorinės atminties gynyba.	Atsakas / Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas, Rezistencija	O-1	G-4	Ontologinis, Priešas
3	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Žmonija <...> stovi ant didžiulio technologinio lūžio slenksčio. Lūžio, kuris pakeis <...> ir žmonių bendravimą.	Sutampa su instituciniuose dokumentuose minima DI tema, kuri keičia dezinformacijos galimybes.	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas	G-2		Priešas
4	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Šiandienos pasaulyje Lietuva nėra saugus ir ramus užutėkis.	Lietuva nebėra tokia pat saugi, kaip buvo anksčiau.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1		Priešas
5	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Teisus tas, kuris stipresnis, o istoriją rašo tas, kuris žiauresnis.	Rusija kaip didysis Lietuvos priešas bando perrašinėti Lietuvos istoriją.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-4		Priešas
6	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mūsų valstybė, kurios teritorinį vientisumą ir nepriklausomybę esame prisiekę saugoti...	Lietuva pasiryžusi aktyviai kovoti už laisvę.	Atsakas	Rezistencija	O-4	A-2	Ontologinis, Atsakas
7	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mūsų valstybė <...> ribojasi su dviem pavojingiausiomis Europos valstybėmis.	Rusija kaip didysis Lietuvos priešas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
8	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	šiuo egzistencinio pavojaus Lietuvai metu	Ekstremalus sugrėsminimas Rusijos (laikotarpis referuoja į Rusijos agresiją prieš Ukrainą).	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis
9	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Valstybę turime tik vieną.	Situacijos grėsminimas bei Lietuvos aukštinimas.	Grėsmės suvokimas	Rezistencija	O-4		Ontologinis
10	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	...todėl kiekvienas privalome būti pasiruošęs ją ginti.	Visuomenės atsakomybės principas.	Atsakas	Rezistencija	V-2	V-3	Viešasis
11	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Stipri Lietuvos valstybė – tai ne tik tankai.	Svarbi visuomeninė gynyba.	Atsakas	Rezistencija	V-3	A-2	Viešasis, Atsakas
12	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mes stiprūs tiek, kiek turime ryžto ir kaip juo sugebame uždegti, kiek įkvepiame draugus ir sąjungininkus.	Referuojama į jau esamą rezistencijos patirtį – kad Lietuva mokės gintis.	Atsakas	Rezistencija	O-1	A-2	Ontologinis, Atsakas
13	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mes stiprūs tiek, <...>, kiek įkvepiame draugus ir sąjungininkus.	Lietuvos gynybai svarbūs ES / NATO partneriai.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas
14	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Tarptautinėje arenoje ir toliau turime būti garsiai aidintis Ukrainos balsas.	Lietuva mobilizuoja tarptautinę bendruomenę Ukrainos gynybai.	Atsakas	Tarptautiškumas	A-6		Atsakas

15	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Ukrainos pergalė jos Laisvės kare prieš Rusiją privalo likti mūsų prioritetas ir tikslas.	Lietuva kovoja su Rusija padėdama Ukrainai.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	O-2	O-1	Ontologinis
16	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Lietuvos interesus, <...> stiprėjantis Europos Sąjungos vaidmuo pasaulyje, transatlantinių santykių plėtra.	ES ir NATO svarbūs Lietuvai kaip jos išplėstinė galia pasaulyje.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-4	A-6	Ontologinis, Atsakas
17	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mums visiems reikalinga stipri Europa.	Lietuvai labai svarbi ES.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-4	A-6	Ontologinis, Atsakas
18	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Mums visiems reikalinga laisva ir demokratinė Europa.	Akcentuojama Europos laisvė.	Atsakas	Tarptautiškumas	V-1	A-6	Viešasis, Atsakas
19	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Europos saugumas pirmiausia priklauso nuo transatlantinio ryšio tvirtumo.	Lietuvai svarbūs tiek ES, tiek NATO.	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas
20	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	...gindamas Lietuvos interesus daugiašaliuose NATO ir Europos Sąjungos forumuose.	Lietuva turi balsą NATO ir ES formatuose, kurių ji yra dalis.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas
21	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Stiprūs būsimie tiek, kiek vienybės sutelksime čia, Lietuvoje.	Lietuva turi galėti gintis pati.	Atsakas	Rezistencija	V-2	V-3	Viešasis
22	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Dirbtinis intelektas pakeis tai, ką ir kaip mes darome. Technologiniai pokyčiai jau dabar keičia viską – mokslą, pramonę, net karybą.	DI atneš pokyčių visur (tame tarpe ir dezinformacijos kovoje, kaip praneša grėsmių vertinimai).	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas	G-2		Priešas
23	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Stipri ir saugi bus tik ta valstybė, kuri spės prisitaikyti.	Svarbu prisitaikyti, kad išlikti.	Atsakas	Rezistencija	O-1	A-5	Ontologinis
24	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Turime būti pasiruošę ateities neapibrėžtumui. Mokėti keistis ir prisitaikyti.	Turime prisitaikyti, kad išliktume kartu.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Rezistencija	G-2	A-5	Priešas, Ontologinis
25	Nausėda, Inauguracija, 2024.06.12	Šalis stipri tiek, kiek remiasi savo istorija.	Svarbu priešintis revizionizmui.	Grėsmės suvokimas	Rezistencija	O-1	G-4	Ontologinis, Priešas
26	Nausėda, APK80, 2025.05.08	...buvome panardinti į Maskvos nelaisvę.	Rusijos totalitarizmas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
27	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Tačiau mes atsimename ir <...> reikalaujame viešumo ir teisingumo.	Visa Lietuva aktyviai kovoja su Rusija.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	A-7	V-3	Atsakas, Viešasis
28	Nausėda, APK80, 2025.05.08	...ilgam užkonservavo nuodingą imperinę mąstyseną.	Rusija nenustos būti priešas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
29	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Puikiai matome, kur ilgalaikis istorijos neigimas, klastojimas ir manipuliavimas ja atvedė šiandienos Rusiją.	Rusija vykdo istorinį revizionizmą, kuris pasiekia ir Lietuvą.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-4		Priešas

30	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Vakarykščiai nugalėtojai tapo nepajėgūs gyventi be naujų įsivaizduojamų pergalių, naujo savo skurdžios egzistencijos pateisinimo.	Rusijos grėsmė, kylanti iš imperializmo, yra naratyviškai menkinama.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija, Rezistencija	O-2	G-4	Ontologinis, Priešas
31	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Suprasdami, kad nebaudžiamumas skatina agresorių tęsti nusikaltimus, toliau ieškosime būdų užtikrinti Rusijos teisinę atsakomybę už agresijos nusikaltimą	Lietuva visais būdais kovos prieš Rusiją.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Anti-rusija	O-2	A-3	Ontologinis, Priešas, Atsakas
32	Nausėda, APK80, 2025.05.08	...uoliai turime siekti tikros ir nesuklastotos istorinės atminties išsaugojimo.	Reikia skleisti lietuvišką naratyvą.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	A-4	G-4	Atsakas, Priešas
33	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Tik pripažinė ir įvertinę komunistinių režimų nusikaltimus bei tinkamai įamžinę jų aukų atminimą, reikšmingai apribosime dabartinių	Dezinformacijos kovos priemonė – istorinė atmintis.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	A-7	G-4	Atsakas, Priešas
34	Nausėda, APK80, 2025.05.08	Reikšmingą vaidmenį čia turėtų atlikti Europos istorinės atminties politika.	Lietuvos atmintis turi būti Europos atmintis.	Atsakas	Tarptautiškumas	A-4	O-3	Atsakas, Ontologinis
35	Nausėda, APK80, 2025.05.08	...priešintis tironijai.	Rezistencija.	Atsakas	Rezistencija	O-1	A-2	Ontologinis, Atsakas
36	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Lietuva žino atsparumo vertę ir mes nuolat stengiamės jį stiprinti.	Priešinimasis grėsmėms.	Atsakas	Rezistencija	A-2		Atsakas
37	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...natūrali reakcija į sudėtingą ir vis augantį hibridinių grėsmių spektrą.	Hibridinės grėsmės kelia nesaugumą.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1		Priešas
38	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Kibernetiniai išpuoliai, dezinformacijos kampanijos, į oro erdvę įskriejantys dronai ir tiksliniai kritinės infrastruktūros trikdžiai	Dezinformacija yra hibridinių atakų dalis.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1		Priešas
39	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...veiksmai yra skirti destabilizuoti...	Skaldymas valstybės iš vidaus.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-2		Priešas
40	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...skaldyti ir menkinti demokratines vertybes...	Grėsmė demokratijos skaldymui.	Grėsmės suvokimas	Rezistencija	V-1	G-2	Viešasis, Priešas
41	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...visoje euroatlantinėje bendruomenėje.	Grėsmė visai euroatlantinei bendruomenei, kurios dalis yra Lietuva.	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas	O-3		Ontologinis
42	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...padaugėjo rusų hibridinių veiksmų NATO ir ES valstybėse narėse.	Rusija – grėsmė Lietuvos bendruomenei ES / NATO.	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas, Anti-rusija	O-3	G-1	Ontologinis, Priešas
43	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...veikla pagrįsta gerai žinomu modeliu.	Istorinė patirtis leidžia identifikuoti priešą.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija, Rezistencija	O-1		Ontologinis
44	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...bandymai destabilizuoti valstybes...	Grėsmė yra valstybės skaldymas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-2		Priešas

45	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...išpuoliai prieš demokratines vertybes...	Grėsmė demokratijai ir saugumui.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	V-1		Viešasis
46	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...nuo seno rusų taikoma praktika.	Lietuva žino Rusijos metodus.	Grėsmės suvokimas	Rezistencija, Anti-rusija	O-1		Ontologinis
47	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...turinčios imperialistinės mąstysenos išraiška, kurią kursto akiplėšiškas kitų šalių suvereniteto nepaisymas.	Rusija yra giluminis priešas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Priešas, Ontologinis
48	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Privalome reaguoti ryžtingai, tiksliai ir vieningai.	Reikia užtikrinto ir komandinio atsako.	Atsakas	Rezistencija	A-6	A-2	Atsakas
49	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Būtina į visas provokacijas reaguoti kuo rimčiausiai.	Svarbu reaguoti ir kovoti.	Atsakas	Rezistencija	A-3		Atsakas
50	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Jame lyderiai sutarė <...> hibridiniai išpuoliai gali sukelti kolektyvinį atsaką.	NATO reaguoja kartu.	Atsakas	Tarptautiškumas, Rezistencija	A-6		Atsakas
51	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	NATO sąjungininkės turi ryžtingiau ir lanksčiau identifikuoti grėsmes.	Skatina kolektyvinę rezistenciją prieš Rusiją.	Atsakas	Rezistencija, Tarptautiškumas	A-6	G-2	Atsakas, Priešas
52	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...padidinti riziką agresoriams, taikantiems hibridinius metodus, kad tokios operacijos taptų brangios ir neefektyvios.	Svarbu atgrasyti Rusiją.	Atsakas	Tarptautiškumas, Anti-rusija	A-2	A-6	Atsakas
53	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...skirti didelį dėmesį civiliniam ir kariniam planavimui integruoti ir bendradarbiavimui stiprinti.	Visuomenė turi dalyvauti pasipriešinime.	Atsakas	Rezistencija	V-3	V-2	Viešasis
54	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...esame pasiruošę atremti galimai piktavališkas trikdomasias Rusijos ir Kinijos veiklas.	Kova su grėsmėmis, tokiomis kaip dezinformacija.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Anti-rusija	O-2	A-2	Ontologinis, Atsakas
55	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...didinti sąmoningumą apie galimas hibridines grėsmes.	Švietimas kaip atsako priemonė.	Atsakas	Rezistencija	A-4	V-3	Atsakas, Viešasis
56	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Patikimas hibridinis atsparumas turi aprėpti visą visuomenę.	Visuomenės įtraukimas į rezistenciją.	Atsakas	Rezistencija	V-3	A-2	Viešasis, Atsakas
57	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...piliečių pasiruošimą bei valstybinių institucijų koordinavimą ir įtraukti privatųjį sektorių.	Visuomenė ir verslas turi įsitraukti su atsakomybe.	Atsakas	Rezistencija	V-3	V-1	Viešasis
58	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Mums reikia visų visuomenės sektorių kolektyvinių pastangų.	Kolektyvinis atsakomybės prisiėmimas už saugumą.	Atsakas	Rezistencija	V-3	V-2	Viešasis
59	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...atsakomybė gula ant kiekvieno demokratinės valstybės piliečio.	Visuomenės atsakomybė.	Atsakas	Rezistencija	V-2	V-1	Viešasis

60	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...kiekvieno laisvos bei atviros visuomenės nario pečių.	Demokratinės visuomenės atsakomybė.	Atsakas	Rezistencija	V-2		Viešasis
61	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Nuolatinis pavojingo priešininko spaudimas.	Rusija nenustoja pulti.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
62	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...reikalauja nuolatinio budrumo.	Pasiruošimas.	Atsakas	Rezistencija	A-5	O-2	Atsakas, Ontologinis, Priešas
63	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...ypač kai susiduriame su vienu didžiausių mūsų laikų iššūkių – masine, palyginti pigia ir lengvai platinama dezinformacija.	Dezinformacija yra visur ir tai didelė grėsmė.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
64	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Pasitelkę istorinę atmintį, demokratines vertybes ir pačią nuožmiai puolamos tiesos sąvoką.	Svarbu sava istorinė atmintis.	Atsakas	Anti-rusija, Rezistencija	O-1	V-1	Ontologinis, Viešasis
65	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...privalome susitelkti...	Kolektyvinė stipri gynyba.	Atsakas	Rezistencija	V-3	A-2	Viešasis, Atsakas
66	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Dar niekada kritinis mąstymas, pastatytas ant tvirto žinių pamato, nebuvo toks svarbus kaip šiandien.	Svarbu ugdyti mąstyseną.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	O-1	A-4	Ontologinis, Atsakas
67	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	...neužtikrintoje ir sudėtingesnėje tikrovėje.	Dezinformacija mažina aiškumą.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-2		Priešas
68	Nausėda, Universiteto kalba, 2025.10.21	Didžioji kova dėl mūsų protų bei širdžių ir dėl demokratijos ateities dar tik prasidėjo.	Dezinformacijos kova kaip egzistencinė.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	V-1	O-2	Viešasis, Priešas, Ontologinis
69	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...daugelis iššūkių, su kuriais susiduriame, tampa išties globalūs.	Rusijos dezinformacija veikia sąjungininkus.	Grėsmės suvokimas	Tarptautiškumas, Anti-rusija	O-3	G-1	Ontologinis, Priešas
70	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Karas, prievarta ir dezinformacija iš pagrindų keičia mums žinomą pasaulį.	Dezinformacija paveikia ontologinį saugumą.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1	O-2	Priešas, Ontologinis
71	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...giname ne vien tik teritoriją.	Ginti reikia autobiografinį naratyvą.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	G-4	A-4	Priešas, Atsakas
72	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Giname mūsų laisvės esmę. Laisvės galvoti, veikti, spręsti ir formuoti politiką nepriklausomai.	Demokratiją reikia ginti.	Grėsmės suvokimas / Atsakas	Rezistencija	V-1	A-4	Viešasis, Atsakas
73	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...nesikišant priešiškomis jėgoms.	Priešintis Rusijai.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2	A-2	Ontologinis, Priešas, Atsakas
74	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Apsiginklavę sudėtingu hibridinių grėsmių arsenalu...	Hibridinės grėsmės.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1		Priešas

75	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...autoritarai siekia destabilizuoti ir skaldyti bei kenkti demokratinėms vertybėms.	Skaldymas demokratijos.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-2	V-1	Priešas, Viešasis
76	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Destabilizuojantis Rusijos ir jos sėbrų bei pakalikų vaidmuo kelia itin didelį nerimą.	Rusija – grėsmė.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	O-2	G-2	Ontologinis, Priešas
77	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...stiprinti Europos Sąjungą bei transatlantinį ryšį.	Lietuvos saugumas išvien su ES ir NATO.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas
78	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Investicijos į „kietąjį“ saugumą ir atsparumą yra strateginis prioritetas visur, bet ypač Europoje.	Svarbu priešintis kolektyviai.	Atsakas	Rezistencija, Tarptautiškumas	A-2	A-6	Atsakas
79	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Mums atgrasymas prasideda nuo pasirengimo, o ne retorikos.	Lietuva pasiruošusi aktyviai priešintis grėsmėms.	Atsakas	Rezistencija	A-2	O-1	Atsakas, Ontologinis
80	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Kiekvienas išleistas euras turėtų tiesiogiai stiprinti apčiuopiamus pajėgumus – nuo amunicijos ir oro erdvės gynybos iki kibernetinės gynybos bei erdvinės gynybos.	Investuojama į visapusę gynybą.	Atsakas	Rezistencija	A-1	V-3	Atsakas, Viešasis
81	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Pirmiausia, privalome ir toliau stiprinti atgrasymą ir gynybą nuo visų grėsmių bei iššūkių, visose srityse ir keliomis strateginėmis kryptimis vienu metu.	Atgrasymas ir gynyba visapusiška.	Atsakas	Rezistencija	A-1	A-6	Atsakas
82	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Mūsų kaimynystėje autoritariniai režimai be atvangos išradinėja naujas pilkosios zonos taktikas.	Rusija vykdo hibridines atakas.	Grėsmės suvokimas	Anti-rusija	G-1	O-2	Priešas, Ontologinis
83	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Privalome remti Ukrainą, kuri ryžtingai ir nedvejodama padeda mums išlošti laiko, už tai mokėdama nepakeliamą kainą.	Lietuva kovoja su Rusija per Ukrainą.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija	O-2		Ontologinis, Priešas
84	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Viršūnių susitikime Hagoje dar kartą pakartojome, kad NATO parama Ukrainai yra nepalaužiama.	Lietuva yra NATO.	Atsakas	Rezistencija, Tarptautiškumas	O-3	A-6	Ontologinis, Atsakas
85	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...privalome stiprinti transatlantinę vienybę.	NATO yra svarbu.	Atsakas	Tarptautiškumas	A-6		Atsakas
86	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	Europa privalo imtis iniciatyvos.	Lietuvai ES yra labai svarbi.	Atsakas	Tarptautiškumas	O-3		Ontologinis
87	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...pirmininkaudami Ministrų Tarybai, pabrėšime istorinės atminties svarbą...	Lietuva kovoja su Rusijos istoriniu revizionizmu visoje Europoje.	Atsakas	Tarptautiškumas, Rezistencija, Anti-rusija	A-4	O-3	Atsakas, Ontologinis
88	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...raginsime rengti edukacines programas ir stiprinti istorikų bei ekspertų bendradarbiavimą...	Svarbu kurti savo naratyvus.	Atsakas	Rezistencija, Anti-rusija, Tarptautiškumas	A-4	A-3	Atsakas
89	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...išsaugotume Europos istorinę atmintį ir kovotume su bandymais perrašyti istoriją.	Kovoti su istorijos revizionizmu.	Atsakas	Tarptautiškumas, Rezistencija, Anti-rusija	O-3	G-4	Ontologinis, Priešas

90	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...demokratinėms šalims nuoširdžiai palinkėčiau rasti vidinės stiprybės.	Lietuva save identifikuoja demokratinio pasaulio dalimi.	Atsakas	Tarptautiškumas	V-1	O-3	Viešasis, Ontologinis
91	Nausėda, Saugumo konferencija, 2025.11.21	...veiksmingam bendradarbiavimui pasaulinėje arenoje.	Kolektyviai priešintis Rusijai.	Atsakas	Tarptautiškumas	A-6	A-2	Atsakas

Priedas Nr. 5

<i>O-2 ir G-3 naratyvų ryšių analizė</i>		
G. Nausėdos kalbų O-2 kodo ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
O-2 -- G-1 (Hibridinė grėsmė)	2×	Saugumo konferencija
O-2 -- A-2 (Atgrasymas)	2×	Universiteto kalba, Saugumo konferencija
O-2 -- A-5 (Budrumas)	1×	Universiteto kalba
O-2 -- O-1 (Adaptacijos)	1×	Inauguracija
O-2 -- G-4 (Istorinis revizionizmas)	1×	APK80
O-2 -- A-3 (Institucinis)	1×	APK80
O-2 -- G-2 (Skaldymo)	1×	Saugumo konferencija
O-2 -- V-1 (Demokratinės vertybės)	1×	Universiteto kalba
A. Stubbo kalbų G-3 kodo ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
G-3 -- O-2 (Atsparumas/sisu)	3×	Hertie/Berlynas, Gynybos kursas
G-3 -- O-1 (Adaptacijos)	1×	Gynybos kursas
G-3 -- A-2 (Atgrasymas)	1×	Gynybos kursas

Priedas Nr. 6

<i>V-3 (whole-of-society) kodo ryšiai</i>		
A. Stubbo kalbose kodo V-3 ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
STUBB – V-3		
V-3 -- V-2 (Visuomenės atsakomybė)	5×	Hertie/Berlynas, Parlamentas, Gynybos kursas
V-3 -- A-4 (Švietimas / žiniasklaida)	2×	Naujieji metai, Parlamentas
V-3 -- O-2 (Atsparumas / sisu)	2×	Hertie/Berlynas, Gynybos kursas
V-3 -- G-2 (Skaldymo)	1×	Parlamentas
V-3 -- O-3 (Visuomenės bendrystė)	1×	Hertie/Berlynas
V-3 -- O-4 (Istorija teikia stiprybės)	1×	Gynybos kursas
G. Nausėdos kalbose kodo V-3 ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
V-3 -- V-2 (Visuomenės atsakomybė)	4×	Inauguracija, Universiteto kalba, Saugumo konferencija
V-3 -- A-2 (Atgrasymas / gynyba)	3×	Inauguracija, Universiteto kalba, Saugumo konferencija
V-3 -- A-1 (Sisteminis pasiruošimas)	1×	Inauguracija
V-3 -- A-4 (Istorinė atmintis)	1×	APK80
V-3 -- A-7 (Atribucijos naratyvas)	1×	Universiteto kalba
V-3 -- V-1 (Demokratinės vertybės)	1×	Universiteto kalba

A-6 (kolektyvinio atsako) kodo ryšiai		
A. Stubbo kalbų A-6 kodo ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
A-6 -- O-5 (Tarptautinė bendrystė ES/NATO)	3×	Parlamentas, Gynybos kursas (2×)
A-6 -- O-3 (Visuomenės bendrystė)	2×	Gynybos kursas (2×)
A-6 -- O-2 (Atsparumas / sisu)	1×	Gynybos kursas
A-6 -- O-1 (Adaptacijos)	1×	Gynybos kursas
G. Nausėdos kalbų A-6 kodo ryšiai		
Ryšys	Skaičius	Kalbos
A-6 -- O-3 (Tarptautinė bendrystė)	5×	Inauguracija (3×), Saugumo konferencija (2×)
A-6 -- A-2 (Atgrasymas / gynyba)	4×	Universiteto kalba (2×), Saugumo konferencija (2×)
A-6 -- O-4 (Valstybingumas)	2×	Inauguracija (2×)
A-6 -- A-1 (Sisteminis pasiruošimas)	1×	Saugumo konferencija
A-6 -- G-2 (Skaldymo)	1×	Universiteto kalba
A-6 -- V-1 (Demokratinės vertybės)	1×	Inauguracija

Priedas Nr. 8 Kodų naratyvų pasiskirstymas

Suomija – Stubb: II lygio kodų pasiskirstymas			
Kodas	Pavadinimas	Skaičius	%
Ontologinio saugumo naratyvai			
O-1	Adaptacijos naratyvas	10	7,6%
O-2	Atsparumo / sisu naratyvas	17	12,9%
O-3	Visuomenės bendrystės naratyvas	8	6,1%
O-4	Istorija teikia stiprybės	6	4,5%
O-5	Kolektyvinis tarptautinis naratyvas	5	3,8%
	Grupės suma	46	34,8%
Visuomenės atsparumo naratyvai			
V-1	Pasitikėjimo institucijomis naratyvas	3	2,3%
V-2	Visuomenės atsakomybės naratyvas	10	7,6%
V-3	Whole-of-society naratyvas	14	10,6%
	Grupės suma	27	20,5%
Grėsmių suvokimo naratyvai			
G-1	Hibridinės grėsmės naratyvas	4	3,0%
G-2	Skaldymo naratyvas	11	8,3%
G-3	Rusijos grėsmės naratyvas	6	4,5%
G-4	Neapibrėžiamumo grėsmės naratyvas	9	6,8%
	Grupės suma	30	22,7%
Atsako naratyvai			
A-1	Visapusiško saugumo naratyvas	6	4,5%
A-2	Gynybinis naratyvas	5	3,8%
A-3	Institucinis / teisinis naratyvas	4	3,0%
A-4	Švietimas ir žiniasklaidos naratyvas	4	3,0%
A-5	Stebėjimo / neeskalavimo naratyvas	3	2,3%
A-6	Kolektyvinis tarptautinis atsakas	7	5,3%
	Grupės suma	29	22,0%
IŠ VISO		132	100,0%

Lietuva – Nausėda: II lygio kodų pasiskirstymas			
Kodas	Pavadinimas	Skaičius	%
Ontologinio saugumo naratyvai			
O-1	Rezistencijos ir istorinės atminties naratyvas	11	7,3%
O-2	Rusija - „kitas" naratyvas	18	11,9%
O-3	Tarptautinės bendrystės naratyvas	14	9,3%
O-4	Valstybingumo gynimo naratyvas	4	2,6%
	Grupės suma	47	31,1%
Visuomenės atsparumo naratyvai			
V-1	Demokratių vertybių naratyvas	11	7,3%
V-2	Visuomenės atsakomybės naratyvas	6	4,0%
V-3	Whole-of-society / gynyba kartu	11	7,3%
	Grupės suma	28	18,5%
Grėsmių suvokimo naratyvai			
G-1	Hibridinės grėsmės naratyvas	8	5,3%
G-2	Skaldymo ir neapibrėžtumo naratyvas	10	6,6%
G-3	Egzistencinė Rusijos grėsmė	O-2	
G-4	Istorinio revizionizmo grėsmės naratyvas	9	6,0%
	Grupės suma	27	17,9%
Atsako naratyvai			
A-1	Visapusiško saugumo naratyvas	2	1,3%
A-2	Atgrasymo / atsparumo naratyvas	14	9,3%
A-3	Institucinis / teisinis naratyvas	3	2,0%
A-4	Švietimas, žiniasklaida ir savo naratyvo skleidimas	8	5,3%
A-5	Stebėjimo ir prisitaikymo naratyvas	3	2,0%
A-6	Kolektyvinis tarptautinis atsakas	17	11,3%
A-7	Atribucija	2	1,3%
	Grupės suma	49	32,5%
IŠ VISO		151	100,0%